DONKİŞOT İSTANBULDA

Rıfat Ulgaz

Akbaba

MİZAH YAYINLARI

DONKİŞOT İSTANBULDA!

Yazan :
Rifat ILGAZ

1957
İSTANBUL

Donkişot İstanbulda

«Şövalyem!» dedim. «Yeryüzündeki atların en asil kanlısı Rossinant, emrinize muntazırdır!».

Ben bu cümlede geçen «emriniz» ve «muntazırdır» kelimelerinin Yahudicesini bilmediğim için söz oraya gelince yüzüme aşırı bir saygı ifadesi vererek cahilliğimi örtmeğe çalıştım. Benim bildiğim Yahudice en kibar bir Şişhane Yahudicesi olmakla beraber, İspanya'nın en soydan bir şövalyesiyle konuşmağa hiç de elverişli değildi. Ben Viktorya'dan ancak kadın erkek münasebetlerini en pratik şekilde ifadelendiren kısa cümlelerden fazlasını öğrenememiştim. Viktorya'nın konuşma dili, bir tezgâhtar diliydi. Benim ki de daha fazlası olamazdı tabiî, Ama Şövalye Donkişot dö la Manş noksanımı yüzüme vuracak aşağılık insanlardan olmadığı çin İspanyolcamı anlar görünüyor, anlaşıp gidiyorduk.

Şövalye dö la Manş, gece bozulan bıyıklarına günlük biçimini verdikten sonra miğferini çividen saygıyla indirdi, aynanın karşısında kibar çehresine bir kahraman ifadesi kazandırmak için başına usturupluca geçirdi.

«Sinyor Cemil!» dedi, «Başım ancak bu şövalyeler tâcı ile huzura kavuşabiliyor!».

«Haklısınız şövalyem! Çizmeleriniz ve zırhlarınız da miğferle asorti. gerçekten Yahya Kemal, nasıl onsekizinci yüzyıl divan şiirinin neoklasismini yapmaya kalkışıyorsa, siz de orta çağın şövalyelik romantizmini taaa buralara kadar sürükleyip getirmeğe muvaffak olmuş bulunuyorsunuz.»

Miğferini son bir defa daha gözden geçirdi. Sigara kutusiyle onarılmış tarafını hafiften sağa yatırdı. Miğferdeki bu delik, asîl şövalyemiz İkinci Dünya Harbinde mavi tümenle şark cephesine giderken dalgın bir Amerikan tayyarecisinin düşürdüğü bombanın muzipliği neticesi açılmıştı. Bu, şövalyemiz için pek yerinde bir ihtar oldu. Artık daha ileriye gidemezdi. Hem gitmesine de lüzum kalmamıştı. Şövalyeliğini tastik ettirecek şeref yarasını almıştı çünkü. Her ne kadar bu yara, bedeninden bir dam-

la asil kanının akmasına bile fırsat vermemişse de yarayı alan miğfer şövalyeliğinin en şerefli bir timsali ve vücudunun kafa gibi, kol gibi gerekli bir parçası demekti. Bu güzel tesadüf neticesi göğüs zırhına taktığı madalyayı cephede düşürmemek için mavi tümeni, macerasiyle başbaşa bırakıp Rossinant'ın başını İtalya'ya doğru çevirdi. Hiç bir hudut, şövalyeler şövalyesi Donkişota kapalı değildi. Kahramanlığı dilden dile yayılmış, nâmı, babası Servantes'i bile meşhur etmişti.

«Sinyor Cemil!» dedi «İstanbul surlarından kaç saat mesafedeyiz?».

«Yayan mı? Yoksa...»

«Teessüflerimi bildiririm. Bir şövalye için uzaklıklar at yürüyüşüyle hesaplanır. Yani Rossinant'ın yürüyüşü ile!»

«Yayan beş saat, Rossinant'la on beş saat!...».

«İkinci bir hakaret... Size atımın ne mucizeler yaratacağını göstereceğim. Bir saat sonra surların önündeyiz!».

Hancı atını kapının önüne çıkarmıştı. Bizi uğurlayan hancıya:

«Çok muhterem şövalyem...» diye başladı. «Şatonuz da gösterdiğiniz misafirperverlikten dolayı... teşekkürler.»

Atına atlamıştı. Mızrağını da eline verdim.

Hanın kahvesinde kâğıt oynayanlar avluda bizi görünce dışarı fırladılar. Boyun bağlı bir delikanlı yanıma sokularak:

«Abi!» dedi, kamerayı göremiyorum: Rejisörü tanımak isterdim.»

«Film değil bu...» dedim, «Donkişotun tâ kendisi...»

«Nasıl olur? Donkişot hayatta mı?»

«Büyük adamlar ölümsüzdür. Sen Nasrettin Hocayı öldü mü sanıyorsun?».

Biz Türkçe konuşuyorduk. Şövalyemiz henüz tek bir kelime öğrenememişti:

«Saygı değer kılavuzum, ne söylüyor bunlar? Bakışlarından hayranlıklarını ifade ettiklerini anlıyorum!».

«Siz şövalyeler için hiçbir şey meçhul değildir. Hayranlıklarını ve hürmetlerini arzediyorlar!»

«Benden de sonsuz sevgiler... Onlara söyleyiniz ki ner

de bir haksızlık varsa ordayım. Allah daima benimledir. İstanbulu karaborsacıların istilâ ettiğini duydum. Kellelerini mızrağıma takıp Galata kulesine dikeceğim, Zayıfları, çaresizleri himaye edeceğim, kılıcım üzerine söz veriyorum, palavra! Palavra!».

Bu palavra, Viktorya'dan öğrendiğime göre «parol donör!» yani «söz veriyorum» mânasına geliyordu. Ama bizim gafiller Türkçe mânasını bildikleri için Donkişotu:

«Palavra!» diye yuhaladılar. Şövalyenin bu tezahürat çok hoşuna gitmişti.

«Karaborsacılara ölüm! Palavra!....»

«Palavra!»

«İstanbulu yeniden fethedeceğim. Karaborsayı kaldırıp yerine daha iç açıcı borsalar kuracağım!»

«Palavra!»

«Çocuklara şefkat....»

«Palavra!»

«İnsanlara huzur ve saadet...»

«Palavra! Donkişot!»

«Sulh, sükûn, sükûnet...»

«Süt, yumurta, et... Peynir!»

«Mızrağımın üstüne, kılıcımın üstüne.. Kalkanımın üstüne Dünyanın en asil kanına sahip atım Rossinant'ın başına palavra!».

«Palavra aaaa!».

Her palavradan sonra gürültüyü duyan koşmuş, avlu dolup taşmıştı. Bu halk, iki büyük seçim atlattığı için büyük palavralara alışıktı. Ama kendi nutkunu bir tek kelimeyle eleştiren bir hatibe şimdiye kadar rastlamamışlardı. Hatibi atından alaşağı edip omuzlamak istediler. Ama Donkşot şimdiye kadar böyle br tezahüratla karşılaşmadığı için şaşırmış mızrağını meçhul bir düşmana karşı gard vaziyetine geçirmişti.

«Telâşlanmayınız asil ve kahraman şövalyem!» dedim, «Bu bir sevgi tezahüründür!»

Onu attan alıp omuzlamayı küçümseyen kalabalık, Rossinantın birer bacağından beşer onar yakalıyarak Hırkai Şerif tulumbası gibi omuzladılar. Rossinant ve asil bi-

nicisi Şövalye dö la Manş, yüz kiloyu aşmadığı için bu iş çok zahmetsiz oldu. İnsan başına ancak bir kilo kadar bir yük düşüyordu. İstanbul surları istikametinde başladılar marş marşla koşmağa. Bu gidişle atlı ve yayan, yaptığımız yol tahminleri boşa çıkacaktı. Bu hızla iki saate varmadan Edirnekapı'daydık.

Bir ara kemikleri birbirine geçen Rossinant, tabiî ihtiyaçlarının en küçüğünü edaya kalkışınca.... Önce arka ayakları omuzlayanlar, sonra ön ayakları kucaklayanlar, Rossinant'ı taşımanın, Cadillacı omuzlamak gibi temiz bir iş olmadığını anlayıverdiler. 1957 model bir Pakart, bir Cadillac, deposundan ne bir damla benzin, ne de radyatöründen bir damla su akıtırdı. Ama Rossinant gibi asır görmüş bir taşıt, her deliğinden, her çatlağından seksen çeşit sızıntı yapabilirdi. Kalabalık, Rossinant'ı yol üstüne bırakıp bir anda kayboldu.

Son defa eller kalktı, mendiller sallandı. Şövalyeler şövalyesi Donkişot dö la Manş, «Hak ve hakikat yolundan ayrılmayacağım, vaadediyorum, palavra!» diye son bir defa daha bağırdı. Uzaklardan uğultu halinde karşılığı geldi:

«Yuuuuuhhhh! Palavra aaa!»

BEYGİR KASAPLARINA KARŞI

Yanımızdan hızla geçen eski model bir Fort, Rossinant'ı ürkütmüştü.

«Kaç senedir alışamadı bu beygirsiz arabalara» dedi, «Ürküyor mübarek hayvan. Üzerinde benim gibi ünlü bir binici olmasa tepetaklak gitmesi işten bile değil!.

«Haklısınız şövalyem!» dedim.

«İstanbul'da da ünlü biniciler var mı?».

«Kalmadı şövalyem! Şimdi ata sütçülerle, sünnet çocukları biniyor!»

«Peki şövalyeler neyle geziyor?»

«Cadillac'larla. Yalnız Kasım Gülek'in bir eşeği var.»

«Cadillac'ı yok mu?».

«Olsa da binemez. Adam çiğnetiyor!».

Arkamızdan gelen otobüsün şoförü başını çıkarıp bağırdı:

«Destur babalık! Bu yolun birazını da bize bırak!»

Babalık kelimesini «asil şövalyem» kelimesiyle değiştirerek tercüme ettim. Tabiî sözü «geçmemize müsaade buyur» haline soktum.

«Geçebilirsin, müsaade ettim!» diye mızrağını yol boyunca uzattı. Bu asil jeste otobüs yolcularından biri hiç de nazikçe olmayan bir kahkahayla cevap verdi:

«Ulan müze bekçisi görmesin, atar askerî müzeye!».

«Yuuu enayi! Film çeviriyor!».

Şövalyemiz onlara karşılık verebilmek için bana:

«Ne söylüyorlar?» diye sordu.

«Şu gördüğümüz kahraman, şövalyelerin en asîli!» diyorlar. Hemen yutmadı:

«Ama şövalye geçmedi sözün içinde.»

«Ha şövalye mi.... Bizde şövalye enayi demektir. Onlar da enayi dediler!».

«Enayi... Çok güzel, çok âhenkli kelime... Türkiye'de bulunduğum müddetçe ben de şövalye karşılığı enayi diyeceğim. Sen de öyle söyle!».

«Başüstüne asîl enayi!».

«Yakışıyor değil mi?».

«Yakışmaz olur mu?»

«Demek sizin enayiler ata binmezler?».

«Evet enayilerin enayisi, Packartlara, Cadllac'lara binerler».

Güneş iki mızrak boyu yükselmişti. İstanbul surlarına oldukça yaklaşmıştık. Nedense Fikret'in Sis'inden bâzı mısralar geldi aklıma. Yüksek sesle okudum:

«Katil kuleler, kal'alı, zindanlı saraylar!» diye bitirdim.

«Tercüme et!» dedi.

«Asil enayim!» dedim. «Bildiğim Şişhane Yahudicesi bu mısraları çevirmeye elverişli değildir. Eğer Viktorya okur yazar bir kız olsaydı, İspanyolcam şüphesiz daha farklı olacaktı!».

«Söyle bana!» dedi, «Sizin Fatih İstanbulu kaç günde fethetti?».

«52 günde!».

«Ben kaç günde fethedeceğim?».

«Belli olmaz, işi bilir!».

«Bir günde...»

«Belki bir saatte!»

Ama biz o atlı, ben yaya akşam olmuş, surlara bile varamamıştık. Rossinant yerinde saymağa başlamıştı. Ayakları geri geri gidiyordu. Benim açlıktan imanım gevremişti. Başım dönüyordu.

Ben Donkişotu kışkırtmak için:

«Asil enayim!» dedim, «Kale kapıları kapanmadan girelim şehire!».

«Kale kapıları kapalı ise şu mızrağım hakkına bir dakikada açtırırım!».

Enayiliği kabarmıştı. Atın sıska karnını mahmuzladı. Rossinant'ın, değil mahmuz, mızrağını saplasa kımıldayacak hali kalmamıştı.

Hava adamakıllı kararmıştı. Gece yarısına doğru Edirnekapı önlerine varabildik. Surları görünce Rossinant'ın dizginlerini çekti. Çekmeseydi yine duracaktı.

«Sinyor Cemil!» dedi. «Bak bakalım, hendekler dolu mu?».

Eskiden bildiğim için «Boş» dedim.

«Olmaz böyle» diye tersleşti, «Keşfe çıkacaksın, rapor isterim.»

Surlara doğru bir kaç adım attım, Karşıda bir sur yıkıntısının dibinde nokta kadar bir ışık yanıp sönüyordu:

«Görüyor musunuz şu ışığı?» dedim.

«Evet, görüyorum!».

«Ne olabilir acaba?»

«Ya bir nöbetçi feneridir, ya da... Sur mazgalından sızan ışık...»

Sonra beni cesaretlendirmek için:

«Haydi aslanım, göreyim seni! Nöbetçiyse atıl üstüne!».

Ben sürüne sürüne ilerledim. Bir kayanın arkasından iyice görüyordum artık: Tam üç kafadar esrar çekiyorlardı. Gördüğümüz ışık da esrar sigarasının ışığı..... Bir de arkama baktım ki bizimki tepemde dikiliyordu. Mızrağını onlara çevirerek benim bile anlamadığım bir İspanyolca ile meydan okumaya başladı. Keşlerde çoktan şafak atmıştı. Ellerini kaldırarak teslim olmuşlardı. Bu kalkan ellerden birinde hâlâ sigara bir câmi buhurdanı gibi tütüyordu. Yavaşça aldım sigarayı, çift kâğıtlı değil, üç kâğıtlı, dört kâğıtlı idi. Dayanamadım, taaa iliklerime kadar bir nefes çektim.

Donkişot:

«Ne yapıyorsun gafil!» diye gürledi, «Al bellerinden kılıçlarını!»

Aradım, tırnak çakıları bile yoktu. Üçü de dalgaya düşmüşlerdi. Ben de onlardan aşağı değildim. Bir nefeste dünyam değişivermişti. Şu karşımdaki asil zat, şövalyeler şövelyesi Donkişottu. Ben de onun sâdık uşağı: Sanşo Pansa....

Ya bu üç adam... Onlar da zaptettiğimiz şatonun muhafızları.... Elimdeki sigara boşuna yanıp gidiyordu. Bir nefes daha aldım. Sonra uzattım efendime.

«Bir nefes de siz alın asil Donkişot dö la Manş. Bir nefes de siz alın da taaa ortaçağın tam ortasına dönelim. Bizim gibi kahramanlar ancak ortaçağa yakışır. Bu kömür, benzin ve atom asrından ortaçağın romantizmine dönelim!»

Bir nefes de şövalyeler şövalyesi Donkişot çekti. Hepimiz Rossinant hariç ortaçağa dönmüştük.

«Asil Donkişot!» dedim, «Rossinant da burada kalmasın, onu da getirelim ortaçağa!»

Zavallı Rossinant'ın, değil ortaçağa gidecek, bir adım atacak hâli yoktu.

«Ne yapalım da getirelim!» diye sordu.

«Kolay!» dedim, «Çek sigarayı, üfle burnuna!»

Dediğimi yaptı. Rossinant'ın gözleri ümitle, hayalle karanlıkta parlamağa başlamıştı. Hepimiz hazırdık, Donkişot verdi kumandayı:

«İleri!»

Halbuki: «Geri!» demesi lâzımdı, ağız alışkanlığı.

Başta Donkişotla Rossinant, arkasında ben ve benim arkamda da üç gönüllümüz yürüyorduk. Tam köşeyi dönerken ellerinde palaları, üç kale muhafızı çıktı karşımıza. Her biri domuz gibi besiliydi. Şövalye temiz bir İspanyolca ile:

«Eller yukarı!» dedi. Bir şey anlamamışlardı ama şaşırmaktan da geri kalmamışlardı. Hemen ben tercüme ettim:

«Şövalyeler şövalyesi Donkşot ellerinizi yukarı kaldırmanızı arzu ediyor!»

O sırada farkına vardım ki ayakları bağlı bir at da yerde yatıyordu. Donkişot atı görünce dayanamadı:

«Bu at hangi şövalyenin atı? Sahibi nerede?»

Bana, bu korkak muhafızlara tercümeye vakit bırakmıyan Donkişat, boyuna söyleniyordu:

«Yoksa şövalyeyi de mi kestiniz? Eğer bu alçaklığı irtikâp ettiyseniz, sizi mızrağımla delik deşik edeceğim!»

Sonra bana döndü:

«Ne duruyorsun, alsana ellerinden palalarını. Bize saldırmalarını mı bekliyorsun?».

Haklıydı. Ben üzerlerine yürüyünce palaları attıkları gibi kaçtılar.

«Çöz şu hayvanın ayaklarını!».

Çözdüm. Ama hayvanın ayağa kalkacak mecali yoktu. Üç kişinin de yardımiyle kaldırdık ayağa....

Bizim gönüllülerden biri:

«Bunlar» dedi !Beygir kasabı... Beygiri kesip koyun eti niyetine satacaklardı.»

Münasebetsiz herif, dalgamıza taş atmıştı ama, bizimki bir taşla, iki taşla dağılacak dalga değildi.

«Sen karışma!» dedim, «Nihayet sen bir esirsin!»

Donkişot:

«Sinyor Cemil!» dedi, «Bugünden sonra sen de bir sipahisin. Bu atı sana kahramanlık hâtırası olarak armağan ediyorum!»

«Sağol şövalyem!» diye huzurunda eğildim. Ama beygiri sırtımda taşıyacak halim yoktu. Şövalye ikinci emrini verdi:

«İleri! Bütün beygir cellâtlarına ölüm!»

Sonra meşhur İspanyol yeminini yapıştırdı:

«Palavra!»

DONKİŞOT AŞK PEŞİNDE

Şövalyeler şövalyesi Donkişot dö la Manş.:

«Sinyör Cemil» dedi, «Atla atına!»

Hangi ata? Kasapların bırakıp kaçtığı beygirin, ayakta duracak hali yoktu:

«Kahraman şövalyem!» dedim,

«Ben bugüne kadar tramvaydan gayri taşıt kullanmış değilim, ayaklarım yerden kesilince başım döner, affedin beni bu işten!».

«Bu sözler, bir şövalye kılavuzuna yakışmıyor. Senin için çok şeyler düşünmüştüm, yazık!».

«Bu zavallının ayakta durabilmesi için dört ayak değil, oniki ayak bile az gelecek!».

«Peki, teslim et şu aslanlara!»

Üç kafadar, sütçü beygiri gibi çoktan sızmışlardı ayakta.... Gözlerini kapamış, dalgaya düşmüşlerdi. Asıl Donkişot, mızrağının ucuyla üçünü de uyandırdı. Nöbet yerinde uyumuş tavla nöbetçisi gibi silkindiler. Karşılarında kalkanlı mızraklı asıl Donkişatu görünce birer selâm çaktılar:

«Emret komutanım!»

Beygirin yularını birinin eline tutuşturdum. Şövalyemiz kızmıştı:

«Miskinler!» dedi «Surları aşmak, bir kırallığı dize getirmek üzereyiz. Hâlâ uyuyorsunuz.»

«Her biriniz surları aşınca birer kahraman olarak tarihe geçeceksiniz. Kiminize generallik, kiminize mareşallik vereceğim!...»

Ben şövalye cenaplarının bu vaatlerini Türkçeye ters yüz ettiğim zaman, üç kafadar keş, sevinçten uçuyordu.

Şövalye sonra bana döndü.»

«Sinyör Cemil!» dedi «Sana ne rütbe vereyim. Galata prensi mi, olursun, Tophane mareşali mi...»

«Allah ömürler versin, Donkişot dö lâ Manş hazret-

leri! Ne o, ne bu... Bana Yalova Kaymakamlığını ver, yeter!

«Bu kaymakamlık daha mı büyük Tophane mareşalliğinden?».

«Büyüktür. Yalova Kaymakamı her şeye karışır, ama ona kimse karışamaz!».

«Peki, sana da Yalova Kaymakamlığını verdim, şimdi geçiyoruz yürüyüşe, marş!».

Hafiften yağmur başlamıştı, karanlık bir kalkan gibi dayanmıştı burnumuza. Şövalyenin mızrağı bile zor işlerdi bu ıslak geceye.

Yolumuz hendeklere sapmıştı. Yürüyor, yürüyor, bir türlü caddeye çıkamıyorduk. Bir ara hendeğe yuvarlanmış bir sur duvarı olduğu karanlıkta bile seçilen bir karaltının arkasından sesler gelmeğe başladı. Kulak kabarttım, bir kadının bitkin sesleriydi:

«Yakma canımı, bağırırım!

Şövalyemiz de duymuş, atının başını çekmişti.

Bir erkek sesi:

«Namuzssuz seni! şimdi kaç elimden bakalım. Bir koktey bir koktey daha.... bir viski... Bir vermut. Sonra pırrr!»

Kadının yalvaran sesi:

«Kıyma bana! Seninim artık. Pestilim çıkana kadar sana metreslik yapacağım. Bağışla hayatımı!».

«Lâf! Kandıracağını sanıyorsun ha! Seni bar süpürgesi seni! Metresliğin de, hayatın da o kadar uzun sürmiyecek!».

Şövalye Donkişota duyduklarımı kısaca tornistan ettim:

«İşte!» dedi «dört gözle yoluma bakan mazlumlardan biri aşksız şövalye yapraksız ağaca benzer! Kim bilir okuduğum büyük şövalye romanlarındaki büyük maceralar, büyük aşklar atımın kulaklarından tam iki mızrak boyu ilerde beni bekliyor! İleri!».

Bu «İler!» kumandasını yalnız bana vermiş sayıl-

mazdı. Arkamızda tek atlı üç gönüllü de vardı. Ama en küçük bir kıpırdanma olmadı. Karanlıktan faydalanarak çoktan almışlardı voltalarını.

Sur yıkıntısının arkasından bir karaltı fırladı ayağa. Bir saniye dikildi. Karşısında kimlerin olduğunu seçemediği için şaşkın ve ürkek bize baktı. Askerî müzeden yürüyüp gelmiş bir haçlı ordusu şövalyesi vardı karşısında... Kimbilir belki de Merihlilerin baskınına uğramıştı. Hiç bir şeye benzemese de atlı polis de mi olmazdı bu baskını yapanlar. Atlı polis sadece geçit resimlerinde kullanılmazdı ya!.

Bir anda toz oldu ortalıktan. Az sonra yolda bir otomobil farı yandı, söndü. Bir motör hırıltısı.... Sonra bir kadının önümüzdeki duvarın arkasından yükselen Miltilleri....

Bir solukta vardık yanına. Şövalyem atından atlamış, kadının önünde diz çökmüştü.

«Korkmayınız asil Sinyorina! Fenalık etmek şövalyelerin şanına aslâ yakışmaz. Bizlerden hiç kimseye, fenalık gelmez, hele sizin gibi asil sinyorinalara!».

Kadın, belki de canına kıyacak olan şoförden bu kadar korkmamıştı. Gözler mantosunun tek siyah düğmesi kadar açılmış, bu nesli inkiraz bulmuş Mamut devri yaratığını gözden geçiriyordu.

Ben Türkçe :

«Öyle aval aval bakma bayan!» dedim. «Öp, asil kurtarıcının elini!».

Ooohh! Ne ise hiç olmazsa dilinden anladığı bir adam çıkmıştı karşısına.

Bar kızı kendine gelmişti:

«Kim bu hırtlambo!» dedi.

«Ne! Hırtlambo mu? Bir kurtarıcı, bir haksızlıklar tamircisi için minnettarlığım çok nezaketlice ifade ediyorsun! Biz, Londra Bar kapanırken gelen yılışık müşteriler değiliz, gözünü aç da öyle bak!».

«Açsam da faydasız... Karanlıkta daha fazlasını göremem zaten. Sen efendinin dalkavukluğunu yapacağına şu ellerimi, ayaklarımı çözsen daha iyi edersin!».

«Demek biraz daha geç kalsak aşk yoluna kurban gidecektin!».

Alicenap şövalye, bizzat kendi elleriyle çözdü ipleri:

«Tanrıya çok şükür!» dedi, «Tam üç yüz elli yıldır aradığımı Bizans kapılarında bulmam mukaddermiş. Aşksız bir şövalye kılıçsız bir kahramana benzer. Artık düşmanlarıma ayaklarını öptüreceğim bir sevgilim var demek! Asil adınızı bağışlar mısınız Sinyorina!».

Bu parlak sözleri kelimesini kaçırmadan çevirdim bar kızına.

«Adımı mı soruyor enayi?» dedi.

Bu enayi kelimesi bizim muhteremi uyandırmıştı. Çünkü ilk öğrendiği kelime buydu. Şövalye mânasına geldiğini sanıyordu:

«Evet asil prensesim, ben tam size lâyık bir şövalye, bir enayiyim! Asil adınızı rica ediyorum!».

«Adım mı Aysel!».

«Bu kadar kısa değil tabiî... Asâlet unvanınız?.

«Çilli Aysel derler bana..»

«Aysel Çilli dü Kostantinopl demek. Bendeniz Don kişot dö la Manş! Şimdi çıkın şu kayanın üstüne sizi atıma alayım!».

Tekrar diz çöktü elini öptü ve elinden tutarak kayanın üstüne çıkardı. Sonra Rossinant'a yanaştı. Özengisini karşı taraftan tutarak binmesine yardım ettim. Sonra Ayseli de bindirdim. Rossinant alışmadığı bir yükün altında dört ayağını jimnastik salonlarındaki beygirler gibi gerdirerek kazıklandı.

«Rossinant iki kişiyi çekemez!» dedim.

«İkimiz bir anda o kadar kaynaştık ki bir kişi sayılırız artık. Beni mahçup etmez Rossinant!».

«Kudretli şövalyem! dedim «Mahçup etmek istemez şüphesiz, ama elinde değil!».

Ortalık hafiften ağarmağa başlamıştı. Şövalye, atını şöyle bir mahmuzlamak istedi. Rossinant sadece önden birinci ayağını atabildi. Arka ayaklara daha sıra gelmeden olduğu yere yıkılıverdi. Ayselle şövalye kucak kucağa iki kaya arasına sıkışmışlardı. Önce Rossinant'ı kuyru-

ğundan asılıp kaldırdım, sonra kahraman şövalyemi ve asil Donna Ayseli...

Rossinant, ikinci bir denemeden korktuğu için bakışlariyle benden şefaat dileniyordu. «Şövalyem!» dedim «Rossinant'a nöbetleşe binseniz?».

«Güzel fikir! Ama Rossinant, çok hırçın ve huysuz bir attır. Ma Donna'nın idare edebileceğini sanmıyorum.

Hemen Rossinant'a atladı. Bir iki mahmuzla onu uyandırmağa çalıştı.

«Geliniz Ma Donna!» dedi, «Eğer bu sefer de huysuzluk ederse bir mızrak darbesiyle leşini sereceğim.»

Hayret, Rossinant leşinin şu Bizans surlarının dibinde beygir kasaplarına peşkeş çekilmesnden korkmuş olacak ki, bir anda tabiat üstü bir kuvvet kazanmıştı. Uzun uzun kişniyerek asil binicisini sanki teşvik ediyordu.

Saygı değer biniciler eğerin üstünde yerlerini aldılar.

Güneş doğmak üzereydi. Ben atın sağından yürüyordum.

Hendekten çıktıktan sonra yolun iki kenarına dizilen meraklılar ağızlarını açıp bize bakıyorlardı. Şövalyemin keyfi yerine gelmiş, durmadan söyleniyordu:

«Bir gün gelecek benim bu büyük ve heyecanlı maceramı bir yazar, şöyle tasvir edecek:

Henüz sarı saçlı Apollon yeryüzüne altın saçlarının altın tellerini sermeğe başlamış, kuşlar şen cıvıltılariyle şafağı selâmlamağa koyulmuşlardı ki.. Ünlü şövalye Donkişot dö la Manş kollarının arasında saygı değer sevgilisi Donna Aysel dü Kostantinopl,olduğu halde, Rossinant'ın başını surlara çevirmiş ve kale kapısından dört nala geçmişti.»

Sonra Aysel'in kulağına eğildi:

«Ah şu hassas kalbimin biricik mabudesi Donna Aysel dü Kostantinopl! Aşkınızdan nasıl ıztırap çektiğimi bir gün gelecek, elbet öğreneceksiniz!».

Aysel:

«Ne diyor bu enayi be!» diye bana sordu.

Hazret yine «Enayi» kelimesini duymuş, coşmuştu:

«Evet enayi, yanlız sizin Enayiniz!».

Yolun iki tarafına biriken halk bizi alkışlamağa başlamıştı. Resimlerimiz, hattâ filmlerimiz çekiliyordu.

«Kız Aysel!» dedim, «Bozma oyunu!» Bak filmimiz çekiliyor İşte sen de meşhur oldun!».

«Aman bu çok güzel işte!».

«Sarıl şövalyenin boynuna. Kazık gibi durma öyle!».

«Peki ne filmi bu? Adı ne filmin?».

«Adı mı? Donkişot İstanbulda.. Bu kış Yeni Melek de görürsün!».

«Oh ne iyi, ben de artist oldum artık!»

Mevlâne kapıdan İstanbula girdik. Şöyle yüksek bir yere çıkarak İstanbulu şövalyeler şövalyesi Donkişota takdim ettim:

«İşte şövalyem, İstanbul!».

HİLTON ŞATOSUNA DOĞRU

Donkişot dö la Manş bir ara:

«Sansşo Pansa!» diye seslendi Adımı şaşırmıştı. Hiç oralı olmadım. Zavallıyı hayatı boyunca görmediği bu karşılama töreni şaşırtmıştı.

«Pardon! Sinyor Cemil!» dedi. «Kendimi İspanya'da sandım! İstanbuldayım değil mi?.

«Evet şövalyem!».

«Peki nerden bileyim İstanbulda olduğumu?».

«Şu minareler var ya, şu camiler...»

«Onlar İspanyada da var. Endülüsten kalma!».

«Şu kuleler.... Galata kulesi, Beyazıt kulesi...»

«İtalya'da, Fransa'da da var kule..»

Beni fena halde sıkıştırmıştı. Tam bu sırada bir kuru kahvecinin önünden geçiyorduk.

«Sizde kuyruk var mı kuyruk!» dedim. «Kahve kuyruğu»...

«Ne kuyruğu? Ne kuyruğu?».

«Kahve»....

Kahvecinin önündeki kuyruk uzamış uzamış, tramvay yoluna sarkmaması için de düğüm atılmıştı.

Bir müddet onlara baktı kaldı:

«Ben boğa kuyruğundan, at kuyruğundan başka kuyruk görmemiştim. Çok hoş doğrusu. Başka ne kuyruğunuz var?»

«Gaz kuyruğu!».

«O nasıl oluyor?».

«Böyle eller cepte beklenmez, tenekeli kuyruktur o!». Sonra?.

«Su kuyruğu, buz kuyruğu, helâ kuyruğu, maç bileti kuyruğu!».

«Demek İstanbul, kuyruklar diyarıdır!»

«Si Sinyora!».

Aksaray çarşısına girmiştik. Peşimizde meraklılardan, kahramanlık ve civanmertlik hayranlarından bir

alay toplanmıştı. Şövalye sordu:

«Hangi hana ineceğiz?».

«Hilton hanına!».

Hilton lâfını duyunca Donkişotun omuzlarına başını koyup yorgunluktan sızmış olan Çilli Aysel:

«Hiltona mı ineceğiz? Ohhh! Ne iyi, ben de bir basın toplantısı yapıp numaralarımı gösteririm.»

Fena fikir değildi bu.. Bir basın toplantısı da ben tertiplerdim. Donkişot için. Sonra gelsin filmler, gelsin röportajlar, tefrikalar. Günlük gazetelerle anlaşır, şakır şakır para kazanırdık. Bir Tovnsend kadar da mı olamazdık? 2,5 liraya makale yazmaktan bir hal olmuştum. Ben yazardım, Donkişot imzasını atardı. Daha olmazsa İspanyolcadan çeviren derdim altına.... İş yazıyı çevirmekte değil, işi çevirmekte.

Bir ara şövalyeler şövalyesi Donkişot dö la Manş, atının dizginlerini çekti. Tââ Bozdoğan kemerindenberi bulvarın iki tarafını dolduran insan seline gururla bir göz atarak:

«Soruyorum!» dedi. «Şu İstanbuldan ne krallar, ne şövalyeler geldi geçti. Bana yapılan karşılama töreni kime yapıldı?».

«Hattâ Fatih'e bile böylesi yapılmamıştır. Çünkü bulvar yeni açıldı...»

«Fatih İstanbulu 32 günde zaptetti. Ben bir gecede..»

«Sonra şövalye hazretleri!» dedim. «Fatih sadece bir şehir, bir kale zaptetmişti. Siz kaleyle beraber bir de kalb zaptettiniz, Aysel Çilli dü Kostantinoplun kalbini..»

Aysel, isminin geçtiğini duyunca şövalyenin boynuna daha sıkı sarıldı. Hilton ve Strip tease hayali onu büsbütün coşturmuştu. Donkişot dö la Manş «maşuka» sının busesine en asil bir buseyle mukabele etti, yâni alnından öptü.

Bu aşk ve asalet gösterisi halkı büsbütün coşturmuştu. Alkışlar, yaşasınlar gırla gidiyordu.

Hilton, karşıdan görünmüştü.

«İşte şövalye cenapları!» dedim. «Atımızı bağlıyacağımız bir han!».

Deliğine mukavva tıkanmış miğferini gözünün üstünden geriye doğru iterek:

«Ne hanı be!» dedi. «Bu olsa olsa bir şato!».

«Şatodan da büyük bir şey.... Ama yine han..»

«Şatodan da mı büyük? Hiçbir bina şatodan büyük olamaz. Çünkü şövalyeler şatolarda ikamet ederler.»

Kapının önünde Rossinant'ın dizginini çeken şövalye etrafına bakınıyordu.

«Ne biçim şato bu, bizi karşılayacak bir «cüce» bile çıkmadı.»

Kapının önünde binlerce insanın toplandığını gören üniformalı otel müstahdemleri durmuşlar, yılışık bakışlarla bizi seyrediyorlardı.

«Ne aptal aptal bakıyorsunuz?» dedim. «Hiç şövalye görmediniz mi?».

Biraz toparlanır gibi oldular:

«Daha duruyorsunuz! Asil ve şerefli bir misafir böyle mi karşılanır?».

Geriden bir emir beklemeden kimisi atın dizginine yapıştı, kimisi özengisine... Önce şövalye dö la Manş, kalkanını mızrağına çarparak atladı. Ayakları uyuştuğu için olduğu yere yığılıverdi.

«Aziz İstanbullular!» dedim. «Donkişot cenapları İstanbul topraklarına ilk defa ayak basıyorlar, bu mutlu ânın heyecanına kapılarak yeri öptüler!».

Sonra gazetecilerin tarafına döndüm:

«Sarı kartlılar salona buyursun, basın toplantımız var!».

Aysel:

«Cemil âbi beni de indir, tut elimden!».

Ben boş bulunmuş, elimi uzatmıştım ki şövalye Donkişot:

«Çek o pis elini!» diye bağırdı. «Ne hakkın var Madonnanın elinden tutmaya?».

«Affedersiniz şövalyem!».

«Tut şu kalkanımı, mızrağımı.»

Gitti Çilli Ayselin parmaklarının ucuna yapıştı. Tam indirecekti ki aklıma bir şey geldi:

«Nerde şatonun baş seyisi?».

«Baş seyisi mi, yâni garaj memuru demek istiyorsunuz?».

«Rossinant'ımı böyle başıboş bırakamam. Nerde ahırı kâhyaları?».

«Rossinant'ı ister istemez garaja çekeceğiz! Gel oğlum buraya....»

Bir üniformalı garson çağırdım.

«Al oğlum bu atı, nereye bağlarsan bağla!».

«Efendim biz at kabul edemeyiz. Recepsion...»

«Geçenlerde kabul edecek eşek arıyordunuz. yılbaşı için.... İşte bu at, bütün eşeklerin yapacağını yapar. Hem bu, atların en asili ve en ünlüsüdür.»

Donkişot, Çilli Ayselin parmaklarının ucundan tutmuş, onu kucağına almıştı.

«Madonna!» diyordu. «Şövalyeler, kalacakları şatonun kapısından sevgililerini işte böyle kucakta geçirirler. Bir şövalye yasasıdır bu.»

Aysel için bütün mesele Hilton'a girmekti. Girsin de kimin kucağında girerse girsin, her kadın gibi...

Kapıda garsonların en fiyakalısı dikilmişti. Pırıl pırıl bir üniforma vardı üzerinde. Bir kılıcı eksikti.

Donkişot kapıdan geçince Madonnasını yavaşça yere bırakmıştı. Üniformalı baş garsonu görünce topuklarını toplayıp bir selâm verdi:

«Şatonuzda gösterilen hüsnü kabulden son derece memnun ve mütehassis oldum!» dedi.

Bunları tercüme etmeme hiç lüzum kalmadı. Baş garson temiz bir Şişhane Yahudicesiyle:

«Buyurun ekselâns!» dedi. «Hilton istirahatinize ve emrinize âmadedir!».

Ben durumdan cesaret alarak:

«Büyük salona geçeceğiz. Basın toplantımız var!» dedim.

«Çok müteessirim efendim. Büyük salonda evde kalmış kızların soyunma törenleri var. Bütün gazeteciler, filmciler, orada. Sizi hani Tovnsend'in basın toplantısı yaptığı salona alayım.»

«Tamam!» dedim. «Yalnız toplantıdan önce bir şeyler hazırlatın, açlıktan iflâhımız kesildi.»

Aysel:

«Hayır!» dedi, «Yemek daha sonra. Midemi şişirip, vücudumun biçimini bozamam.»

Toplantıyı haber alan gazeteciler önümüzden, gerimizden resimler çekmeğe başlamışlardı. Aysel daha solona girmeden fotoğrafçıları memnun etmeğe çalışıyor, istedikleri pozları için, istediklerinden fazla kolaylık gösteriyor. daha fazlasını da göstermeğe çalışıyordu.

Donkişot dö la Manş şaşkın şaşkın bakınıyordu. Hiç kimse onun anlatacağı kahramanlık hikâyelerini dinlemeğe istekli görünmüyordu.

«Olmaz böyle» dedim, «Kız, giyin artık»

«Bırak. Cemil abi!» diye yalvarıyordu. Şövalyenin kızdığı belliydi. Hiddetinden bıyıklarından birini çekiştiriyor, birini çiğniyordu. Bu işin uzayıp gideceğini anlayınca dayanamayıp, mızrağına dayandığı gibi fırladı aya ğa:

«Yeter!» diye bağırdı, «Tadını kaçırdınız!».

Ama kimse oralı değildi.

«Yeter diyorum!» diye tekrarladı. Yine aldıran yoktu. Elindeki kalkanı kaldırdığı gibi bir fotoğrafçının kafasına indirdi.

«Dağılın, bu kadar!».

İlk karşısına çıkana mızrağın ucunu gösterdi. Sonra ikinciye:

«Bir şövalyenin şerefine el sürmenize daha fazla göz yumamam!».

Yalnız el sürmek değil, daha çok şeyler sürmeğe başlamışlardı. Mızrağı yiyen talihsizler, acı acı bağırarak kaçıyordu. Ortalıkta hiç kimse kalmamıştı.

Çilli Aysel memnun:

«Şimdi yiyebiliriz yemeklerimizi!» dedi.

«Ben de meşhur oldum artık, gazetelerin ilk sayfasına geçtim!».

AYSELİN HİLTONDAN KAÇIRILIŞI

Şövalye Donkişot dö la Manş, Donna Aysel dü Kostantinopl ile Hilton şatosunun ağır misafirlere tahsis edilen şu Boğaza bakan odasında sabahlamışlardı.

Kapıyı üç buçuk kere vurdum. Bu buçuklu işaret, yirminci yüzyılın âşık Keremi Tovnsend gibi sivil olarak gazeteciler tarafından bastırılmamak için aramızda tesbit edilmişti. Kapıya üç hat, bir nokta dokunduktan sonra kapı ardına kadar açıldı. Donkişotu ilk defa zırhlarından, miğferinden, mızrağından soyunmuş olarak görüyordum. Bütün şövalyelik takımı taklavatı, kalkanına kadar çengelde sallanıyordu.

Çilli Aysel anlaşılan ayna başında tuvaletle meşguldü. Yüzünün bir yanı sarı, bir yanı kırmızı, kapıyı açmıştı.

«Hayır ola Cemil âbi!» dedi, «Sabah sabah bir şey mi var?»

«Var tabiî! Yoksa bu mesut gününüzde sizi rahatsız mı ederim?».

Şövalye cenapları yataktan çıkamıyordu. Çengelden miğferini alıp başına geçirdikten sonra bana yatağının yanında yer gösterdi:

«Söyleyiniz asil kılavuzum!» diye hazır olduğunu bildirdi. Yüzü neşe ve saadetten pırıl pırıldı. Yeryüzünde yıllardır aradığı aşk ve saadeti İstanbul'da bulmuştu.

«Şövalyem!» dedim, «Büyük ve mühim bir iş için sizi rahatsız ettim!».

«Ne işi.... Başı darda bir şövalye mi var? Yolumuzu gözleyen haksızlığa uğramış bir biçare mi yardım istiyor? Yoksa mızrağıma şiş kebabı gibi geçireceğim bir zalimden mi bahsedeceksin? Söyle ne işi?».

«Büyük bir servet sahibi olabiliriz şövalyem. Sabahleyin büyük bir rejisörle görüştüm de...»

«Ne... Büyük bir servet ha... Ben şövalye Donkişot dö la Manş... Ben haksızlıklar tâmircisi.... Servet onla-

rın olsun! Bana kılıcım ve aşkım kâfi...»

Rejisör lâfım duyan Aysel gelmiş, şövalyenin kucağına oturmuştu:

«Rejisör mü geldi Cemil âbi? Film dalgası mı? Aman öyle bir iş olursa kaçırma. Bak gazetelere... Hep benden bahsediyor bugün!».

«Sen sus şimdi, karıştırma!».

«Aman kandır şu enayiyi!..»

Donkişotun yanaklarını öpüyor, boynuna sarılıyordu. Şövalye bu aşk gösterisinin mânasını anlayacak kadar Türkçe bilmiyordu. Bildiği, sadece şövalye mânasına gelen «Enayi» idi.

«Evet Madonna! Ben dünyaya enayi olarak geldim, enayi olarak gideceğim. Ben film tâciri, sinema karaborsacısı olamam! Nerde bir karaborsacı görsem işkembesini mızrağıma takacağım! Bunu böyle bil... O rejisörede de ki...»

Baktım şövalyeyi yola getirmek imkânsız.. Çilli Aysel'e:

«Sen yine hazırlan, film çevireceğiz. Nerde bir kamera görürsen başla oynamağa!».

«Nasıl oyun? Çiftetellimi? Zeybek mi, Rok'n Roll mi yoksa? Yerli film mi çevireceğiz?.»

«Canım, oyun demek istiyorum, yâni rol!».

«Ha göbek, ha rol... Hepsi aynı kapıya çıkmaz mı?.

Her ikisini de saadetleri içinde başbaşa bırakarak beni bekleyen rejisörün yanına döndüm:

«Tamam!» dedim, «Anlaştım, bana da bir eşek bulacaksınız, Sanşo Pansa rolünü de ben alıyorum. Aysel de işi kabul etti!».

«Çok güzel! Saat ikiye doğru Donkişotun yatak odasına baskınla başlıyorduk işe. Harbiye'den Hürriyet Tepeşine geçeceğiz. Oradan da Yedikule surlarına!».

Saat tam ikiye doğru Donkişotun helâya gittiği bir sırada iki haydut odasına sessizce girdiler. Hâlâ aynanın karşısında süslenmekte olan Ayseli omuzladıkları gibi yallah dışarı....

Aysel önce korkmuş, bağırmıştı. Ağzına mendil tı-

kayınca ister istemez susmuştu. Tam merdivenden inerken Donkişotla yüz yüze geldiler. Üzerinde ne kılıcı vardı, ne mızrağı... Haydutların üzerine bir haydut gibi atılıp sevgilisini kurtarmağa çalışamazdı ya.... Doğru odaya koştu. Zırhını giyip kılıcını kuşanıncaya kadar ortalarda kimseler kalmamıştı. Bu sırada ben girdim yanına... (Daha doğrusu rejisör yolladı).

«Kahraman şövalyem!» dedim. «Acıleye hiç lüzum yok! Haydutların Donna Aysel dü Kostantinopl'u nereye kaldırdıklarını aşağı yukarı biliyorum. Siz aynanın karşısına geçip asil bıyıklarınızı asaletinize yakışır şekilde tanzim edin!»

«Bıyık meselesi kolay! Bir şövalyeye bıyığı, kılıcı ve atı kadar sevgilisi de lâzmdır. Hemen onu haydutların elinden kurtarmalıyım! Dünya derebeyleri, kralları bir araya gelse kılıcım hakkına söz veriyorum ki...»

«Yâni palavra!»

«Evet palavra! Hiç kimse onun, bir kılına bile dokunamayacaktır!».

«Haklısınız şövalyem! Hemen düşelim peşine!».

Garaja indik. Yılbaşına Noel baba için kiralanan eşekle Rossinant, boyunlarında torba yem kestiriyorlardı.

Şövalyemi bindirdikten sonra ben de eşeğe atladım. Tuttuk Harbiye'nin yolunu. Mehter takımı, köslerine, darbukalarına vura vura bir şeyler çalıyordu. Bindiğim eşek fena halde ürkmüştü, ama Rossinant çok kös dinlediği için tınmıyordu bile. Şövalye:

«Kimin için çalıyorlar bunu?» diye sordu.

«Kimin için olacak! Sizin şerefinize!»

Elini kaldırarak onları selâmladı. Mehter takımını seyredenler bizi görünce düştüler peşimize. Rejisöre lâzım olan kalabalığı bulmuştuk.

Tam Hürriyet Tepesine yöneldiğimiz sırada bir parti sözcüsü onbinlerce gönüllü figüranı yararak motosikletle yetişti peşimizden. Rejisöre ricaya başladı:

«Şişlide bir ocak açıyoruz. Bu vesile ile Genel Başkan bir nutuk söyleyecek de...»

Rejisör kızmıştı:

«Peki... Senin Genel Başkanından bize ne?».

«Donkişotu bir saat kadar rica ediyoruz... Topluluktan faydalanmamız için!»

«Genel Başkanınız ne güne duruyor!».

«O sizin Donkişot kadar popüler değil».

«Öylesini bulun!».

«Bizim parti, o bakımdan biraz talihsiz. Ama başka partilerde sizin Donkişotu bile gölgede bırakanlar var!».

Ben Rossinant'ın başını Şişli'de yeni açılan ocak başkanlığına çevirmiştim. Rejisör filmin senaryosunda ufak bir değişiklik yaptı. Şimdi bütün mesele şövalye Donkişot'a bu toplantının Donna Aysel Çilli dü Kostantinopl ile bir münasebetini bulup yutturmakta idi.

«Kahraman şövalyem!». dedim, «Bütün memleket Donna Ayseli kaçıran haydutlara karşı ayaklandı. Nerdeyse bir karışıklık çıkacak. Bir iki sözle şunları yatıştırsanız idareciler memnun kalacaklar.»

Şövalye elini kaldırarak «Bonesera!» diye halkı selâmladı.

Bu kelime halkı coşturmağa kâfi gelmşit. Bir samba bestesiyle hep birden cevap verdiler:

«Boneseraaaa!!!».

«Kalbim, Madonna Ayselin aşkı için çarpıyor! Kılıcım hakkına söz veriyorum. Onu haydutların elinden kurtaracağım!».

«Biz de varız arkanda!».

«Siz kendinizi kurtarın kâfi!».

Şövalye böyle dememişti ama, ben senaryoda tadilât yaptırdıkları için kızdığından böyle tercüme etmiştim. Ama halk kızacak yerde «Yaşa haksızlıklar tamircisi! diye alkışlamağa başlamıştı.

Rejisör:

«Cemil!» dedi, «Çevir şu eşeğin başını Hürriyet tepesine!».

Ne kadar gururlansam azdı. Ben bu kadar adamı bir araya getiren bir kahramanın kılavuzu idim.

«Hayır, ben Hürriyet, mürriyet dinlemem!» dedim, «Bundan sonra sen benim emrimdesin!».

Çevirdim eşeğin başını tekrardan Harbiye'ye... Rejisör bu sefer bana değil, eşeğime emretmeğe kalkıştı. Arkamdan:

«Duuur! Çüş!..» diye sesleniyordu.

«Başçavuşun eşeği değil bu!» dedim. Hâlâ «Çüüşşş!» diyordu.

«Durmaz!» dedim, «Biraz önce mehter takımının «kös» ünü dinledi. «Nafile yırtınma!».

Rejisör hırsından tepiniyordu:

«Bu kadar patriğin eşeğini kovaladım, hiç böylesini görmemiştim!».

Benim eşek hiç tınmıyordu. Peşimden Donkişot'un Rossinant'ı, onun peşinden de sürü sepet kalabalık! Yâni muvafık bir görüşle ayak takımı!

Harbiye'de hâlâ Mehter takımı çalıp duruyordu. Eşeğim «kös» ün gürültüsüne kulak asmıyordu bile. Donkişot:

«Lili Marlen'i isterim! Bu hava hoşuma gitmedi!» diye bana seslendi.

«Çalın!» dedim, «Bakın şövalye dö la Manş ne istiyor?».

«Ne istiyor?» diye Mehterbaşı sordu.

«Lili Marlen!».

«O da ne oluyor?».

«İkinci Dünya Harbi marşı. Anglo - Alman marş!».

«Peki çalalım. Bunun birincisi de bir, ikincisi de... Çalın çocuklar. Birinci Dünya Harbi marşını, Çanakka-

le içinde aynalı çarşı!».

Bu hava Donkişot'un çok hoşuna gitmişti. Bütün şövalyelerin, bütün Donkişotların hoşuna gidecek barut kokusu, kan kokusu vardı içinde. Ama marşın sonundaki:

«Of, gençliğim aman!» sözü hiç hoşuna gitmedi. Donkişot da gençliği düşünmeyecek kadar diktatördü, hakiki bir şövalyeydi çünkü...

Beyoğluna indiğimiz zaman kalabalık beş misli artmıştı. Bir ara rejisörü önümüzde film çevirirken gördüm.. Hâlâ:

«Hürriyet tepesi!» diye işaretler ediyor, anlatamadığını görünce de:

«Hürriyet... Hürriyet. Hür.. film.. Mahvoldum!» diye tepiniyordu. Ama ne olursa olsun boyuna da film çekmekten geri kalmıyordu Ağacamiinn önünden geçerken, aralıktan çıkan bir kadın kalabalığı bizim Donkişot'a bir şeyler hatırlattı:

«Büyük aşkım! Donna Aysel dü Kostantinop! Nerdesin!» diye bir ah! çekti.

«Aysel!» adını işiten arka sokaklılar:

«Aysel! Aysel!» diye en aşağıdan yüz Ayselin çalıştığı aralığı gösterdiler. Bana bile aldırmayan Donkişot, Rossinant'ın başını arka sokağa çevirdi. Sokak tıklım tıklım gençlerle doluydu. Kapalı kapıların önünde biriken delikanlıları görünce, onları içerdeki Aysellerini kur tarmak için kapıları zorluyor sandı.

«Gençler, omuzlayın! Arkanızda ben varım!» diye cesaret vermeğe başladı. Kapının biri açılmış, içeriye gençler hücum etmişti. Kadınlar çırılçıplak kaçışıyorlardı. Donkişot:

«Korkmayın Ayseller! Sizi kurtarmağa geldim!» diye bağırdı.

Aysellerden biri yerden iri bir taş almış, miğferine fırlatmıştı. Taş miğfere «çat diye çarptı. Miğfer bir tarafa, taş bir tarafa fırladı. Donkişot hâlâ bağırıyordu:

«Ben haksızlıklar tamircisi.... Ben şövalye dö la Manş... Bütün sinyorinaları kurtarmağa geldim.»

Kapısı kırılan çaça:

«Alın şunu aşağı! Şurada namusumuzla işimize bakıyoruz. Kimsenin kazancında gözümüz yok. Kime metelik borcumuz var? Kimin horozuna kış dedik? Kimdir bu ocağımı dağıtmak isteyen! Kiramızı mı vermedik? Bekçi parası mı ödemedik?».

Evlerden fırlayan kadınlar alaşağı ettiler bizim hazreti. Ne mızrak kaldı, ne miğfer.

Rejisör çok memnundu bu işlerden. Durmadan film çekiyordu. Rossinant yıllardır taşıdığı bu yükü sırtından attığı için sevinçten kişniyordu.

Bir ekip bizi çevirmişti. Donkişot'u Aysellerin elinden kurtararak kargatulumba atmışlardı arabaya. Polisler kalabalığı dağıttığı zaman ortada bir at, bir mızrak, bir de miğfer kalmıştı. Yâni ufak mikyasta bir Vaterlo olmuştu. Abanoz sokağı. Napolyon mağlûp, karakolu boylamıştı. Ben de rejisör de peşinden daldık içeri. Rejisör keyften bayılıyordu:

«Üstadım! diyordu, «Hârika bir film çevirdik.... Göbeksiz, mevlidsiz bir yerli film. Sansürden atlatırsak zengin olduk ikimiz de...»

«Sen hayâli bırak da Hiltonun hesabını öde. Hazreti bırakmıyalım sokakta....»

«Korkma sen!»

«Sonra karakol...»

«Aldırma! Sen bana bırak!».

Gece yarısına doğru bütün işlerimiz bitmişti. Donkişot kafasını gözünü patlatanlarla teker teker barışmış, öpüşmüştü. Her iki tarafın da dâvası yoktu.

Haksızlıklar tamircisi, bir tamir işini başarmak isterken tarihî miğferi ile içindeki tarihî baş tamire muhtaç bir hale gelmişti. Bir taşla yamrı yumru yerlerini düzelterek geçirdim başına. Miğfer ikinci yarayı da almış, fakat karşılığı olan madalya, kahraman şövalyenin göğsüne takılmamaştı. Ortadan kırılan mızrağını sıkıca bağlayarak verdim eline. Kucakladığım gibi bindirdim Rossinant'a, Eğerin üzerine kaidesi yerleşince her şeyi unutmuştu:

«Muhterem İstanbullular!» diye bir nutuk çekmek istedi. Ortada bekçiden ve rejisörden başka İstanbul'lu kalmamıştı. Ama o yine devam etti:

«Düşenin dostu olmaz! derler ama, ben düşmedim, İndim, bindim! Düşmediğim için dostsuz kalmadığıma da inanıyorum. Şunu bilin ki ben zayıfların hâmisi, haksızlıkların tamircisiyim! Yeryüzünde mızrakla halledilmeyecek bir şey yoktur, elverir ki göğüsler mızrağın geçeceği kadar yumuşak olsun!».

Köşedeki bekçi dayanamadı:

«Çıkar göğsündeki zırhları erkeksen!».

«Ne söylüyor?» diye bana döndü.

«Sağol komutanım, haklısın» diyor.

«Siz de sağolun!».

Eşeğin başını çevirdim Hilton'a. Şampanyalar bizi bekliyordu.

DONKİŞOT BARDA

Donkişot dö la Manş:

«Nereye gidiyoruz böyle eli boş?» dedi.

«Nereye gideceğiz, Hilton şatosuna!».

«Aslâ! Aysel Çilli dû Kostantinop'lu bulmadan nasıl giderim? Onsuz nasıl yatarım o dairede?».

«Başka bir daire açtırırız!».

«Bir şövalye azimle girdiği bir işten eli boş nasıl döner! Çok şükür henüz hayattayım. En küçük bir yara da almış değilim!».

«Miğferinizde ikinci bir yaranın açıldığının farkında değilsiniz. Mızrağınızın iki eşit parçaya bölündüğünü unutmuş görünüyorsunuz!».

Fena halde acıkmıştım. Ağzıma tam on iki saattir ne kuru, ne sulu hiçbir madde koymamıştım. Beyoğlunda bu saatte sadece barlar açıktı.

«Benim kahraman şövalyem!» dedim, «Ayseli ancak barlarda bulabiliriz. Zaten barlardan gelmişti...»

«Bar mı dedin, nasıl olur? Asil insanlar bara nasıl gider? Bir balo olsa, neyse...»

«Bizde barlara sadece asiller gider. Onlar gitmese bile barlar onların ayağına gelir. Amerikan barlar bugün, villâlara, konaklara, saraylara bile girdi. Hilton şatosunun bile her köşesi bar.»

Eşeğimden inmiştim. Beni gören bar kapıcısı arkadaşıma:

«Ulan hacıağalar barlara eşekle gelmeğe başladılar be... Köyden kalktıkları gibi dayanmışlar barın kapısına.»

Arkadaşı daha akıllıcaydı:

«Traktörle gelecek değiller ya! Mazot nerde şimdi?».

«Mazot mu, yedek parça mı?».

«Her ne karın ağrısıysa...»

«Ulan şu atın üstündeki kazulet de ne oluyor?».

«Turist olmasın sakın!».

«Ulan resmigeçit polisi galiba! Verelim mi içeriye sinyali?».

Baktım ki, iş uzayacak:

«Nerde bu barın seyisleri. Tutun şu hayvanların dizginlerini! Ne duruyorsunuz!» dedim.

Adamlar hayran hayran Donkişota bakıyorlardı:

«Hiç insan görmediniz mi be?».

«Böylesini yeni görüyoruz, Kral mı, Şah mı, Emir mi? Yoksa Kont mu? Kale gibi herif be!».

Bar oldukça tenhaydı. Donkişot Gülhane Parkındaki robot gibi pistin ortasına dikildi. Teker/teker kızları gözden geçiriyordu. Benli Neclâ sordu:

«Kimi arıyor bu?».

«Ayseli!» dedim, «Çilli Ayseli!».

«İşte hepimiz Ayseliz. Ayselden neyimiz eksik...»

Biri bilgiçlik etti:

«Onu şoför Salim kaçırdı...»

Süheylâ atıldı:

«Sen uyuyorsun be... Ertesi gün Hiltonda basın toplantısı yaptı. Bir İspanyolla berabermiş.

«Ordan da kaçırdılar!» dedim.

«Aman! Ne Hint kumaşıymış bu Aysel be! Kaçıran kaçırana...»

«Döviz gibi bir şey oldu pis Çilli...»

Donkişotun incelemesi bitmişti. Eğerin üstüne oturmaya alışık olduğu için bir taburenin üstüne rahatça yerleşti.

«Ne içersiniz?» diyen garsona!.

«Malaga... yoksa Martini!» dedi. Ben:

«Aç bir şampanya!» diye sözde tercümanlık ettim!.

Şampanya lâfını duyan kızlar, geldiler dört yanımızı sardılar. Topal Sevim geldi, kucağına oturdu. Oturmasiyle kalkması bir oldu.

«Aman!» dedi «Batıyor!» Kalkan mıdır, zırh mıdır.. Kaplumbağa gibi herif be.. Bir başı dışarda!».

Donkişot, birinci şişeyi bardağını uzatana dağıttı. İkinciy de öyle... Kızlardan biri:

«Kucağına ben oturdum, bu şişenin fişi benim!» diye tutturdu. Garson su koyverdi:

«Hayır bu masanın konsomatrisi yok. Şampanyalar ortaya geliyor!».

Şövalye bir garsonun böyle asil sinyörinalara çıkışmasına kızmıştı. Bana:

«Ne zoru var bu herifin!» dedi.

«Fiş meselesi. İçtiğimiz şampanyaların yüzdesi..»

Birşey anlamamıştı bu işten:

«Getir!» dedi «her birine bir şampanya!».

Donkişot kafayı adamakıllı tutmuştu: Yanık Süheylâya:

«Sen Donna Aysel dü Kostantinopl'dan sonra Donnalların en güzeli, en asili, en klâsı, en...»

Enlerin sonu gelmeden bir erketeci girdi içeri:

«Ekip geliyor! Tabanca bıçaklar zulaya!..» diye bağırdı.

Bende bir şey yoktu ama bizim şövalye tam teçhizatlı:

«Arama, tarama var. Kılıçlar, mızraklar zulaya.....» dedim.

«Ne demek zula!».

«Saklayalım!...»

«Sebep?»:

«Kılıç taşımak yasak.. Kılıç değil.. bıçak bile yasak.»

«Nasıl şey bu? Bir şövalyenin kılıcı nasıl saklanır?».

«Saklamazsak alırlar.»

Kılıcımı elimden alacak bir şövalye henüz dünyaya gelmedi!».

İş sarpa sarıyordu. Yalnız kılıç değil, bizim ahbap da gidecekti elden. Benim geçim kaynağım giderse nasıl yaşıyacaktım, şu memelkette. «Siz!» dedim. Şu köşede bir heykel gibi dikileceksiniz!».

«Sebep?».

«Gelenlere kahraman bir şövalyeyi bütün asaletiyle tanıtmalıyız!».

Koluna girip kaldırdım, köşeye diktim:

«Sakın kımıldamayınız! Bir şövalyenin bütün ihti-

şamını gösterelim onlara!».

İçeri ekip girmiş, arama tarama başlamıştı. Müşteriler silâhlarını kızlara saklattığı için önce kızlardan başlamak âdet olmuştu. Birer köşeye çekip tepeden tırnağa yokladılar. Çantalarının içine sütyenlerine kadar didik didik ettiler. Sonra erkeklere geçtiler. Beni de pan talonumun arka cebine kadar yokladıktan sonra Donkişotun karşısına dikildiler: Ekip başı:

«Ne heykeli bu?» diye sordu.

«Donkişot!» dedim:

«Ne kadar da canlı!».

«O kadar değil.. Yarı canlı, yarı ölü!».

Yazık, burada kim görecek bu heykeli. Taksim gezisindeki kaidenin üstüne oturtsalar, sat şu heykeli Belediyeye! İstanbul'a bir heykel gürsün!».

Bar sahibi, geçiştirmek için:

«Olur beyim, olur!» dedi.

«Yahut barın adını değiştir, Donkişot Bar yap! Daha olmazsa dikin kapının önüne!».

Heykelin önüne dikilen Komiser:

«Miğferde iki delik var, tamir ister. Öyle sigara kutusu ile miğfer deliği tıkanmaz! Zırhlar çok mükemmel.. Ama bu Nazi madalyası da ne oluyor! Atın bu Hitler madalyasını, yasak! Herif öldü gitti. Hâlâ mı Hitler be!».

«Aman efendim, siz radyoda Hitler reklâmı dinlememişsiniz! Hitlerin nutukları bile okunuyor!».

«Reklâm o... Gazete reklâmı..».

«Bu da reklâm!».

Ya şimdi tutup koparırsa diye, fazla üstelemedim. Şövalyemiz buna tahammül edemez, mutlâka bir hır çıkarırdı.

Tam bu sırada müthiş bir şey oldu. Kapıdan Aysel girmiş, bize doğru yürüyordu. Heykel önce kımıldadı. Sonra Aysele doğru yaydan çıkan ok gibi fırladı:

«Madonna! Çok şükür.... Seni gökte ararken yerde buldum!».

Şaşkın şaşkın bakan polislerin gözleri önünde sar-

maş dolaş oldular.

Kapının yanına bizim rejisör kamerayı kurmuş, boyuna film çekiyordu. Polisler, bunun bir bar sahnesi olduğunu anlamakta gecikmediler. Ama Donkişot işin farkında değildi, hemen sarıldı kılıcına!..

«Çekilin, yoksa yakarım canınızı! Bu sefer Madonnayı kimse alamaz elimden».

Zaten şampanyalar beynine vurmuştu. Çilli Ayseli kucakladığı gibi yallah dışarı. Kahraman şövalyem atına atlamış, dört nala caddeyi tutmuştu.

Bir haftadır Hilton'a kapanıp kalmıştık. Bir sabah rejisör Aysel'le kaçmıştı. Bu kaçışın rolle hiçbir ilgisi yoktu. Biz sadece Sanşo Pansa ile Donkişot rolünü oynayabilirdik ama Aysel her rolü kıvırabileceklerdendi. Aysel rüyalarına giren rejisörle bu film dalgasından yüz yüze gelmişti. Rejisörün işaretine o kadar alışmıştı ki, bütün birinci sınıf artistler gibi «Soyun!» dese soyunur, «Kaç!» dese evini köyünü, kocasını, sevgilisini bırakıp rejisörün peşine düşerdi.

Bizim kahraman şövalye:

«Yine kaçırdı haydutlar!» diye tepinip duruyordu:

«Haydi!» diyordu, «Aysel Çilli dü Kostantinopl Yedikule surlarına kaldırıldı. Ne duruyoruz?»

Kulağında Genç Osman'ın hikâyesi kalmıştı. Yine benim gevezeliğim. Ama Aysel Genç Osman değildi ki, kaldırılsa kaldırılsa ya Yeşilçam sokağına kaldırılır, ya Şişli'nin gizli apartman dairelerine.

«Peki!». dedim, «Gidelim!».

Zaten gitmesek kovulacaktık. Yediğimiz, içtiğimiz artık rejisörün hesabına değil, doğrudan doğruya Donkişot'un hesabına yazılıyordu. Hazret hiç farkında değildi bunların.

«Ey enayilerin en enayisi!» diye söze başladım. «Toplayalım tası tarağı..... Takımı taklavatı. Bu dereden bu kadar balık avlanır!».

«Evet dedi «Maşukam yolumu gözlüyor. Kimbilir.

haydutlar ona ne işkenceler yaparlar!».

«Sanmam!» dedim. «Bizim haydutlar sizin Gaskonyalılara, Korsikalılara benzemez.

«Vay Madonna, vah!».

Sonra bana çıkıştı:

«Halâ duruyoruz. Burası şato değil haydut yatağı imiş. Kalk hazırlan !».

Kalktık. Şövalye silâhlarını kuşadı kalkanını da aldı eline. Ahırda (daha doğrusu garajda) Rossinant bizi bekliyordu. Karşıdan geldiğimizi görünce uzun uzun kişnedi. Şövalyem tam eğerin üstüne oturmuştu ki baş garson seslendi:

«Centilmenler!» dedi, «Hesabı görmeden mi gidiyorsunuz?».

Bu sözlerin içinde ne İspanyolca, ne de Yahudice tek kelime olmadığı için haklı olarak Şövalye dö lâ Manş, hiç bir şey anlayamamıştı. Bana dönerek sordu:

«Ne söylüyor?».

«Bana veda etmeden mi gideceksiniz? Siz ki bizim en asil misafirimizdiniz. Buna nasıl nezaketiniz müsaade edecekti diyor!».

Donkişot dö la Manş, şövalye geleneklerini bilmiyen bu koskoca şatonun sahibine haddini bildirmek için:

«Bir şövalye ancak şato sahibine atının üstünde veda eder. Şatonuzu Türkiyede kurduğunuzdan da anlaşılıyor ki siz şövalyelikten bihabersiniz! Şatoların en muhteşemi İspanya'da kurulur!».

Bunları olduğu gibi tercüme edince garson:

«O eskidendi...» diye söylendi, «Şimdi şatolar İstanbul'da kuruluyor. Şişli'de, Maçka'da' Boğaziçinde, Adalar'da bir şatoluk boş arsa kalmadı. Şimdi gelelim hesap meselesine!».

Donkişot bunları tercüme etmemi beklemeden devam

etti:

«Muhterem şato sahibi! Bizi şatonuzda en parlak şekilde misafir ettiğiniz için teşekkürlerimi takdim ederim. Gösterdiğiniz nezaket ve misafirseverliği hiç unutmıyacağım. Duyduğum minnettarlığı ispat için de sizden rica edeceğim. Size şimdiye kadar kim bir kusurda, kim bir haksızlıkta bulunmuşsa derhal bana söyleyiniz. İntikamınızı alayım. Fenalıkların intikamını, haksızlıkların tamirini kendime en asil bir meslek olarak kabul ettim. Hele bir düşünün, çabuk söyleyin bana... Atıma binip mızrağımı elime almışken sıcağı sıcağına tamir edeyim!».

Baş garsona bunu tercüme ettiğim zaman kasıklarını tutarak güldü:

«Şövalyem!» dedi. «Hiç öyle bir şikâyetim yok. Sizden istediğim sadece yatak kirası, yemek parası ile asil atınızın yediği arpa ve saman ücretidir».

Çaresiz bu kötü haberi Şövalye Donkişot'a tercüme ettim:

«Ne! Para ha! Kim olduğumu söylememe asaletim müsaiţ değil! Benim gibi bir şövalyeden ne yüzle para istiyorsun? Kaldığım bir hafta içinde şatonuza... Hayır, para istediğinize göre şato demeğe asaletim müsaade etmez... Otelinize, hanınıza... Bahşettiğim şeref kâfi değil mi? Otel ha... Bir ahırı bile olmayan bir otel için ne yüzle para istiyorsunuz anlamıyorum!».

Sonra atını mahmuzlayarak dört nala kaldırdı. Bana da «Yürü!» dedi. Çünki garajdaki eşek yılbaşına hazırlanmak için pedikûre gitmişti. Ellerim cebimde düştüm Donkişot'un peşine...

Atının yörüklüğünü göstermesi için yokuş aşağı bir hayli sürdükten sonra durdu, beni bekledi:

Aysel mutlaka Genç Osmanı kapattıkları Yedikule surlarındadır!» diye içini çekti.

Karşıdan Kızkulesi görünüyordu. Lâf olsun diye:

«Kızkulesindedir belki! Bizans Kralının oğlu kaçırmıştır!».

«Oradaysa daha kolay. Benim atım da Fatih Sultan Mehmet'in atı kadar yüzme bilir. Bir solukta geçerim karşıya!».

Gazhane yolundan Dolmabahçe'ye iniyorduk. Hava kararmıştı. Otomobillerin yanıp sönen farları Rossinant'ı ürkütüyordu. Ne yatacak yerimiz, ne lokantaya gidecek paramız vardı. Tam Akademinin önünden geçerken bir sürü talebe çıktı karşımıza. Bizi, daha doğrusu Donkişot'u durmadan alkışlıyorlardı. Hazret İstanbula geleli alkışa kanıksadığı için pek aldırmıyordu artık. Akademili gençler:

«Harika!» diyorlardı. «Bu kadar mükemmel kıyafet... Bir maskeli balo için bu kadar şaheser bir buluş olabilir!».

Bir delikanlı atın dizginlerine yapışmış bizi içeriye çekiyordu. Geldiğimizi görenler kapının önüne çıkıyordu. Herkesin kılığı başka başkaydı. Kimisi şeytan gibi giyinmiş, iki kulakla bir kuyruk takmıştı. Kimisi Lui idi, kimisi Hamlet... «Ulan bir karnavala mı rastladık yoksa...» diye düşünüyordum. Hayır bir karnaval değil, Akademinin meşhur maskeli balosuydu bu... Her kıyafette gelen olmuştu ama, Rossinant'a binip gelen başka Donkişot yoktu içerde... Ama hazret, işin farkında değildi. Aval aval bakınıyordu. Ben:

«Kahraman şövalyem. Gençler bizi bu mütevazi şatoda misafir etmek istiyorlar!» dedim.

Bu konuşma şövalye ile aramızda olan resmî dille geçmişti. Çocuklar:

«İşte Sanşo Pansa'sı da yanında... Harika! Kaç para eder damları yok!».

Servantes'i okuyanlardan bir bayan çıktı ortaya:

«Keskin kılıçlı kahraman şövalyem! Beni bu gecelik Dulsine dü Tobosa olarak kabul buyurmaz mısınız? Kavalyem hiç te benim kıyafetime uygun değil! İkimiz mutlaka gecenin birincisi oluruz!».

Şövalye bu sözlerden bir şey anlamamıştı ama, içinde ilk göz ağrısı Dulsine dü Tobosa'nın adı geçtiği için «Hay hay!» dedi. «Bana şeref bahşedersiniz!».

Bayan tam İspanyol Donnaları gibi giyinmişti

«Bir dam da bendenize..» dedim.

«Hadi oradan Şanso Pansa, dam senin neyine! Tut bakalım şu Rossinant'ın dizginlerini! dediler.

Hilton'da yutturuyorduk ama burada kimse yutmuyordu. Ne kadar olsa Akademiydi. Çaresiz yapıştık Rossinant'ın yularına. Karnımı doyurmak için ancak kapıcılarla, garsonlarla ahbaplığı ilerletmek lâzım geliyordu.

Dizgini geçirdim bileğime. Kapının önüne oturdum. İlk şişeyi kapıcı getirdi. Ne kadar olsa baloya şeref veren en itibarlı bir davetlinin uşağı, seyisiydim. Garsonlar da meze taşımağa başladılar. Biz kapının önünde bulaşıkçı kadınlar da dahil maskesiz vur patlasın ederken, içeride bizden iyileri maskeli eğleniyorlar, dans ediyorlardı. Bir ara garsonlardan biri :

«Seninki madalya aldı!» dedi.

«Ne madalyası?».

«Gecenin kıyafet kralı oldu!».

Az sonra da şövalye göründü:

«İkinci madalya ile göğüs zırhımı süslemiş bulunuyorum. Bu seferki madalyanın altın olduğunda hiç şüphem yok!».

Baktım yaldızlanmış bir mukavva idi. Sanatlarını yapmışlardı çocuklar.

Donna Dülsine geriden sesleniyordu:

«Haydi şövalyem! bir Rock En Roll çalıyor kaçırmayalım!».

Tam Donkişotluk danstı hani...

Ben de hırsımı hademe kadınlardan aldım. Bu havayla sade biz değil, Rossinant bile hem kişniyor, hem de nallarını tıkırdatarak tempo tutuyordu. Ne havaydı be... Beygirleri bile oynatıyordu.

DONKİŞOT TOPHANE HAMAMINDA

Manş şövalyesi Donkişot, göğsünde madalya maskeli balodan harmandalı çıktı. Rossinant, asil sahibini görünce uzun uzun kişnedi. Onun kişnemesiyle uyanmış, kalkmıştım ayağa. Kalkmış değil, kalkmağa çalışmıştım. Ama bu iş o kadar kolay olmadı. Rossinant'la Donkişot atlıkarıncadaki develer, filler gibi peşpeşe dönüyorlardı. Bana kalırsa o fırıl fırıl dönen Rossinant'ın üstüne yine ayni hızla dönen Donkişot taş çatlasa binemezdi. Ama balodan çıkanların yardımıyla benim asil şövalyem atın sağından bindi, solundan indi. Bir anda kendini yerde bulmuştu. Askıya alıp kaldırdılar.

Dülsine dü Tobosa:

«Vah, vah, fena düştü zavallı!» dedi.

İşte bu söz, beynine dökülmüş bir kova kuyu suyu gibi onu kendine getirmeğe kâfi geldi:

«Kim düşmüş?» dedi. «Ne münasebet bindim ve indim Madonna!».

Dülsine dü Tobosa'nın narin eline en sıcak busesini kondurdu.

«Size iyi geceler temenni ediyorum!».

Sonra benim bile yardımımı beklemeden tüy gibi atladı Rossinant'a. «Haydi Sançoı Düş peşime!».

Gece yarısından sonra nereye gidiyorduk. Baloda kalamazdık ya... Her halde bir yere gidecektik. Caddeye çıkan Donkişot cirite çıkmış köy delikanlısı gibi atını bir uçtan bir uca koşturdu. Sanki büyüklerimiz Dolmabahçe yolunu at koştursun diye Donkişot için açtırmıştı.

Stadyumun önüne kadar gitti, geldi:

«Sançocuğum!» diye bağırdı halk bir kaleyi muhasaraya başladı. Kendimi tanıtmak, şövalyelikteki mahareti mi göstermek için güzel bir fırsat!».

Ne oluyordu acaba? Nefes nefese Rossinant'ın peşine düştüm. Dolmabahçeye gelince gördüm ki halk yer yer ateş yakmış sanki taarruz emrini bekliyordu. Kuyruğun son halkasında ayakta kestirenlerden birine sordum:

«Hayır ola ahbap, ne oluyor?»

Henüz bir şey olduğu yok kapılar açılmadı».

Asılzademe tercüme ettim. Güldü:

«Kapılar kendiliğinden açıldıktan sonra böyle gece yarısı muhasaraya ne lüzum var. Hücuma kalkmalıyız ki açılsın!».

Atını bir aşağı bir yukarı koşturdu:

«Ne duruyorsunuz miskin miskin be. Hücum!».

Yahudice bilenler, anlamış gülüyorlardı:

«Haydi ordan sen de Donkişot!» dediler. «Bize güvenerek kabadayılığa kalkışıyorsun! Sen de anladın demek rasiyi ha! Turnikelerden bile geçemezsin sen!».

Başka bir Yahudi:

«Enayi yeldeğirmenlerine hücum ettiği gibi standyuma da hücuma kalkışıyor!».

Biri, daha açıkgöz davrandı:

«Yürü! Arkanda biz varız!».

Donkişot atını kıyasıya mahmuzladı. Kapıya doğru dört nala kalktı. Yahudiler:

«Ole! Ole!» diye bağırıyorlardı. Dağ gibi kapılara toslıyan Donkişot, başının üstüne kapaklandı, Miğfer, kurnaya çarpmış hamam tası gibi madenî bir ses çıkardı. Rossinant, acemi atları ürkütüp kaçıracak bu hadise karşısında dört ayağını gerdirerek çakılıp kaldı. Biraz hali olsa hiç olmazsa iki yüz metre koşardı. Donkişot yüzü koyun yatıyordu. Servantesi tanıyanlardan biri:

«Değirmenin kanadına çarptı!» diye bilgiçlik etti. Ben biraz istirahat etsin diye yavaştan alıyordum. Yeniden atına bindirsem, yine bir kahramanlık edip beyninin üstüne gidecek değil miydi. Ayılıncaya kadar yat-

sın yattığı yerde. Ben kapının önünde dikilmiş beklerken, biri sokuldu:

«Âbi!» dedi. «Sen bırak kuyruğu da şu biletini al git!»....

«Ne bileti bu?».

«L tribünü! Var mı dünyalığın?».

«Ne yapayım ben bileti»....

«Maça girmeyecek misin?».

«Yoook»...

«Ne işin var öyleyse buralarda?».

«Ay, siz gece yarısı maça mı geldiniz böyle!».

«Yok, ayazda Dolmabahçe Sarayında resmî kabule mi geldik sanıyordun? Ne işimiz vardı maç olmasa!».

Hemen Donkişot'u sızdığı yerden kaldırdım. Bindirdim atına:

«Gazla da, gidelim!».

«Acelen ne be?».

«Maç var maç!».

«Maç mı, ne maçı?».

«Maç işte».

«Olsun yahu.. Ne çıkar maç varsa?»..

«Valla bu maç senin kahramanlığa hiç benzemez Bir araba da dayak yeriz!».

«Haklısın ben ölmekten korkmam ama dayak yemekten korkarım. Bas gidelim!».

Tophaneye doğru vurduk. Bir ara baktım ki bizimki macera arayan bir şövalye gibi dizginleri salıvermiş atı kendi haline bırakmıştı. Horul horul da uyuyordu. Tam Tophane hamamının önüne gelince, atın gemine yapıştım:

«Geldik şövalyem inebilirsiniz!».

«Nereye?».

«Hamama!».

«Ne işimiz var hamamda?».

«Daha dün akşam Hiltonda aldım banyomu».

«İyi ya burada da aldığın banyoyu verirsin!».

«Canım bırak şakayı... Bize hamam değil han lâzım!».

«Ne yapacaksın hanı?» Sonra Donkişot'un hanı var, derler.

«Desinler kötü mü?».

Hamamın kapısının önünde inmiştik. Hamamcı bizi görünce çıkmıştı içerden. Daha doğrusu erketeciler haber vermiş olacaktı. Ters ters söylendi:

«Han mı burası be? Atın ne işi var burada?».

«Ahbap!« dedim. «Parasiyle değil mi?».

«Parasiyle».....

«Kaç kuruş hamam?».

«Kelle başına otuz kuruş!».

«İyi ya! Paran kadar söyle! Al şu lirayı... İki biz bir de at otuzardan doksan kuruş, on da bahşiş dalya yüz!».

Zuladaki son lira da gitmişti. Tam Tophanelik olmuştuk. Lirayı alınca kapıyı ardına kadar açtı. Bizi gören Adembabalar:

«Ekip geliyor, basıldık!» diye telâşlandılar. Ben:

«Siz basılacak kadar basılmışsınız. İşinize bakın!».. dedim.

Birer köşeye biz de kıvrıldık. Göbek taşındakiler barbuta yeniden başladılar. Hem göğüslerine «Güm, güm!» vura vura barbut atıyorlar, hem de yalancı dolma gibi sardıkları dumanı bol bir sigarayı elden ele dolaştırıyorlardı.

Ayağımızın ucunda kıvrılanlardan biri:

«Ulan keriz!» dedi, «bugün de kasaplar et kesmeyecekmiş!».

«Sana ne etten? Sen ekmeğe bak!».

«Ulan koyun eti olmazsa beygir iyi para eder»....

Gözleri Rossinant'a dikildi. Rossinant burayı çok

yadırgamıştı. Burnuna kaçan duman onu hapşırtıp duruyordu. Bir ara gözleri süzüldü, dalgaya düşmüştü:

Adembabalardan biri kaşiyle gözüyle Rossinant'ı göstererek:

«Götürüz edelim!» dedi.

«Edelim!».

«Enayiler nerdeyse kestirecekler!».

«Kestirsinler de söğüşliyelim!».

«Ahbap!» diye dalgalarına taş attım... «Bir sipsi uçlansana! Dükkânlar kapalı da alamadık!».

Güldü:

«Açık olsa alacaktın ha?».

«Ne sandındı?»....

«Taş tutuyorsun demek»...

Sigarayı uzatmış, elindeki ateşle de yakmıştı. Şövalyeyi göstererek:

«Kim bu enayi?» dedi.

«Donkişot!».

«Ne iş görür bu»...

«O, bir iş yapmayacak kadar asildir!».

«Bizden desene!»

«Aşağı yukarı»....

«Yukarısı yok... Mal meydanda!»...

«Ama siz bir iş çıkar da ye beni derse durur musunuz?».

«Hiç bakmayız gözünün yaşına»...

«Ahbap... Şimdi biz kestireceğiz biraz»...

«Enayi sızmış bile»...

«Şimdi ben de sızacağım!».

«Eee?».

«Bizi söğüşliyelim diye hiç vakit kaybetmeyin.. Atlayın şu beygire, yallah!».

«Eee?».

«Biz uyandığımız zaman atı alan Üsküdarı geçmiş olsun!»..

«Yahut Edirnekapıyı!».

«Tamam!».

Onlara fırsat vermek için arkamı döndüm, gözlerimi de saklambaç oynar gibi yalancıktan kapadım. Az sonra Rossinanţ'ın uzaklaşan ayak seslerini duymuş rahat bir nefes almıştım. Belâlının biri çıkmıştı aradan.

DONKİŞOT, DONKİŞOTLUKTAN VAZGEÇİYOR

Hamamın bunaltılı havası, yorgunluk, sarhoşluk, biraz da farkına varmadan ciğerlerine çektiği esrar dumanı çoktan sızdırmıştı bizim şövalyeyi.

Ben kendimden çok şövalyeyi düşünüyordum. Donkişot'u bol bir memlekete düşmüştü zavallı. «Söz» tam İspanyolcadaki mânâsına yani «Palavra» anlamına geliyordu. Şu halde yapılacak bir işimiz daha kalıyordu: Gazete çıkarmak. Bu iş kolaydı ama parayı nereden bulacaktık. Gazeteyi ya bir banka hesabına, Ya da bir parti adına çıkarabilirdik. Bizim Donkişot da bal gibi baş makale yazardı. Bu memlekette hücum edilecek değirmen mi yoktu!.

Kahramanlarını güreşçilerden seçen insanlara biraz da eli kalem tutan kahramanlar tanıtmalıydık.

Ben Donkişotla çıkaracağım gazetenin sekreterini tayin ederken uyumuş kalmışım.

Uyandığım zaman Donkişot'u göbek taşında zar atarken gördüm. O da demek Ortaçağ şövalyeleri, asılzadeleri gibi kumarcıydı. Yanına yaklaştım. Gözü kimseyi görmüyordu.

«Bon şans!» dedim. Hiç tınmadı bile. Seyircilerden birine sokuldum: «Parayı nerden buldu?» diye sordum.

«Parası yoktu» dedi. «Madalyasını koydu».

«Hangisini?».

«Altın madalyasını. Elli papel kıymet biçtiler. Elli lirasına bir düşeş attı! İnek şansı var ağabey, civalı zar bile işlemiyor!».

«Bir yanlışlık olacak dedim. Servantes bile Donkişota barbut attırmamıştı!».

Konuştuğum, sakalı bıyığına karışmış adam:

«Ağabey, sen kimin evini soruyorsun? Biz Tophaneye

düşecek adam mıydık. Benim kim olduğumu biliyor musun?».

«Hayır!».

«Gene bilme! Gazetelerde resmim Çörçille, Trumanla aynı sayfada çıkardı. Donkişot İspanyada barbut atmaz ama Tophanede atar, anladın mı?.

«Kazanıyor da....»

«Papuçları giyerken belli olur!».

Kumar postunu işleten, kazanan zardan yüklüce mano kaldırıyordu.

Oyun iki saat sürdü. Donkişot da dahil kimsede metelik kalmamıştı. Sıra caketlere pantalonlara geldi. Donkişot'un önce altın madalyası (!), sonra bakır madalyası peşinden zırhları, mızrağı, kılıcı gitti. Çizmelerle, pantalon da gidince, kumar postunun dayısı:

«Babalık! Çekil şöyle bir kenara» dedi, «kalabalık etme!».

Donkişot başını oyundan kaldırınca beni görmüştü.

«Sinyor Cemil!» dedi. «Nerde Rossinant!».

«Yürüttüler!» dedim.

«Nasıl yürütürler!?».

«Bayağı... Onlar yürütmeselerdi kumarda sen yürütecek değil myidin?».

Hak vermiş olacaktı ki susuyordu.

«Bak ahbap!» dedim. «Ne at kaldı ne avrat... Kılıç da gitti kalkan da... Sen de bizim gibi düpedüz bir insan oldun. Bırak büyük işleri, büyük hayalleri de yapabileceğimiz bir iş arıyalım. Sen gazete satamaz mısın, gazete?»

«Ben... Ben ha... Ben haksızlıklar tamircisi.... kahramanlıklar için yaratılmış büyük şövalye, nasıl olur da gazete satarım!».

Kendisi ile alay eden bir eda vardı sesinde.

«Canım kızma! Yani demek istiyorum ki basılı kâğıt ticareti...»

«O da ne demek?».

DONKİŞOT DONKİŞOTLUKTAN VAZGEİYOR

«Bir gazete sahibi... Daha doğrusu gazete kâğıdı ve mürekkep sahibi... olmak istemez misin?».

«İstemez olur muyum! Güzel bir fikir bu... Mızrağımı kaybettikten sonra onun yerini tutacak bir kalemim olmalı. Öyle bir kalem ki ucunu sivriltip haksızlık edenlerin gözüne sokmalıyım!».

«O biraz güç. Kimse sana öyle kolay kolay gözünü çıkarttırmayacağına göre, bu işi de kıvıramıyacağız!».

Hamamcı:

«Tamam!» diye bağırdı. «Herkes dışarı! Yandı paralar!»

Kapının önüne sıkelendik. Bir adembaba, don gömlek kalmış Donkişotu dipten doruğa bir süzdükten sonra;

«Sizi Uyanbaba kahvesi kaldırtır. Düşün peşimet!».

dedi.

Düştük peşine, Uyanbaba kahvesini boyladık. İçerdekiler kaşık kalıbı birbirine sıkışmışlardı. Biz de münasip bir yere çömeldik.

«Ahbap!» dedim. «Bende de metelik yok ama, birer çay söyliyelim.»

«Parası?»

«Parası mı? Hiltonda bile aklına para gelmiyordu, ne oldu böyle?...»

«Ne olacak Cemilciğim» dedi.

«Ben Hiltonda cesareti mızrağımdan kalkanımdan alıyordum. Onlar gidince...»

«Cesaretin kırıldı değil mi?»

«Hayır dostum hiç de öyle değil. O kılıçlar kalkanlar beni kendimden, realiteden uzaklaştırıyordu. Kılıcın peşinden palavra geliyor. Çizme şakırtısında gerçeğin sesi duyulmaz oluyor...»

Bunları Donkişot mu söylüyordu. Hayranlığımı belirtmek için:

«Benim asil şövalyem!» diye başladım. Bir kahkahı attı:

«Asil şövalye mi? Asil şövalye dediğin çizmeler zırhlar, kılıçlar, kalkanlardı. Biraz da Rossinant'tı. Onla gitti, ben kaldım. Ben... Donkişot dö la Manş değilim Artık Alonzo Kesada'yım. Bu zırhları giymeden de Alonzo idim. Memleketinizde kendime geldiğim için çok memnunum!»

«Şövalyem! Pardon Alonzocuğum. Sen Donkişotların en akıllısı çıktın. Bizim memlekette öyle boy boy Donkişotlar var ki, yıllar geçti, hâlâ kendilerine gelemedile

«Onlar Donkişotluğu geçim vasıtası yapanlar...»

«Birer çay daha içelim!».

«İçelim, içelim ama?...»

«Parası mı? Ceketi bırakacağım çıkarken...»

«Benim bundan sonra bırakacak şeyimiz, yok artık!»

Sonra kahveciye seslendim:

«Ahbap birer çay daha!»

Kahveci şüpheli şüpheli yüzümüze baktı:

«Ha berekât!»

«Canım getir, kolay!»

Sonra:

«Alonzocuğum!» dedim. «Ben çalışmağa karar verdim. İstanbulda imar başladı. Her yerde iş var.. Kollarımda kazma sallayacak kuvvet varken....

«Haklısın. Bana biraz zor gelecek. Bu kadar sene kılıç salladıktan sonra, kazma sallamak!»

Sonra çayından bir yudum çekerek devam etti:

«Ama söz... Ben de çalışacağım!»

Tam bu sırada kapının önünde bir polis arabası durdu. Kapıda bir polis dikildi:

«Eller yukarı!» dedi. «Arama tarama var!»

İçeriye polisler dolunca kıpırdayacak yer kalmadı tam üzerimiz aranırken ikimizin arasına yumruk kadar bir şey yuvarlandı. Eğilip alan polis bana:

«Senden düştü değil mi?» dedi.

«Hayır benden düşmedi!»
«Öyle ise arkadaşından!»
«Ondan da değil!»
«İkinizden biri... Ya senden ya ondan!...»
«İkimizden de değil!»
«Peki... İkiniz de gelin öyleyse!».

Sonra kapıya döndü. Komisere seslendi. Bir zabıt varakası tutuldu. Kahveci de bastı imzayı.. Bana sert sert bakıp söyleniyordu kahveci:

«Zaten gözüm tutmamıştı bu namussuzu!..»
Sonra sarıldı yakama:

«Ver dört çay parasını!»
«Yok!»

«Nasıl yok?»
«Afyonu satsaydım verecektim!»
«Yaz duvara, kodesten çıkınca!»

Kolumuzdan tuttukları gibi attılar kamyona. Kapıyı da üstümüzden sürgülediler.

Lorenzo, olandan bitenden hiçbir şey anlamamıştı: «Cemilciğim!» dedi. «Nereye gidiyoruz?».

«Sultanahmet Şatosuna!».

HAYRİ USTANIN KEDİSİ

Hayri usta rötatifin merdanelerini değiştiriyor, boyuna da söyleniyordu.

«Boya değil çamur... Çarkına tükürüyor merdanelerin. Daha geçen ay döktük be... Tutkal da tutkal değil ki hamur. Ulan Salih, yıka şu mürekkep deposunu!...»

Salih kömürcü kedisine dönmüştü. Gözlerinin beyazına kadar yağ içinde, mürekkep içindeydi.

«Peki usta!» diye rötatifin üstünden fırladı. Hayri usta elinin tersile burnunu silerken:

«Ulan Salih» dedi. «Depoda ne varsa boşalt, boyanın tortusu kalmış dibinde... Bastığımız gazeteyi gören ayıplıyor. Bize, mürekkebi idareli kullandı diye, patron iki kuruş zam mı yapıyor. Ulan ne varsa dök depoda. Al koğayı eline!...»

Salih, koğayı aldı eline... Yarı beline kadar sarktı depoya. Koğayı sıyırttırarak zift gibi tortuyu silme doldurdu. Hayri usta merdaneyi İngiliz anahtariyle sıkıştırırken:

«Ulan Salih!» dedi, «Kenarlarına bulaştırmadan arka helâya boşalt. Şu kömürlüğün yanındaki helâya... Sakın kirletme kenarlarını... Patronun malı kıymetlidir. Neden süzmediniz de döktünüz der. Ulan mürekkep değil zift be.... Çamur be... Gel de anlat..»

Salih belini soluna doğru kaykıltarak aldı koğayı eline.. Altı basamak merdiveni indi. Tam kömürlüğün yanından geçiyordu. Zindan gibiydi. kömürlük.. Kapısına kadar doluydu kömürle. Belki on ton kömür vardı için de... Kömür karaydı... Mürekkep te karaydı. Helâya döküp etrafı boyamaktansa.... Yalnız Salih bir nokta da aldanıyordu. Kömür karaydı, mürekkep de karaydı.. Kara olan bir şey daha vardı. Hayri ustanın kedisi... Arap kömürlerin üstünde rahat bir uyku çekiyordu.

«Bismilla!» diye salladı kovayı. Belki şeytanlar kaçıştı ama Hayri Ustanın Arap'ı bismilladan anlıyacak kadar Din kültürüne sahip değildi....

Deponun en koyu mürekkep tortusu kulağından kuyruğuna kadar geçti üzerinden.

Arap'ın renk olarak ne kayıbı vardı bu işte, ne kazancı. Yalnız tüyleri derisine yapışmış, sarnıca düşmüş sıçana dönmüştü.

Salih ayaklarının arasından bir şeyin sıçradığını görür gibi oldu karanlıkta:

«Tü tü!» diye tükürdü. «Bismilla yı da çektik ama nedir bu fırlayan? Lâğım fareleri olacak...»

Makine dairesine döndü, ikinci kovayı dolduruyordu ki dışardan kapıcının sesi duyuldu:

«Kim boyadı bu kediyi be.. Pissstt!»

Hayri Usta bir şeyler sezer gibi oldu:

«Ulan Salih... boyayı nereye döktün!» diye çıkıştı.

Salih biraz düşündü. Doğru söylemeğe gelmezdi. Usta çok aksiydi çünkü:

«Helâya!» dedi..

«Ulan, Kedi helâda ne arıyor?».

«Ne kedisi usta?»

Kapıcı Ali yırtınıyordu:

— Ulan kedi yukarı çıktı tuh anasını! Berbat edecek ortalığı!»

Hayri Usta Salih'i sıkıştırıyordu:

«Söyle be nereye döktün boyayı?».

«Helâya döktüm be usta!».

«Yalan söyleme be!».

«Helâya usta...»

«Ulan kediler ne zamandanberi helâya gitmeğe başladı.! Bu matbaada insanlar bile gitmiyor helâya. Kömürlük dururken!»

Bu kömürlük sözü ona bir şeyler hatırlatmıştı:

«Sakın kömürlüğe dökmiyesin!».

«.....»

«Söyle be... Kömürlüğe döktün değil mi?».

«Hı!».

«Tamam!... Şimdi oturduk şapa... Nerdeyse gelir patron. Çıkar ulan, mürekkep süzgecini!».

Ali kedinin arkasına düşmüş kovalıyordu. Arap önce muhasebeye girdi şaşkınıktan. Sühendan yeni giymişti çoraparı. Arap kuyruğunu değdirerek geçti sandalyesinin yanından. Muhasibin yazlık pantalonuna pis tüylerini yapıştırıp fırladı dışarı. Mürettiphaneyi de bir birine katarak merdivenlerden yallah yine makine dairesine...

Ne kadar olsa makine darisenin Arap'ıydı. Alinin elinden kurtulmak için yine ister istemez buraya sığınacaktı. Duvarın oyuğundan daldı içeriye...

Arap oyuktan içeri girince Ali'yi bir telâştır almıştı.

«Ulan bula bula orayı mı buldun koskoca matbaada...» diye söylendi.

Kedi fena halde miyavlıyordu. Hayri Usta:

«Yak Salih havagazini. Çabuk su ısıt! Boya hayvanı yakmağa başladı!».

Hayri Usta kedinin miyavladığı oyuğun önünde durmuş bağırıyordu:

«Ulan Salih gir oyuktan içeri, çıkar şu hayvanı, geberecek orda...»

Ali'nin rengi kaçmıştı. Salih'in önüne geçmeğe çalışıyordu.

«Geberirse gebersin, ben atarım ölüsünü!».

Hayri Usta ölü lâfını işitince:

«Ulan gir çabuk!».

diye tersleşmeğe başladı:

«Daha duruyor, girsene!...»

Salih girecekti ama Ali bırakmıyordu ki...

«Gir! Geberecek!».

Salih Ali'nin elinden kurtulmuş dalmıştı delikten. Az sonra miyavlıyan kediyle çıktı dışarı.

Ali'yi tepeden tırnağa bir süzdü:

«Tuh, senin kalıbına kıyafetine... Hırsız pezevenk... Doldurursun bobin kâğıtlarını zulaya ha!... Kedi geberirse gebersin, atarmış! Sen kendi bokluğunu temizle önce...»

Hayri Usta her şeyi anlamıştı. Kapıcıya daha dik:

«Ulan tut şu kediyi... Sıkı tut... Al sabunu eline... Dök

sen de suyu azar azar! Ulan ikimiz de metelik etmezsiniz be....»

Arap çırpınıyor, kaçmak istiyordu. Gözlerine sabun kaçmıştı.

Hayri Usta söylenip duruyordu:

«Ulan sana git helâya dök dedim boyayı, hayvanın beynine mi boşalt dedim. Bir de yalan söylüyor. Yazık senin erkekliğine. Kömürlüğe dökersin, kalkar helâya döktüm dersin, yutar mıyım ben!».

Dışarda ayak sesleri patırtılar fazlalaştı. Düz makinedeki çıraklar helâ aralığından fırladılar. Bir tanesi geçerken: «Patron geliyor!» diye seslendi içeri... Arap yalnız makine dairesini değil idareyi de altüst etmişti.

Geldi kedinin başında dikildi. Sonra Ustaya döndü:

«Nedir bu rezalet!» dedi, «Ne olmuş bu kediye?..»

«Ne olacak efendim, biz merdaneleri takarken mürekkep deposuna düşmüş!»

«İyi ki boğulmamış!».

«Yetişmesek boğulacaktı!».

İnanmışa benzemiyordu ya... Fazla da üstelemedi. Düz makinelerin çalıştığı daireye geçti.

Hayri Usta hâlâ hızını alamamıştı.

«Sana ben git şu mereti helâya dök dedim. Sen gider kedinin tepesinden boca edersin. Ulan nereye döktün derim, helâya dersin. Yalancı pezevenk!».

KIRKÇEŞME : 1, ATARYATAR : 0

Önce sahaya hakem çıktı. Yumruk kadar bir bekçi düdüğü, boynundaki sicimde sallanıyordu. Sahanın taç çizgisine kadar sokulup bağdaş kurmuş olan seyirciler, irili ufaklı parmaklarını ağızlarına getirerek, bir ıslık korosu halinde hakemi selâmladılar.

Hakem de düdüğünün akordunu yapmak için, bir uzun altı kısa üfürükle selâmı karşıladı. Bu, ayni zamanda oyuncuları çağırma anlamına da geliyordu. Önce sahaya Kırkçeşme takımı çıktı... Kimisinin kıçında paçaları sıvanmış kara don, kiminin sırtında kolları kıvrılmış mintan vardı. Ayaklarında da adamına göre, postal, mest, potin, nalçalı kundura, Gislâvet lâstik...

En önde kaleci Ali tırısa kalkmıştı, arkasında on oyuncu çalımlı bir eşkinle koşuyordu. Esas kaleci şoför Recep, Adapazarına kavun götürdüğü için, yerine muavini Çakır Ali'yi yollamıştı. Zehir gibi kaleciydi Çakır Ali... Deve kadar boyuyla kale direğinin üstünden geçen şutları bile armut toplar gibi yakalardı. Ama küçük bir kusuru vardı, ayağının burnundan geçenleri eğilip tutamazdı bu boy yüzünden.

Kırkçeşmeliler önce sahanın poyraz tarafına döndüler ve üç kere:

«Sağol, sağol, sağol!» diye beş yüz kadar seyircinin ömrüne dua ettiler. Sonra tersyüz edip üç kere daha bağırdılar.

Ama karşı tarafta ömürlerine dua edilecek kimseler yoktu. Üç, beş inek bayırda otluyordu, o kadar. Bunlardan biri başını kaldırıp:

«Mooooooo!».

Diye selâmlara karşılık verdi.

Çakır Ali, kucağındaki topu sahanın ortasında minareledikten sonra, kaleye koştu. Sağaçık Köfte Bekir, yere düşen topu fiyakalıca istop etmeğe kalkıştı ama, dumanı fazla kaçırdığı için ayağını ölçülü çıkaramadı, top bir iki zıpladıktan sonra, Ayva Nurinin önüne doğru yuvarlandı.

Ayva, böyle zıplaya zıplaya gelen paslara bayılırdı: «Tut ulan Çakır!» diye bir asıldı ama, nerdeeee... Top korner noktasından havalanarak, hıyar bostanına girdi. Bostana her giren topun, bir hıyara mal olduğunu bilen bostan sahibi, topu hiç durmadan geldiği tarafa yolladı.

Top bu sefer Piç Necmideydi. Tuttursa kaleyi Piç Necmi tutturabilirdi ama, onda da bir terslik vardı bugün. Bir sol yapıştırmak istediyse de 45 numara ayakkabı, topun bir karış üstünden geçmişti.

Kenardan:

«Ulan sen de fazla çekmişsin dalgayı!» diye yuhaladılar.

Hakem saatine bir kere daha baktı ve düdüğünü sinirli sinirli üfledi. Hep böyle yapardı bu Ataryatar takımı.

Kırkçeşmeliler boş durmamak için işi tekkaleye döktüler.

Maç için hiç antremanları yoktu. Nasıl olabilirdi ki, anca bugün bir araya gelebilmişlerdi. Yarım saatlik bir antrenman yaptılar. Hakem maçı unutmuş, ileri geri koşarak tek kaleyi idare ediyordu. İki penaltı verdi haybeden, ikisi de avut oldu. Kaleci şanslıydı bugün.

Bir ara aklına gene maç geldi. Korner köşesine kadar giderek, kesik kesik düdük çaldı. İlerdeki mısır tarlasından, önce takım kaptanı Çakıldak Hayri boy gösterdi.

«Patladın mı be!» diye çıkıştı hakeme.

Çok geçmeden de kaleci önde, tek sıra Ataryatar takımı çıktı sahaya... Para atmak için kaptanlar hakemin yanına geldiler. Ama atacak kimsede para yoktu. Ufak para darlığı vardı memlekette. Hakem yerden bir çöp alarak işi halletti.

Herkes yerini alınca bir mesele çıktı ortaya. Hakem de dahil bütün formalar siyah beyazdı.

Daha önemlisi takımlardan biri on iki, biri ondu. Onluk takım kaptanı:

«Takımımızda siyasî tasfiye yaptık, sol açığı attık!» dedi. «İcap ederse sol hafı, sol beki de atacağız!».

Karşı taraf da:

«Oyuncular tamam sayılır, işte hepsi yirmi iki tane...» diye savunmasını yaptıysa da hakem bunu da yutmadı, fazlasını çıkardı.

Bu tartışmalar sürüp giderken, Ataryatarın sol açığı da gelmişti. Enayi yeni evli olduğu için, çıkamamıştı karının koynundan.

Oyun çok hareketsiz başlamıştı. Formalar siyah beyaz, beyaz - siyah olduğu için, pas hususunda kimse sıkıntı çekmiyordu. Hakem bile karışıyordu paslaşmaya... Oyun bir ara çok sertleşti. Ataryatarlılar biçmeğe başlamışlardı. Biçilenlerin hep kendi takımlarından olduğu anlaşılınca, kırıcılıktan vaz geçtiler. Hava sıcak mı sıcaktı. Herkesin dili bir karış çıkmıştı dışarı. İdareciler sahaya durmadan soğuk gazoz, soğuk bira taşıyorlardı.

Bir ara tam Ataryatarlılar, hasım kaleye indikleri sırada, çayırdaki ineklerden biri yanlışlıkla dalıvermişti sahaya... Top, açığa geçince, inek üzerine gelenlerden ürkerek, santraya doğru daldı. Sonra Kırkçeşmeli forların arasına karışıp, karşı kaleye doğru koşmağa başladı. Ataryatarı tutan seyirciler yırtınıyorlardı:

«Hakeeeem! On iki kişi oynuyorlar!...»

«At birini dışarı!».

«At şu ineği be!».

Ama hakemin gözü, yeni giren oyuncuda değil, toptaydı... Kırkçeşmenin ortaladığı top, ineğin ayaklarından sağ açığa geçti. Sağaçığın ortası, tekrardan ineğin ön ayaklarını buldu. Tam kalenin önüne doğru kuyruğunu kaldırmış koşuyordu ki, Kırkçeşmeyi tutanlar bir ağızdan bağırdılar:

«Ulan inek, şut!».

«Çık kafaya!».

«Dayan...»

Gürültüden büsbütün ürken hayvan, kaleyi ahır kapısına benzetip içeri dalmak isteyince bek, korkudan yana çekildi... Sol açığa geçen top yeniden deplâsman

yapan ineğin ayaklarına çarpınca, bomba gibi bir şut haline geldi. Kalenin sol köşesinden direği sıyırarak buldu ağları...

Kırkçeşmeliler gırtlaklarının bütün gücüyle bağırıyorlardı:

«Gooooooolll!».

Bal gibi goldü bu. Kırkçeşmenin santraforu tekme yiyip çıkmıştı zaten. Siyah - beyazlı takım, itiraz edildiği gibi on iki oyuncuyla değil, tam on bir oyuncuyla oynuyordu.

Hakem, haklı olarak topu santraya yolladı. Her oyunda hiç yoktan hır çıkarmayı adet edinen Ataryatar takımı, yine su koyuverdi, bu sefer atmadan yattı çamura...

Maç özel maçtı, oyuncu sokmak çıkarmak serbest olduğu gibi, lisans da aranmıyacaktı. Yersizdi Ataryatarlıların itirazları... Futbol federasyonuna baş vursalar da hava alırlardı. Her şey «nizamî»ydi, ineğin forması bile.

Kırkçeşmeli seyirciler

«Yuuuuuuh!».

Diye bağırarak verdiler ağızlarının payını. Ataryatar takımı, toptan sahayı terkederken, Kırkçeşmeli seyirciler doldular sahaya. Oyunun tek golünü kaydeden alçak gönüllü oyuncu, çimen sahanın fazla uzayan otlarını düzlemeğe çalışıyordu. Taraftarlar dört ayağından yapıştıkları gibi, salla sırt ettiler. Çarşı içinden geçirerek kulübe kadar indirmediler omuzlarından. Yolun iki yanına dizilen sporsever halk, «yaşa inek!» diye avuçları patlayıncaya kadar alkışladı onu.

ARKA PENCERE

Bir yangın resmini daha yakından çekebilmek için dama tırmanırken düşmüştü.

Ne sağ ayağından, ne de fotoğraf makinesinden bir hayır kalmıştı. Kırılan kemik, alçıda kaynardı ama, şu kırılan makine bir daha nasıl yerine gelirdi?..

Sigortalı da değildi. Hiçbir yerden metelik geliri de yoktu.

Gözleri karşı pencerede kara, kara düşünüyor, elinde kaşınma kepçesi, iki aydır su yüzü görmeyen bacağını alçının arasından kaşıyordu

Karşı pencere öyle filimdeki gibi gösterişli bir apartman penceresi değildi. Daha geçen sene yapılmıştı bu gecekondu, camları bile takılmamıştı henüz. Cam nerede! Bu gidişle takılacağı da yoktu. Camsız da olsa yine pencereydi ya!.

Buradan daktilo Melâhat başını uzattı mı ne kara kara düşünceleri kalırdı, ne de kaşıntıları. Melâhat filmdeki balerin gibi ayağını sallayarak kalçasını oynatarak jimnastik yapmaz, sadece gülerdi.

Biraz sağda bir gecekondu daha görülürdü. Penceresinde, iki camı tamamdı. Bir noksanı vardı; perde. Bu gecekonduda çok iyi tanıdığı tapudan emekli Selâmi efendi otururdu, bir de hergele oğlu Ziya.

Bu mahallenin en derli toplu evi şüphesiz şu soldaki gecekondu olacaktı. Tek penceresi değil, ikişer camlı üstelik de perdeli tam iki tane penceresi vardı. Bu perdelerden biri ne zaman açılsa, yatalak bir kadın görülürdü. Kocasının yemeğinden oturağına kadar ona hizmet ettiği belliydi.

Rıza imrenirdi o kadına. Fatma hanım, hergün uğruyordu ama, bu gidişle nerde ise onu da kaybedecekti.

Yine sabah olmuştu. Selâmi efendinin oğlu pencereden başını çıkarmış yan pencereleri dikizliyordu. Rıza:

«Çıkarken takılacak kıza.» diye düşündü. «Ah şu ayak bir yerine gelse!..»

Melâhat pencerenin önünde saçlarını tarıyordu. Rıza biçimine getirdi, selâmladı. Kız akşama dönüşte uğrayacağını eliyle anlattı.

Ama Ziya bu işareti görmüştü. «İşe giderken çekeceği var kızın» diye düşündü.

Yatalak kadın da perdesini sıyırmıştı. Haydut yüzlü kocası sabah kahvaltısını getirmişti yatağına.

Penceresinden başını uzattı. Rızadan tarafa, hayır Ziyaya bir işaretle «haydi» dedi.

Pencereden ikisi de kayboldular. Demek Ziya, Melâhate bugünlük asılmıyacak haydut yüzlü adamla bir yere gidecekti.

Fatma hanım az sonra geldi. Öyle, filmdeki gibi masaja başlamadı. Üzerine gazete örtülmüş oturağı döktü.

Fatma hanım az sonra Rızanın günlük yiyeceğini alıp gelmişti. Bir dilim ekmeğe yağ sürerken:

«Daha kaç hafta sürecek bu ayak!» dedi.

«Çok sürmez, yakında keserler!» diye takıldı.

«Bırak şakayı... Sen Melâhate söyle de seni bir hastahaneye kaldırsın.

«Melâhat Sağlık Müdürü mü?»

«Canım, onun tanıdıkları vardır!».

Karıştırma! Bozuyorsun oyunu!».

«Hangi oyunu?».

«Filmi canım!».

«Hangi filmi be?».

«Sen arka pencereye gitmedin mi?».

«Ne arka penceresi... Ben arka pencereye çamaşır asarım o kadar!».

«Benim sevgilim Grace Kelly anladın mı?».

«Ha! Şu, Prensesi baştan çıkaran oyuncu kız!».

«Filme gitmedin de onu nereden biliyorsun?».

«Hadi abdal sen de, onu bilmeyen var mı?».

«İşte benim sevgilim o!».

«Nerden sevgilin oluyormuş?».

«Arka pencereden!».

«Yaaa!».

«Görmüyor musun alçıdaki ayağımı!».

Bu sırada karşı pencereden yine herif görünmüştü elinde bıçaklar vardı.

«Bak, elinde bıçak var!».

«Ne bıçağı?».

«Karısını kesecek!».

«Kim?».

«Şu karşıdaki adam!».

Adam büyük bir bavula bir şeyler doldurmakla meşguldü.

«Görüyor musun? karısını kesti de bavula dolduruyor.»

«Hadi ordan... oynattın galiba, burada yata yata.»

«Ne oynatması... Bak kadın da yok. Sabahleyin görmüştüm.»

«Evindedir nereye gidecek!».

«Bavulu görüyor musun?».

«Görüyorum, ne olmuş?».

«Karısının parçaları işte o bavulda.»

«Benim deli saçması dinleyecek halim yok. Çamaşıra geç kaldım. Hadi hoşça kal!».

Rızanın kafası akşama kadar karşı pencereye takıldı.

«Ah!» diyordu «telefon da yok!».

Hava kararınca Melâhat geldi. Kıza:

«Sen» dedi «Arka Pencere» yi gördün değil mi?».

«Eee, ne olmuş?».

«İşte o herif...»

«Eeee?».

«Karısını kesti...».

«Sahi kesti mi?».

«Kesti.»

«Ah! kesti demek!».

«Kesti ya!».

«Parçalarını ne yaptı?».

«Bavula koydu.»

«Sahi koydu mu?».

«Koydu. Gözümle gördüm!».

«Hadi öp beni. Öperken de cinayeti anlat.»

«Otur kucağıma! «Sen benim neyimsin biliyormusun?»

«Biliyorum tabiî... Ben senin Grace Kellyn değil miyim?».

«Tamam!».

Boynuna sarıldı. Küçük küçük öpücükler kondurmağa başladı.

«Demek parça parça kesti ha?».

«Kesti...».

«Keserken gördün mü?».

«Hayır. Bıçağı gördüm.»

«Dürbünle mi?».

«Hayır canım, gözümle..»

«Olmadı. Dürbünle görecektin. Senin fotoğraf makinen vardı değil mi?».

«Vardı ama kırıldı. Bir daha da alacağım yok. Bu gün bakkal da hesabı kesti.»

«Canım bırak bunları... Filmi bozma... Herif kadının parçalarını bavulla taşıdı mı?».

Bugün Fatma hanım...»

«Taşıdı...»

«Bırak şimdi... Senin komiser arkadaşın yok mu?».

«Yok!».

«Telefonun?».

«O da yok!».

«Canım beni öpmeyi de unuttun... Öpsene. Ben senin Grace Kellyn değil miyim?».

«Evet doğru Grace Kelly'msin!».

«Öp öyleyse... Hem de cinayeti anlat!».

«Sen hemen git karakola haber ver!».

«Delil yok.»

«Canım delil, melil, Amerikada... Herifi sopaya çektiler mi bülbül kesilir.»

«Olmaz! Filmi bozarız!».

«Melâhat!».

«Ben Melâhat değilim!».

«Cnım sevgilim sen şimdi git, kadın evde mi, değil mi öğren!».

Melâhat Rızanın kucağından atladı.
«Peki, gidiyorum!» diye fırladı.
Az sonra Melâhat dönmüştü:
«Öğrendim!» dedi. «yok!»
«Sahi yok mu?».
«Yok annesine götürmüşler!».
«Yalan!».
«Yalan tabiî.»
«Adam ne işte çalışıyormuş?»
«Kimse bilmiyor eskiden kasapmış!».
«Kasap ha! tamam! Karısını da kesti öyle ise!».
«Çok güzel! Nerde kalmıştık».
«Otur kucağıma!».
Oturdu.
«Öp beni! Peki nasıl ele geçirelim!»
«Karakol!...»
«Delil yok ki... Ben eve girmeliyim!»
«Seni de öldürür.»
«Sen o zaman telefon edersin polisler gelir.»
«Unutuyorsun canım telefonum mu var benim!»
«Doğru ne yapalım?»
«Melâhat!»
«Canım bırak Melâhati.»
«Sen bu sabah Ziyayı gördün mü?»
«Gördüm ne olmuş?»
«Gördün demek?»
«Gördüm! Bir eşekle beraber.»
«Eşekle mi, nerede?»
«Canım yine bozdun filmi?»
«Nerde gördün?»
«O herif de vardı yanında. Eşeği evin yanındaki ahıra çekiyorlardı.»
«Ya! Bu eşek...»
«Canım bırak eşeği şimdi... Hem ben Meâlhat falan değilim.»
«Sevgilimsin!»
«Evet!»
«Hayatımsın, seni ebediyete kadar...»

«Yerli film çevirmiyoruz. Arka penceredeyiz şimdi.»

«Bak! pencerede bir baş o adamın başı... Bavula bir şeyler dolduruyor!»

«Gördüm. Elinde de büyük bir bıçak... Bir satır.»

«Doğru... Bak bak! Bavulu kapattı. Bıçağı da bir beze siliyor.»

«Çok güzel!... Deliler de tamam artık.»

«Kanlı bıçaklar.. Kanlı bezler koş karakola..»

Melâhat kucağından atladığı gibi karakolda aldı soluğu.

Az sonra iki polis karşı pencerede göründü. İki odayı da alt üst ettiler. Rıza rahat bir nefes aldı. Deliller kâfi gelmiş adam yakalanmıştı. Bütün mahalle kapının önünde toplanmıştı.

«Namussuz!» diye bağırıyorlardı. Yarın bütün gazeteler onlardan bahsedecek, Rızayla Melâhatin yanyana resimleri basılacaktı. Sevgilisinin kendi eliyle çektiği bir resmini koyduracaktı gazeteye.

Melâhat yaşlı gözlerle girdi içeri. Rıza sinirlerini yatıştırmak için «Gel» dedi «otur kucağıma. Sen benim Grace Kelly'msin. Ben de artık...»

«Sus bütün hayallerim mahvoldu!»

Gözlerini silerek. «Yazık» dedi, «Çok kötü bitti...»

«Ne oldu canım, adam, katil değil mi? Bu bavullar, bu bıçaklar... Kesmemiş mi?».

«Kesmiş!»

«İyi ya! ne var bunda üzülecek!»

«Karısını değil...»

«Kimi?..»

«Ahırdaki eşeği... Namussuz herif, et kaçakçısı değil miymiş!...»

PAPAS KARASI

«Öğretemedim size» dedi, hıyar soymasını. Ağaç fıntar gibi soyulmaz bu. Sigara kâğıdı gibi soyacaksın! Daldırmıyacaksın bıçağı derine. Hele ver şunu bana eliniz de yakışmaz. Git, sen şarap getir bakkaldan!» Papaskarası... Unutma sakın papaskarası... Bir de onu deneyelim. Neydi adı, söyle bakalım!».

Gülizarda ses yok.

«Söylesene kız!»

«Daha kapıdan çıkmadan unuttun. Al şu parayı sıkı tut. Şarap alacaksın, Papaskarası... Söyle ne alacaksın?»

«Papasparası!»

«Hayır, olmadı. Papas parası da nerden çıktı be! Papas karası. Söyle bakalım!»

«Papas... Karası!»

«Güzel, papaskarası! Unutma, söyle bir daha...»

«Papas... Karası!»

«Tamam, papas karası.»

Gülizar, odasına geçti. Sokak entarisini giydi. Dolabına sakladığı ayna parçasında saçını başını düzeltti. Beyin verdiği on lirayı avucunda sıkarak çıktı sokağa.

«Ne var unutacak!» diyordu. «Çocuk gibi tekrarlatıyor bana. Pas... Pas... Pas karası... Bak nasıl aklımda. Mektebe gitseydim, yazardım bir kâğıda. Kabahat babamın. gönderseydi giderdim. Babam ne yapsın. Mektep mi vardı köyde. Kız evlât üç köy öteye de yollanmazdı ya. Hem gitsem ne kazanacaktım.. Şu pas... pas... parasını bir kâğıda yazacaktım da ne olacaktı. İşte aklımda...

«Pas... Pas... Para.. parası. Hayır parası değil.. arası o da değil sırası. En iyisi bir kâğıda yazmak. Yazmasını bilseydim, kimseye sezdirmeden yazardım bir kâğıda. Kâğıdı sokardım paranın içine. Söyle, dükkâna girince gözümün kuyruğuyla bir bakardım. Okur okumaz «Ver derdim bir,paskarası!».

Tam bu sırada kulağının dibinde bir fren gıcırdadı. Bir otomobil zınk diye kazıklanıp kaldı. Bir baş uzandı içinden. Şoförün başı çıktı. Başladı söylemeye: «Harman yeri mi sandın caddeyi. Açsana gözünü be! Başka İstanbul yok, yolda yürümesini öğren gelmişken. Bak, insanlar için kenarda kaldırım yapmışlar. Ne işin var yolun ortasında! Bakkalın çırağını düşüneceğine gözünü açsana... Eloğlu açar gözünü sonra!»

Gaza hışımla basarak çekip gitti. Gülizarın kafası büsbütün karışmıştı. Bu sefer aklına ne papas geliyor, ne paspas.

Bakkala yaklaşmıştı. Kelimenin yapısını ilgilendiren hiçbir şey gelmiyordu aklına, manâsından başladı işe...

«Ben ne almağa gidiyordum bakkala?» diye sordu kendi kendine. Cevabını bulmakta gecikmedi:

«Rakı!»

Sonra, yine sordu:

«Ne rakısı?»

«Simsiyah bir şeydi... Kurum gibi bir şey... Kara rakı... Hayır siyah rakı... Simsiyah rakı.»

Dükkân kalabalıktı. Sıra kendine gelene kadar dört yanına bakına bakına boyuna düşündü.

«Ah bu şoför... Alt üst etti kafamın içini. Neydi beyin istediği?»

Sıra kendisine gelince on lirayı uzattı:

«Ver dedi, on liralık kurum rakısı...»

Bakkal açıkgöz bir şeydi. Ne istediğini şıp diye anlayıvermişti:

«Kurum rakısı yok bizde» dedi. «Kulüp rakısı!» var.

«Tamam işte o!»

Bakkal şişeyi bir kâğıda sardı, paranın üstünü verdi.

Gülizar, evin yolunu tutunca «Neye yazacakmışım. Allah zihin vermiş insana...» diye düşündü.

«Bir şişe rakı için okumak yazmak mı ister... İşte aldım rakıyı. Gitseydim ne olacaktı mektebe... Papuç sökitecektim boşuna. İnsan okuyunca rakı almaya değil,

imzasını atıp para almaya gitmeli bankaya. Bizim gibilerin okuma yazma nesine... Allah zihin vermiş. Okuma da onların olsun yazma da. ..»

Bey üçüncü katın penceresinden başını uzatmış sallana sallana gelen Gülizara sesleniyordu:

«Kız Gülizar! Dön bakkala şarabı bırak, rakı al. Kulüp rakısı. Misafir geldi!»

Gülizar sağlam olsun diye tekrarlatmak istedi.

«Ne rakısı dediniz?».

«Kulüp, kulüp.., Unutma sakın! Kulüp... Kulüp rakısı...»

Gülizar iyice anlamış, kafasına yerleştirmişti

«Bey de hep böyledir. Ne var unutacak. Kulüp rakısı, kulüp rakısı!»

Sonra bakkalın yolunu tuttu. Boyuna tekrarlıyordu:

«Kulüp rakısı, kulüp rakısı... Kulüp kulüp kulüp!»

KURTARIN BENİ!

Arkadaşlar geçende taksitle pardesü almağa giderken:

«Sen de gel, birbirimize kefil oluruz, sen de alırsın, İtalyadan yeni gelmiş!» dediler.

On senelik emektar pardesüm dururken üstüne nasıl olur da yenisini alabilirdim. Bir ihanet değil miydi bu?

«Yapamam!» dedim.

Onlar kız gibi pardesülerle matbaaya döndükleri zaman, emektar pardesüm büsbütün gözümden düştü. Onu, elimden çıkarmaktan başka çare yoktu. Bu hırsla gözümü kırpmadan attım eskicinin kucağına.

«Senin mi bu?» dedi.

«Neye sordun?» dedim.

«Nerde kirlettin bu kadar, kömürcü müsün yoksa?»

«Canım, sana ne?»

«Haklısın, üstüme vazife olmıyan şeyi neye soruyorum. Alacak olsam neyse...»

«Canım kızma, ben matbaalarda çalışırım da...»

«Yaramaz... On kalıp sabun ister temizlemeye...»

Sonra yatak kılıfından torbasını yüklenip giderken:

«Bir lira ver de, köprüden atıvereyim!» dedi.

Hani haksız da değildi. Simsiyah olmuştu kirden. Tanıdığım temizleyicilerden birine götürdüm:

İçini dışını bir inceledikten sonra:

«Bunu kırk gün kaynatsak temizlenmez, boyamalı...» dedi.

«Kaça boyarsın?»

«On liranı alırım!»

«On lira mı? Sen on lira ver de pardesüyü vereyim sana!».

«Yook efendim... Ben parayı yolda bulmadım. Eskicilere bir göster!».

Geri getirmektense bıraktım dükkânda:

«Bildiğin gibi yap!» dedim.

Geçen günkü yağmurda aklıma geldi, bir uğrayayım, dedim. Dükkânın demir kepenkleri çekilmişti. Komşusuna sordum:

«Yangın çıktı.» dedi. «Ütü yaparken benzin parlamış. Zavallının eli kolu da yandı bütün. Hastahaneye kaldırdılar.»

«Ya dükkândaki gömlekler caketler...»

«Yandı!.»

«Pardesüler falan?».

«Canım pardesü mü kalır caketler yanar da...»

«Yandı demek!».

Rahat bir nefes almıştım. Kurtulmuştum artık. Taksitle de olsa yenisini alırdım. Tam on senedir neler çekmiştim bu müsibet pardesüden.

Yolda giderken içime bir hüzün çöktü. Yok, hayır, haksızlık ediyordum. O benden daha fazlasını çekmişti. Yağmurda, çamurda canına okumuştum biçarenin.

Beni ısıtacak kadar harareti yoktu ama yine de kem gözlerden korurdu ne de olsa...

Karaköyde dolaştıktan sonra Tünelbaşından Taksime kadar yürüdüm. Teker teker pardesü vitrinlerini dolaştım. Hayalimde birini giydim, birini çıkardım pardesülerin.

Bir hafta sonra temizleyici dükkânının önünden geçerken adamı içerde gördüm. Eli kolu sarılıydı:

«Geçmiş olsun!» dedim.

Teşekkür etti. Dükkân beton olduğu için içerde gömlek, caket namına ne varsa yanmış, döşeme tavan cascavlak çıkınıştı. Yerlere yanık gömlekler, pantalonlar atılmıştı. Hâlâ cıvık cıvık bir yanık kokusu geliyordu burnuma. Dükkânın ortasında yanık elleri böğründe, dikilip duran adama:

«Üzülme hepsi gelir yerine.» dedim.

«Üzüldüğüm yok... Sağ olsun müşteriler kimse yanan şeylerin ödenmesini istemedi.»

«Kaza bu, bile bile yakmadın ya».

«Canım» dedim. «Sen o tarafını düşünme... Hadi eyvallah!».

Tam dükkândan çıkarken:

«Ha sizin pardesü boyahanedeydi. Alırım bir iki güne kadar, çarşambaya bir uğrayın!»

«Ne? yanmadı mı pardesü?».

«Yoooo.... Boyahanedeydi. Şansınız varmış!»

«Yanmadı demek. İyi biliyor musun?».

«Nasıl bilmem, çiçek gibi boyandı, ütü yapılacak, çarşambaya tamam!».

Çarşambaya ister istemez uğradım. Yağmurlar işi azıtmıştı.

Pardesü çiçek gibi değildi ama, ot gibi yonca gibi yemyeşil boyanmıştı. En sevmediğim renk, ördekbaşı yeşili, hayır daha açık, Mekke yeşili...

Boya kazanında kırk gün değilse de kırk saat kaynamışa benziyordu. Yatak çarşafı gibi incelmiş, etekleri kol uçları püskül püskül olmuştu.

Gözümü kapayıp on lira boya parasını uzattım. İlk işim, pardesüyü ayna karşısında giyip boyumu bosumu gözden geçirmek oldu. Dallanmış, budaklanmış yeni yaprak açmış bir ağaca dönmüştüm.

Bir iki gün kolumda gezdirdim. Hava kararınca giyiyordum. Ne de olsa renk biraz koyulaşıyordu güneş battıktan sonra. Klorofil mesalesi.

Geçenlerde bir yağmur yedim. Büzüldü, çekti, buruştu, büsbütün gözümden düştü. Şu boya parasının acısı içimden çıksa çoktan atacağım denize. On lirayı vermişken giymek lâzım. Öyle anlaşılıyor ki bu sene de taşıtacak kendini bana. Biliyorum bir tek çare var kurtulmam için: Çalınması. Hayır, çalınması biraz ağır kelime. Ben bu fikirde değilim hiç. Çalınmak, gerçekten bu pardesü için yerinde hiç değil. Yani götürülmesi sırf benim iyiliğim, rahatım için. Başka türlü bırakmıyacak yakamı.

Yok mu hayır sahibi?. Beni kurtaracak iyi yürekli bir vatandaş... Gündüzleri Meserrette, İkbal kahvesinde

otururum. Geceleri Aksarayda, Merkezde. Pardesüm kapıya en yakın çengelde asılıdır.

Ne karakola gideceğim şikâyete, ne kahveciye kafa tutacağım. Zaten her iki kahvenin duvarında da ilân asılı!

«Kaybolan eşyadan mesul değiliz!» diye. Ben hiç mesul değilim!».

İster giyin, ister bir enayi bulursanız satın, daha olmazsa denize atın. Alın götürün, kurtarın beni!

SAÇLARIM DÖKÜLÜYOR

Hayatta neden korktumsa, neden çekindimse başıma geldi. Dazlak bir kafayla insan içine çıkmağa korktuğum kadar hiç bir şey beni ürkütemez. Sen misin kellikten korkan, kaç aydır saçlarım tutam tutam dökülüyor işte... Başıma tarak vuramaz, aynaya bakamaz oldum. Elimi başıma bile getiremiyorum.

İlk günlerde «Her sabah soğuk suyla yıka!» dediler. Kış demedim, yaz demedim yıkadım. Her seferinde saçlarım, musluğun deliğini tıkayacak kadar döküldükçe büsbütün korktum. Sabun üstüne tomar tomar saçlar yapışır, taradıkça da tarağın dişlerinden tutam tutam sarkardı.

Bu işin daha ustalarına baş vurdum. «Kes yıkamayı» dediler. «Saçların köklerini çürütüyorsun!» Öyle ya. Nasıl suyun fazlası saksıdaki çiçeği çürütürse sık yıkamanın da saçların diplerini çürütmesi kadar tabiî ne olabilirdi. Suyu, sabunu kestim. Saçlarımı besliyen yağı temizleyip köklerini besinsiz bırakmağa hakkım yoktu.

Aylarca saçlarıma su damlatmadım. Altı aylık permenant yaptırmış kadınlar gibi hamama bile gitsem ense kökümden yukarıya damla su değdirmedim. Ama bu sefer, saçlarım, musluğun deliğini dolduracak yerde yastıkta kalmağa başladı. Bu da kafamın «gelecek»i ile ilgili bir tedbir değildi.

Benden daha akıllılarına baş vurduğum zaman «Yahu, ne yapıyorsun! Saçlarını vücudundan sızan terler, yağlar harap ediyor, mikroplar, parazitler diplerinde yuva yapmış» dediler. «Bunları öldürmek için kükürtlü sabunlar lâzım!».

Doğru eczaneye koştum, kükürtlü sabun almağa... Sonra uzattım başımı musluğun altına. Uyuz bir kedi yıkar gibi sabah akşam yıkadım. Dökülmesi durdu mu... Ne gezer! Üstelik kükürt kokusundan eşin dostu içine de

çıkamaz oldum. Benden daha tecrübeliler, on sene Amerikada 20 sene de Avrupada insan kafasının dışı üzerinde ihtisas yapmış bir kafa mütehassısını sağlık verdiler. 25 lira vizite parasını denkleştirdiğim gib koştum saç mütehassısına. Muayenehanesine girince bir de ne göreyim! Herifin kafasında saç değil, bir tek ayva tüyü bile yok!.

Ama bilime olan inanım, sarsılmadığı için mütehassısın saçlısını aradım... Buldum da... «En yeni metod, dişi farelerden alınmış hormon aşısıdır!» dedi.

«Aman doktorcuğum hemen başla!» dedim. Kaba yerimi - Oysa ki insanın en nazik yeri de orasıdır - tıbbın en yeni metoduna arz ettim. Bir gün... iki gün... saçların dökülmesi duracak yerde büsbütün hızlandı. Doktor:

«Dişi hormonlar vücuda hâkim olmağa başladı. Erkek hormonların yetiştirdiği saçlar gidip yerine dişi hormonlarla beslenen saçlar gelecek!» dedi.

Bir iki ay bekledim, gelmedi. Eski saçlarımdan olurken göğüs tarafım geliştikçe gelişti. Sütiyen kullanacak hale geldim. Yine fayda yok.. Bir de peynire karşı bende müthiş bir düşkünlük başladı. Farelerin bütün huylarına mirasçı çıkmıştım. Bakkalların önünden geçemez oldum. Ne ise... Peynir piyasadan kalktı da rahatladım.

Bir de fazladan kadınlardan soğumak gibi erkeklik dışı huylar da edinmeğe başlayınca daha ilerisinden korkarak hemen tedaviyi, hormon aşısını durdurdum. Bütün bu tedavilerden kurtarabildiğim bir tutamcık saçımı büsbütün kaybetmemek için tedbir almaktan vazgeçmemiştim. Baş vurduğum bilirkişiler:

«Diplerini kuvvetlendirmek, saçları gürleştirmek için ustura!» dediler.

Belki haksız değiller ama, durup dururken de berberin önüne giyotine kelle uzatır gibi, nasıl başımı uzatayım! Daha tecrübelilere koştum: «Yazıya başla! Demokrasi üzerine incelemeler yap!» tavsiyesinde bulundular.

«Peki sonra...» dedim.

«Hem hürriyet kahramanı olursun... Hem de saçlarının «hal»ini kaybetsen bile, «istikbal»ini kurtarırsın!

Ben de öyle yapıyorum. Bu ilk yazım. Bu yazımda henüz saçlarımın geleceği ile ilgili bir şey yok... Siz, bir de gelecek yazılarımı okuyun!

ÖKSÜRÜK

Bu öksürük, bu dinine yandığımın öksürüğü, tam beni bozacak zamanı bilir...

Bende kronik bir göğüs hastalığı var. Ama bu demek değildir ki, ben gece gündüz öksürür, aksırırım.

Eğer odamda yalnızsam, yanımda utanacak bir insan yoksa «Gık!» bile demem. Şayet yanlışlıkla bir misafirliğe gidecek olsam, iş icabı şöyle çizgili pantalonlu, boyun bağı taşlı, kerli ferli bir adamın yanına gir sem, o, saatlerce çöreklenmiş bir yılan gibi ciğerlerimde kıvrılıp uyuyan öksürük, önce gözlerini açar, boğazımı sinsi sinsi tırmalar, hafiften bir gıcık yapışır gırtlağıma, yutkunurum, «Hıh» derim. Bir «Öhhö!» ile o gıcığı atlatmak isterim, nafile!.. Zincirleme, makaralı bir öksürük boşanır. Hem de nasıl öksürük!. Bomba gibi... Ne bombası, bomba bir patlar, o kadar.. Benim öksürüğüm kestane fişeği gibidir... Bir anda, işin de, konuşmanın da tadını kaçırır, alt üst eder. Öksürdükçe söylediğimi, söyliyeceğimi şaşırır, başlarım saçmalamağa... Artık işi düzenine koyabilirsen koy, Karşımdakinde başlıyan tiksinmeyi, görmemek için tek akıllıca yol, hemen tası tarağı toplayıp kaçmaktır.

İşsiz zamanlarımdaydı. Uzaktan bir arkadaşın arkadaşı.. Onun da itibarlı bir akrabası asyesinde Otel Termalde bir iş ümidi çıktı karşıma... Kendime bir çeki düzen vererek, tuttum Yalova kaplıcalarının yolunu.... Ziyaretimi iyi bir tesadüf olarak öğle yemeğine rastlatmıştım. Getirdiğim tavsiye kartının sayesinde, hemen aldılar beni yemeğe... Yemekler o kadar lezzetli, Otelin havası o kadar gönül açıcı idi ki, dünyayı yeniden sevmeğe, insanlara yeniden bağlanmağa başlamıştım. Kulağımın dibinde güm güm eden cazın davulu bile hoş geliyordu bana.

Yemekten sonra kahvemi içerken:

«Direktör çağırıyor!» dediler.

İki senedir, rengini, biçimini, daha doğrusu kişili-

ğini kaybeden ceketimin son düğmesini de ilikliyerek girdim direktörün yanına. Koskoca direktör, yemekten önce hademeyle gönderdiğim kart vizitin yüzü suyuna, şöyle bir kımıldadı. İri bir şövalye yüzük, benim gibi iki adamın rahatça yan yana oturabileceği bir koltuğu gösterdi bana.

İlk sorduğu sual, 250 lirayı kabul edip etmiyeceğim» oldu.

Sene: 1946... Yatıp kalkma, yiyip içme, banyo, temiz hava.. Okumak yazmak için bol zaman da cabası...

«Kabul!» dedim.

Tahsilimi sordu. Adamı kuşkulandırmamak için «Orta!» yı yapıştırdım. Yüksek okuldan mezun bir adamın otel kâtipliğine razı oluşunda bir kurt yeniği olabilirdi.

«Şimdiye kadar ne iş yaptın?» dedi.

«Kapıçılık. odacılık...» dedim.

Yeni vazifeme adaylığımı yakıştıracak bir iş daha lâzımdı. bu saydığım işlerin otel kâtipliğiyle hiç bir ilgisi olmadığı için ekledim:

«Avukat kâtipliği!»

Hoşuna gitti.

«Çoluk çocuk?»

Böyle şeylerden hiç hoşlanmazlardı. Üstelik otele gelip yanlamaları, tehlikesi de vardı:

«Ayrıldım!» dedim.

İşi garantilemek için:

«Sık sık İstanbula inmek yok!»

«Merak etmeyin!» dedim. «İstanbullular buraya can atarken ne işim var benim İstanbulda...»

Güldü. Ama aklına bir şey gelmiş olacak ki:

«Misafir de yok ha!» dedi.

«Ben onlardan kaçıyorum.. Zaten beni kim arayacak....»

«Bundan sonra arayabilirler... Havasından mı, suyundan mı, burada çalışanların çok dostu olur.»

«Gelirlerse kovarım!» dedim. «Daha var mı ötesi...»

Geniş geniş güldü.

«Sizi şimdilik üç yataklı bir odaya vereceğim, daha sonra tek yatakliya geçersiniz, boşalsın da...»

«Boşalmasa da olur...»

Söylediğim her şey hoşuna gidiyordu. Raftan bir defter aldı. Adımı, soyadımı sordu. yazdı. Sormadan bir çok şeyler daha yazdı.

«Ohhh!» iki yıllık işsizlik parasızlık sıkıntı, yıkıntı sona ermişti. Sevinçten mi, yoksa onbeş dakikalık baskıdan, hesap vermekten mi, önce nefes borumda bir yanma, bir kaşıntı oldu. Ciğerlerimden bir kazıntı, bir gıcık yükseldi, geldi, gırtlağıma yapıştı!

Hafif bir «Ihı!» dedim. Geçmedi. «Öhhö!» dedim. olmadı. «Öhhö» leri birbirine ekledim. Öksürük kesilecek yerde, ciğerlerimin kökünden bir sarsıntı başladı. durmadan öksürüyor, öksürdükçe tıkanıyordum.... Direktör, bu halimi kaşlarını çatarak gözden geçiriyordu. Sonra kalktı, yanındaki etajerdeki sürahiden bir bardağa su doldurdu.

«Bir yudum alın!» dedi.

Ama aklına bir şeyler gelmiş gibi. uzattığı bardağı geri çekti. Ben onu kurtarmak için elimle bir «Mersi!» işareti yaptım. Arka cebimdeki mendile uzattım elimi. Ne mendili....

Ne zaman, cebimde aradığımı buldum ki...

Sopasını düşürmüş bir canbaz gibi, kendimi ipin üstünde yalnız hissettim. Şimdi ne yapacaktım ben?

«Pardon!» dedim. Fırladım dışarı... Karşımdaki kapının üstünde yan yana iki sıfır, bana acıyarak bakıyordu. Kendimi dar attım içeri. Neden sonra kendime gelip direktörün yanına döndüğüm zaman, onu bir şeyler hesaplarken buldum:

«Demek rahatsızsınız!» dedi.

«Çok eskiden bir rahatsızlık geçirmiştim!» dedim.

Yalan söylemiyordum.

«Öyle geçmişe benzemiyor» dedi. «Bir film çektirin!»

«Evet, bir kontrol ister...» diye işi geçiştirmek istedim.

«Hemen, hiç vakit kaybetmeyin!»

Sonra önündeki deftere uydurma bir göz atarak:

«Ben adınızı, adresinizi yazdım. Bu işe birkaç müracaat daha var. Ben neticeyi...»

Anlaşılıyordu. Fazla durmak mânasızdı. Kalktım. Bana Allahaısmarladık diyecek zaman bırakmadan:

«Güle güle!» dedi.

Yerinden bile kıpırdanmadı. Bir tavsiye kartının yarattığı hayal şatosu bir öksürükte yıkılıvermişti.

GELENEKÇİ BİR KIZ

Onu ilk tanıştığım gün öpebilirdim ama, münasebetimizin belli safhalardan geçmesini isteyecek kadar geleneklere bağlı olduğunu da anlamıştım.

İlk gün, karşılıklı kuvvetlerimizi denemekle geçti. Hareketimiz, konuşmalarımız iki güreşçinin elensesinden farksızdı.

İkinci buluşmamızda durum öpüşmemize çok elverişli idi. Biliyordum ki o gelenekçiliği yüzünden bu seksüel şakalaşmağa razı olmıyacaktı.

Gelenekçi aynı zamanda şekilci demektir. Konuşmanın gelişmesi, dekor ve ışık durumu, daha doğrusu ikimizin durumu elvermediği takdirde mutlaka göğsümden itileceğim demektir. Ama üçüncü.. dördüncü buluşmada bu öpüşme işi bir gelenekçi için daha müsamahalı bir yola girmiş olacaktır.

Gelenekçi geçen zamandan hoşlanır, çünkü geçen günler (mâzi) «müşterek hatıralar yaratır. Bu deyim, gelenekçiye göre sosyal ve ulusal bir anlam kazanır, bu yüzden milletin tarifine bile sokar bu geçmişi.

Evet Nezahat bana hemen ikinci buluşmamızda dudaklarını teslim edemezdi, gelenekçiydi çünkü..

Üçüncü buluşmamızda mutlaka öpebilirdim onu. Böyle salâhiyetle konuşuyorsam ortada sebep de yok değildir. Nezahatin durumu meydandaydı işte. Kendisi çok güzel yer tutuyor, bir futbolcu deyimi ile gol fırsatları yaratıyordu. Ama ben inadına ofsaytte kalıyordum. Benim bu tersliğim, bu işde çok acemi, çok beceriksiz ve toy olduğum intibaını yaratıyordu ama onun öpüşmeye verdiği bu değer bu seremoni ihtiyacı bir gelenekçi olmadığım için beni eğlendiriyordu da... Gün geçtikçe onu öpebilmek o kadar kolaylaşıyordu ki... Ama bir gelenekçinin programına uymak, çizdiği yoldan adım adım hedefe varmak bir noktaya varıp da yine ikinci nokta için plân icabı belli gün ve saati beklemek hiç hoşuma da gitmiyordu.

İşin en önemli tarafını unuttum. Gelenekçi her şey-

den önce kendini namuslu kabul etmek zorundadır. Ben yine gelenek icabı onun karşısına çıkan ilk erkektim. O, buna inanır, karşısındakini de inanmış.... inanmış değil yutmuş kabul eder.

«Sen geçen sene falanla...» diye bir duyduğunuzu, hattâ gördüğünüzü söyliyecek olsanız:

«Yalan!» diye atılır. Evet böyle bir şey olmuştur ama, bu bir gelenekçi için yalandır, yalan olmak zorundadır. Çünkü gelenekçi namusludur. Kendisine hiçbir erekek eli değmemiştir. Değse değse bir doktor eli değmiştir. o kadar. O da aile doktorudur. (Buradaki aile, tabiî bahçelerin başındaki «aile» dir.) Bir gelenekçi için aile önemlidir, doktoru ise daha önemlidir.

Ben Nezahatin karşısına ilk tanıştığı, görüştüğü erkek olarak çıkmıştım. Onun programına ve plânına göre münasebetimiz ilerleyip dururken bir gün sinemada buluştuk. Sinema, gelenekçi için bir zarurettir.

Sinemanın karanlığından aldığım cesaretle kolunu fazlaca sıkmışım.

«Yapma!» dedi «benim kollarım çabuk çürür!»

«Ya!» dedim. «Demek çabuk çürür!»

«Çok çabuk çürür!»

Ha şunu söylemeyi de unuttum. Bütün gelenekçilerin bir şey tarafı... Yani bir saf tarafı vardır:

«Annen sıktığı zaman mı? diye sordum? Hemen toparlandı. «Hayır!» dedi. «Kardeşim çimdik attığı zaman!»

Olamaz mıydı. Afacan bir kardeşi vardı. Turgut, çimdik değil tokat bile atabilirdi ablasına.

Ben Nezahati bu sinemada rahatça öpebilirdim. Çünkü sinemada bizden başka ancak sekiz çift daha vardı. Sekizinin de bizi seyredecek hali yoktu.

En önemli tarafı, ben gelenek icabı öpüşme müddetini inadım yüzünden çoktan aşırmıştım. Üç buluşmayı da havadan sudan konuşmalarla atlatmıştım. Bu onu sinirlendiriyordu adetâ.

Bugün mutlaka öpmeliydim ama, onun istediği sözleri söylemeden, büyük vaadlerde bulunmadan, sadakatten, ebedî bağlılıktan söz açmadan... Hem bu işi öyle

bir ustalıkla, ve manevrayla yapmalıydım ki beni göğsümden iki eliyle itmeğe bile fırsat bulamamalıydı. Artık plânımın bu kısmını olsun kaldırmalıydım yürürlükten.

Sözde film seyrediyorduk, sözde alttaki yazıları okuyorduk.

Bir ara onu sağ kolumla kıskıvrak yakaladım sertçe kendime çektim.... Ve dudaklarına, beyaz perdenin en uzun öpüşme müsaadesini aşırmak şartiyle, yapıştım. Önce direndi, çünkü iş bir gelenekçiyi sinirlendirecek şekilde usulsüz, önsözsüz olmuştu. Sonra kabalığıma vererek razı oldu. Zaten öpüşme zamanını tam üç buluşma geçirmiştik. Sonra başını çekti ve beni itmek istedi. Çünkü namuslu genç kızdı. Bunu sessizce geçiştirmesi geleneklere tamamiyle aykırıydı. O daha büyüğünü yaptı. Ağladı. Mendilini gözlerine tutarken:

«Teessüf ederim!» dedi. «Sizden beklemezdim!»

Neden beklemezdi acaba... Beni erkek yerine koymuyor muydu? Aptallığıma artık inanmış mı bulunuyordu?

Hayır böyle bir şey olamazdı, onu her erkeğin yapamıyacağı şekilde kabaca öpmüştüm, halâ sersemliği üzerinden gitmemişti. Gelenek, melenek... Dünyasını şaşırmıştı. Ama, yine de bir şeyler söylemek zorundaydı. Kabalığımı, hoyratlığımı, hele bilhassa kendi incelik ve narinliğini belirtmeliydı:

«Böyle öpülmeğe gelmez dudaklarım benim. Mosmor olur!» dedi.

«Çürür demek!»

Ben kırılıyordum gülmekten.

Ters ters söylendi:

«Ne var gülecek bunda?»

«Sizin Turgut öptüğü zaman mı mosmor olur?»

Bir cevap vermesi mutlaka lâzımdı ama, nedense hiç sesi çıkmadı. Kabul etmiş miydi? Hayır! Dudaklarının nazikliğine inanmadığım için kızmıştı bana!

Gelenekçi, her şeyden önce sözlerinin itirazsız kabul edilmesini ister. Ya bu sözümdeki alay?..

Alaydan, şakadan, daha doğrusu mizahtan anlamıyanlar varsa, onlar da aptaller değil, sadece gelenekçilerdir

İĞNE:

Çooook sürttüm bu yaşa gelinceye kadar. İpini çekmediğim kapı kalmadı. Her girdiğim yerde bir çıraklık süresi kadar bile bekliyemediğim için bir baltaya hâlâ sap olamadım.

Babam çok ters adamdı. Hangi işe elim yatmazsa tutar beni o, işe verirdi. Bir gün kahvesini getirirken fincanını kırdım. Ertesi gün kahveci çırağı yaptı beni. Cam kırdım, camcı yanına verdi. Kapıyı açarken kilidi bozdum, oldum çilingir çırağı. Sakalım çıktı, baktı ki elim, usturaya değil, jilete bile yatmıyor, verdi berberin yanına. Hangi işe girdimse ne yapıp yapıp kendimi kovdurruncaya kadar çalıştım. Bu arada ne okumayı öğrenebildim, ne yazmayı. Bir gün: «Senin yüzünden cahil kaldım!» diye dert yanacak oldum:

«Kolay!» dedi. «Veririm matbaaya, olursun bir gazeteci.»

Haklıydı:

«En iyisi, bu, ver mürettibin yanında çekirdekten yetişeyim!» dedim. İlk defa sözümü dinlemişti. Fakat bu sakarlık, orda da imdada yetişti. Mürettibin harf kasalarını devirip koğulduktan sonra:

«Yooook!...» dedi. «Öyle kolay kolay kurtulamazsın. Seni mutlaka gazeteci yapacağım.

Ertesi gün «Yürü!» dedi gazeteleri tutuşturdu koltuğumun altına, bütün İstanbulu dolaştım. O zaman bağırmak serbestti:

«Cinayeti yazıyor!» diye bağırdım mı almıyacak varsa, yoldan dönüp alıyordu.

Bir gün şeytana uydum satıştan toplanan paralarla yazı tura oynadım. «Yazı!» dedim, kaybettim. «Tura!» dedim katbettim. Paraları geri isteyince, bir araba da dayak yedim. Üst baş yırtık içinde geldim eve.

Babam «Otur, dik!» diye yapıştı kulağıma.

«İğneye ipliği bir saatte geçiremedim. Elim dikişe yatmıyordu. Babam:

«Deve!» dedi. «Beceriksizlik bu kadar olur. Deveye sormuşlar, ne iş yaparsın, diye. Terzilik, demiş. Elin, ayağın da yakışır ya, demişler. Senin gibi!»

Ertesi gün beni bir terzinin yanına verdi.

Dükkânda bir usta, bir kalfa, iki de çırak vardı. çıraklar mikrop mu mikrop.... Bütün dükkânın işlerini bana yaptırdıkları yetmiyormuş gibi türlü muzipliklerle canımı da yakarlardı.

Bir gün usta, elime bir şayak parçası tutuşturdu:

«Öğle paydosuna kadar yerinden kıpırdamadan dikeceksin!» diye de tembih etti. Sandalyemi çektim. Herkesin ayrı sandalyesi, ayrı minderi vardı. oturmamla kalkmam bir oldu. İğnemi minderimde unutmuştum. Usta:

«Deve!» dedi. «İğnenin yeri minder mi?» Kalktı kulağıma asıldı:

«Söyle! dedi. «Bir daha iğneyi minderde bırakacak mısın?»

«Hayır!» dedim ama kulağımdan da hayır kalmamıştı.

Bu adama ne oluyordu. Canı yanan bendim.

Şayak parçasım aldım dizime... Ustanın tarif ettiği gibi ipliksiz iğneyi boyuna sokup çıkarıyordum.

Murat karşımda oturuyordu. Sinsi sinsi bana bakıyor. Hüseyinle göz göze geldikçe gülüyorlardı:

«Tamam!» dedim içimden «İğneyi mindere yerleştiren bu hergeledir.» Ustaya şikâyet, çocukluk olacaktı.

«Bırakmam bu acıyı sizde!» dedim.

Yeri hâlâ yanıyordu. İğneyi çuhaya sokup çıkarırken hırsımdan elim durmuş, Muradın yüzüne baka kalmıştım. Beni büsbütün zıvanadan çıkarmak için yavaşça:

«Çok mu acıdı?» dedi. Pis pis gülüyordu. Hiç cevap vermedim.

«İğenin ucu etine değmeden terzi olamazsın. Bak bundan sonra iş kolaylaştı!»

Öğle özeri dükkânı bana bırakıp yemeğe gittiler. Aldığım peynir ekmeği yemeden önce Muradın minderine güzelce iğneyi yerleştirdim. Onun nasıl oturur oturmaz

ayağa fırlayacağı gözümün önüne geliyor, kendi kendime, şimdiden gülüyordum. Tam peynir ekmeğe oturacaktım ki:

«İğneyi Hüseyin yerleştirdiyse» diye düşündüm. Onu da boş bırakmamalıydım. Bir iğne de Hüseyinin minderine yerleştirdim. Hayır ikisine birden koymam doğru olmazdı. İkisi birden oturmıyacaklardı sandalyelerine, Birini sonraya bırakmalıydım. Tam Hüseyinin iğnesini çıkaracağım sırada kapıda ustayı gördüm. Yanında o yeni kafeslediği iri kalçalı kadın vardı! Demek gezmeğe gideceklerdi.

«Oh!» dedim. «Öğleden sonra usta yok.»

Ama sevincim çok sürmedi: Kadına:

«Gel» dedi. «Birer kahve içelim!» Tuttu Muradın sandalyesini kadına uzattı, Hüseyininkine de kendisi yapıştı. Ben şaşkınlıktan dona kalmıştım. Kadın, kalçalarının bütün heybetiyle mindere oturunca. «Ayyy! diye fırlaması bir oldu. Usta, ters ters yüzüme bakarak:

«Ulan!» dedi. «Senin işin bu!» Ben savunmamı yapmak zorundaydım:

«Valla haberim yok ustacım!»

İnanır göründü. Yahut da kulak çekme işini sonraya bıraktı.

Hüseyinin sandalyesini uzatarak:

«Al!» dedi. «Buna otur!» Kadın korka korka alırken usta:

«Haydi» dedi. «İki kahve söyle bize... Biri çok şekerli olsun!»

Ben kapıdan fırlarken kadın ikinciden daha acı bir «Ayyy!» daha koyverdi. Ustanın küfürü bile zor yetişti arkamdan:

«Vay pezevengin evlâdı!...»

Küfürün ucu babama kadar uzanıyordu.

Çıkış o çıkış! Ustayla kalçası büyük sevgilisi kahveyi bekliye dursunlar. Tuttum mahallenin yolunu.

Ben hâlâ dükkân dükkân sürtüyor, çıraklığını edecek zanaat, tokadını yiyecek usta arıyorum...

Ne vakit düğmem kopup iğneyi ipliği elime alsam, en nazik yerime elimdeki iğnenin «Cız!» diye battığını duyar gibi oluyorum. Peşinden de gözümün önüne yanlış bir intikamın gülünç sahnesi geliyor, katıla katıla gülüyorum.

HAVA DOLMUŞU

Bursa'da çok önemili bir işim vardı. Bir taahhüt işi değil, bir gönül işi.

Havayollarının uçağı kalkmıştı.

«Hava dolmuşuna bin!» dediler.

«Nedir bu hava dolmuşu» dedim. Güldüler:

«Anlatılmaz ki bu...» dediler. «Bin de görürsün!»

Bir Voks Voken bizi matbaaya yakın bir yerden aldı. Ne kapısı vardı, ne bacası, Döşemeleri patlak, camları çatlaktı. Yanımda oturan Bursalı bir manav, şoförü tanıdı:

«Hayrola Hasan efendi» dedi, «Bakkallığı bıraktın da şoförlüğe mi başladın?»

«Onun gibi bir şey!» diye bir tramvayı sollarken cevap verdi. Yıldırım gibi gidiyorduk.

«Kapattın mı» dedi «Aksaraydaki dükkânı?»

«Onun gibi bir şey!»

«Nasıl, memnun musun bari?»

«Ben dükkâna kapanıp kalacak adam değilim. Havalanmazsam olmuyor!»

«Ya... Uçağa da biniyorsun demek, arasıra...»

Şoför yine müphem cevaplarından birini verdi:

«Onun gibi bir şey!»

Yeşilköye gelmiştik. Arabamız meydanın bir köşesinde duran, çift kanatlı, boyası bozuk,dümeni çarpık Voks - Voken'den daha lâterna, bir uçak bozuntusunun önünde stop etti. Bizi indirdikten sonra:

«Durun, geliyorum!.» dedi. Ne pilot vardı ortada, ne hostes. Arabayı garaja çektikten sonra geldi. Uçağın kapısını bir omuzda açtı...

«Buyurun!» dedi.

Bir iki oturacak yer vardı, açıkgözler hemen yerleştiler. Bir iki yolcu da altına birer iskemle çekti. Ben ayakta kalmıştım. Şoför:

«Çöksene hemşerim!» dedi.

«Yer yok!» dedim.

«Hele dur sana da bir yer buluruz.... Uçak kalksın

da....»

Demek hostesliği bizim şoför yapıyordu:

«Biletler!» diye yeni vazifesine başladı. Çıkardık, teker teker yırttı. Yolcu sayısı hoşuna gitmemişti. Açık kapıdan seslenmeğe başladı:

«Bursa bir iki... Kalkıyor!»

Koşarak bir yolcu daha geldi:

«Hiç de haber vermezsin» dedi. «Hani evden alacaktın beni?»

Hasan efendi pişkin bir gülüşle «Akşama kadar üç seferimiz daha var, İstanbul'da bırakacak değildim ya seni!» dedi. Sonra bize dönerek:

«Sıkı durun, kalkıyoruz!» diye seslendi.

«Pilotsuz mu kalkıyoruz» dedim.

«Merak etme, hepsi hazır... Sen gel bakalım şöyle yanıma....»

Kapıyı bir iki kere hızla çekti, yanaşmadı. Cebinden çıkardığı bir iple sıkıca bağladı.

Sonra pilotun yerine oturarak beni yanına çağırdı:

«Ay, pilot da mı sensin?» dedim.

«Onun gibi bir şey!»

Eğer kapı iple bağlı olmasaydı kendimi atacaktım dışarı...

«Ne o...» dedi. «Beğenemedin mi »

Can burnumun ucuna gelmişti:

«Onun gibi bir şey!» dedim. Güldü.

Orayı kurcaladı, burayı dürtükledi. Motor tekten tekten çalışmağa başladı. «Tekliyor namussuz!» dedi. Bir iki kere gazı kökledi. Müthiş bir gürültü hepimizi silkelemeğe başlamıştı. Ama az sonra motörün sesi düzelmişti: «Haydi, Allah selâmet versin!»

«Uğurlar olsun!» diye candan yolculuklar diledik.

Tekerlekler yerden kesilmiş, Florya'nın üstüne doğru yükselmiştik. Plâj tıklım tıklımdı. İki tur yaptık. Ben başımı uzatmış bakıyordum.

«Hiç zahmet etme eğiliyorum diye... Ayaklarının arasından daha iyi görürsün!»

Baktım, ayak geçecek kadar aralıklar vardı. Son binen yolcu:

«Hasan efendi, gözünü seveyim, bir tur daha!» dedi.

«Kırmam seni ama, depoda benzin yok. Hiç de hatırlatmazsın meydanda..»

«Aman vazgeçtim.... Sür öyle ise!»

Aletleri kontrol için önümdeki ibrelere bakıyordum. Hiçbiri de kımıldamıyordu....

«Ne kadar yüksekteyiz?» dedim. İbrelere bakacak yerde kafasını dışarı çıkardı:

«Eh.... Beşyüz, altıyüz var!» dedi.

Uçak dümdüz giderken birdenbire alçalıyordu.

«Ne oluyor?» diye korkarak sordum.

«Boşluk» dedi.

«Hava boşluğu mu?» dedim.

«Onun gibi bir şey... Daha çok depo boşluğu... Benzin ya bitti ya tıkandı!»

Sonra beni dürttü:

«Hele şunu tut bakalım!»

Direksiyonu bana vermişti. Kendisi eğilmiş, bir lâstik boruyu üflüyor, çıkardığı İngiliz anahtariyle bir somunu sıkıştırıyordu. Bir ara motörün sesi kesilir gibi oldu. Hattâ kesildi de «Korkma!» dedi. «Bu kuşlar, yelken uçuşuna çok elverişlidir. İrtifaımız iyi... Nasıl olsa kıyıyı buluruz!»

«Kıyıyı mı?» dedim. «Yoksa denizin dibini mi?»

«Ne konuşuyorsun sen. Bizim bu kuşlar.... Şimdiye kadar hiçbir arıza vermiş değildir.. Bursa yerine havası tutmazsa Balıkesire ineriz ama... Kazasız belâsız ineriz!»

Motörde hiç ses yoktu. Ama seninki sanki garajda çalışır gibi rahat, tamirle meşguldü.

«Buldum!» dedi. «Kablo kopmuş. Çakın var mı?» Bir çakı verdim. Kablonun üstündeki kauçuğu sıyırdı. Ner deyse kanatlar suya değecekti. Yolcular bağırıp çağırmağa başlamışlardı. Kusanlara:

«Durun, gazete vereyim. Berbat ettiniz ortalığı» diyordu.

Kabloyu bağlamış, motörü çalıştırmıştı.

Uçak yavaş yavaş yükseliyordu: Ooooh! Kurtulmuştuk!

Az sonra denizi geçmiş, Bursa'nın üstüne varmıştık. Motör bir hırıltı ile zınk diye durdu. Şoför - Pilot:

«Bu sefer tamam!» dedi. «Benzin bitti.

Herkeste bir telâştır başladı. Seninki: «Ne var telâşlanacak be yahu!» dedi. «Uçak alanı olmamış da buğday tarlası olmuş, ne farkeder?... Tarla sahibi düşünsün!»

Ama yine de yelken, uçuşuyla «Bakacak« ın üstünü tutturmuş, uçağın kıçı kayalara küt küt vurduktan sonra alana inmişti. Uçak durunca:

«Tamam!» dedi. «Buraya kadar. Yandı paralar!»

Kapının ipini çözdü, bir hostes nezaketiyle elimizi sıkarak uğurladı bizi..

ŞOFÖR HALİDİN TAKASI

Emirgân'da iki üç arkadaş çay içiyorduk. Şoför Halit uzaktan beni görmüş olacak ki geldi, baş ucumda dikildi:

«Işin var mı?» dedi.

«İşi olanın Çınaraltında işi ne?»

«Biraz hoşça vakit geçirmek istiyorsanız benim takaya buyurun. Eğlenirsiniz!..»

Halit çocukluk arkadaşımdır, eski şoförlerden... Dolmuşlar icat edilmeden önce yine şofördü. Eh, beş on kuruşu da var bir köşede...

«Yeni mi aldın arabayı?» dedim.

«Pek eski sayılmaz!»

Biz çay paralarını verirken, «Tam Cadillacların gösteri yürüyüşüne çıktıkları saatler... İyi eğleneceğiz!» dedi.

Sokağın içine girdik. Yol kenarında külüstür bir araba yatıyordu:

«Yazık!» dedim. «Yedek parçasızlıktan atılmış çürüklüğe...»

Halit güldü:

«İşte bizim taka bu!» dedi.

«Bırak şakayı!»

«Beğenemedin mi?»

«Neresini beğeneyim?»

Tekrar bir göz attım. Renk denilen bir şeyi kalmamıştı Kapılar zelzele görmüş bir gecekondu kapısı gibi çıkmıştı rezelerinden... Karoseri, arabanın üstünden kaymasın diye tellerle bağlanmıştı. Çamurluğun biri düşmüş, biri de bir toslama sonunda arabanın gövdesine yapışıp kalmıştı. Bütün bunlarla alay eder gibi bir ucu sarkmış silik bir «hususi» plâkası, arabanın arkasına bir telle tutturulmuştu.

«Ne duruyorsunuz, binsenize...»

Naci:

«Çoluk çocuk sahibiyim, beni affedin!» dedi.

Ben:

«Başım gözüm, Tanrıya emanet» diye sarıldım kapıya... Çektim, kolu çevirmeğe çalıştım, dayandım, vurdum açamadım. Şoför Halit:

«Açılmaz, zorlama!» dedi. «Önden bineceksiniz.»

İki arkadaşı, ite kaka arkaya yerleştirdi. Beni de yanına aldı.

Şöyle bir iki yerini elledikten sonra araba saat gibi işlemeye başladı.

«Yahu!» dedim, «bu motör değil, Zenit saati!

«Öyledir!»

Kaldırımın üstünde seke seke ilerliyorduk. Ne kadar vida, somun, ek yeri, reze, menteşe, teneke, demir parçası varsa, her biri bir makam tutturdu. Araba değil, yeni teşkil edilmiş bir belediye bandosuydu.

Asfalta çıkınca nota değişir gibi oldu. Halit: «Oyun başlıyor!» dedi.

Bütün bu teneke, demir, tahta gürültüsü içinden motörün saat gibi çalışan tıkırtısı hafiften duyuluyor, kaba ran yüreğimizi biraz olsun yatıştırıyordu.

Bizim «hususî!» yolun tam ortasından yavaş yavaş ilerliyordu. Halit, işine gelmeyen arabalara yol veriyor, temiz bir marka gördü mü yolunu keserek önünden ağır ağır gidiyor, sol kolunu çıkararak «Yavaş!» işareti veriyordu. Nihayet aradığını bulmuş olacak ki yolun en sıkışık bir yerinde adamakıllı yavaşladı. Arkadaki Cadillactan bir baş çıktı:

«Garaja çeksen daha iyi edersin!» dedi. Yanındaki bayan, gerisini tamamladı:

«Tamirhaneye!»

Direksiyondaki:

«Hayır!» Araba mezarlığına!» diye bir kahkaha attı. Halit bize sorduğunu onlara da sordu:

«Ne o, beğenemediniz mi?»

Bayan daha alaycıya benziyordu:

«Beğenmemek mi? O da ne kelime.. Bayıldık!...»

«Haklısınız, arabamın üstüne yoktur. Çok Cadillacları cebinden çıkarır!»

«Mal kendini gösteriyor. Sen yoldan çekil de geçelim biz..»

«Geçebilirsiniz, işte meydan!»

Cadillac'ı bir römorkör gibi asfaltın en geniş yerine çekti çıkardı. Başını tekrar uzatarak:

«Buyurun geçin!» dedi.

Hafiften gaza bastı. Araba, bir yarış atı gibi atıldı ileriye, Cadillac'ın hizasına gelince tekrar hızlandı. Cadillac da hızlanarak tam geçecekti ki.. Bizim taka ok gibi fırladı ileriye... Yıldırım gibi gidiyordu. Yarış başlamıştı.

Biz hayretle takayı inceliyor, bu hızın nerden geldiğini anlamaya çalışıyorduk. Bizim kadar Cadillactakiler de hayretteydi. Hele şık bayanın sinirden yüzü kıpkırmızı olmuş, yanındaki sportmen arkadaşını zorluyordu. Bir aralık bize yetişir gibi oldular. Hattâ yetiştiler de... Bu Halit'in bir oyunuydu. Onları kızıştırmak içindi. Başını uzatarak:

«Beyim» dedi, «yeni öğreniyorsunuz galiba?»

Centilmen yarışçı:

«Pek yeni sayılmaz!» diye dişlerini sıkarak cevap verdi.

«Şu halde Cadillac'ta iş yok!»

«Nasıl iş yok.. 56 modeli!»

«57 leri çıktı... Belki onlar benim çürük Fordu geçebilir!»

Yol tıkanmıştı. Cadillac'taki bayan yanındakine:

«Bırak direksiyonu bana!» dedi. Adam istemeye istemeye geçti sağına.

Halit keyiften bayılıyordu:

«Bayan! dedi, «biz Kilyosa doğru şöyle bir gezinti yapacağız. Arabanıza güvenirseniz buyurun!»

Bayan cevap vermedi ama bu teklif çok hoşuna gitmişti.

Yol açılınca bizim taka atıldı ileriye... Cadillac da arkasından. Biz hızlandıkça onlar da hızlandı. Kadın güzel kullanıyordu. Bir ara Halit:

«Şimdi bizi geçecek!» dedi. Az sonra dediği de oldu.

Bayan çalımla yanımızdan rüzgâr gibi süzüldü.

«Aman Halit!» dedim. «Bas gaza!»

«Merak etme, geçemez!»

«Geçemez olur mu, geçti bile...»

«Geçemez!»

120 ile gidiyorduk. Cadillac bizden 150, 200 metre kadar ilerdeydi. Halit «Şimdi bakın!» dedi.

Bizim taka kanatlanmıştı sanki... 130... 140.. 150.. Nerdeyse tekerlekler kalkacaktı yerden. Cadillac'ı toz bulutuna gömerek geçtik... Geriye dönüp baktığımız zaman ne Cadillac vardı, ne kaldırdığı toz...

«Yahu, Halit!» dedim. «Bu âfet ne böyle!»

«Otuz beş senelik şoförüm. Otuz beş senedir bu Cadillaclardan neler çektim bilemezsiniz! Fransaya bu takayla sırf bu iş için gittim. Yarış kazanmış bir markanın taktırdım motorunu. Artık bütün zevkim bu Cadillacları deli etmek!...»

Kilyosa bir gazinoya yanladık. Yarım saat sonra da Ankara plâkalı Cadilac göründü. Bayan yüzü gözü toz içinde geldi masamıza dayandı.

«Nedir bu iş!» dedi. «Anlayamadım!»

Halit keyifli keyifli gülüyordu:

«Ne var, dedi, anlamayacak!»

«Bu külüstür araba Cadillacı nasıl geçer?»

«Geçer tabiî... Kaç senedir araba kullanıyorsun bayan?»

«Beş!»

«Ben otuz beş.... Müsaade edin de geçsin!»

JİMMY'NIN ODASINDA

Kandilli Rasathanesinin 24 saatte 48 zelzele kaydettiği günlerdeydi. Can, daracık karyolasında çırılçıplaktı, yanında yarı sarhoş yarı yorgun yatan Sevgi:

«Jimmy'ciğim» dedi «kaç yaşındasın sen?»

22 yaşındaydı ya «24» dedi. Tam onun yaşı Jimmy'nin yaşı! Zaten Can, Sevginin böyle diyeceğini biliyordu. Sonra James Dean'ın bu yaşta otomobil kazasına uğradığını belirtmek için:

«Tehlikeli yaş!» dedi.

«Ama en güzel yaş! Biliyor musuna Can. bu odaya.. Apartmanın bu altıncı katındaki odaya niçin geldim ben?..»

«Biliyorum Blucin'imin hatırı için. Onu paçalarından tutup çıkarmak hoşuna gidiyor da...»

«Haydi ordan sen de...»

«Yalan mı?»

«Belki yalan değil ama. Onu paçalarından çekip çıkarmak da ne oluyor. Sen Blucinle daha hoş, daha mânalısın. Gian' daki James Dean'sın sen!»

«Böyle nasılım?»

«Haydi terbiyesiz »

«Sen James Dean'i Blucinle mi yatağa giriyor sanıyorsun?»

«Ben seni yalnız mavi pantolonun için sevmiyorum. Biraz da şu apartmanın üst katındaki odan için sevdim. Tam Jimmy'nin Santa Monica caddesinde, basık tavan arasındaki odası... Tahta merdivenlerden giriliyor içrei... Pencerelerinden bakınca evlerin, ağaçların üstünden deniz görünüyor... Tıpkı Jimmy'nin pencereleri gibi...»

«Hep deniz mi görünüyor... Karşı apartmanda gece yarıları bol ışık altında soyunan yuvarlak omuzlu yine aynı yuvarlaklıkta...»

«Hadi pis röntgenci sen de...»

«Ben senin Jimmy'in oluyorum da sen benim Pier An-

gel'im neden olmıyasın! O penceredeki sensin.. Sen Pier Angeli!»

«Canım Jimmy'ciğim!»

Can Sevgi'nin dudaklarını aradı, karanlıkta buldu da... Sevgi bütün lâmbaları yakacak kadar pişkin değildi henüz... Kız:

«Jimmy'ciğim!» diye fısıldadı, «Ne markaydı onun otomobili?»

«Hangi otomobil?»

«Hani o gece parçalanan?»

«Jimmy'nin yarış arabası mı?.. Dur bakayım?»

«Yazık bilmiyorsun ha?»

«Bir Alman arabası olacak!..»

«Markası?»

«Hatırlıyamıyorum şimdi?»

«Düştün gözümden. Ben söyliyeyim sana, Porsche'tu, Porsche! Unutma cahil!»

«Evet, tamam! Sabahtan beri içiyorum. Kafa' mı kaldı bende...»

«Peri'nin madolyonunda Porschetan bir parça var, hem de direksiyondan bir parça... Amerikadan bir dostu getirdi. Tanırsın, hani o mühendis çocuk...»

«Şu Marlon Brando mu?»

«İşte o.. Çok güzel çocuk... Geçen gece...»

«Bırak anlatma... Sen bu geceye bak!.. İçinde bulunduğumuz gecenin son dakikalarına...»

Can, belinden kavrayıp kendine doğru çekti... Tam bu sırada Kandilli Rasathanesindeki sismograf âletinin kurşun kalemi, merkez üssü bilmem kaç kilometre mesafede bir deprem kaydetti. Replikler oldukça şiddetliydi ama iki sevgili hiç farkına varmadılar. Karyolanın ayak ucundaki havlunun yere düştüğünü bile farkeden olmadı.

Her ikisi de yorgun, birer tarafa düşüp uyudukları zaman, saat gecenin yarısını çoktan geçmişti.

Kandilli Rasathanesi ikinci depremi tam bir saat sonra kaydetti. İlk uyanan Sevgi oldu. Yatak bir gidip

bir geliyordu. Ne olabilirdi bu!.. Canı omuzlarından tutup silkti:

«Can!» dedi «Sen mi sallıyorsun yatağı?»

Uyku sersemi Can:

«Ne?» dedi! «yatak mı sallanıyor?»

«Evet, baksana!»

«Doğru... Sallanıyor!»

«Sen sallamıyorsun ya!»

«Hadi ordan sende!..»

«Kaçalım!»

Gerçekten yalnız yatak değil, masanın üstündeki tabaklar, bardaklar da bir acayip şıngırtı ile sallanıyordu. Sevgi hemen fırladı yataktan, lâmbayı çevirdi.

Can, kızın çırıl çıplak vücudunu görünce her şeyi unuttu. Tavandaki abajur da sallanıyordu ama başını kaldırıp bakmadı bile... Oysa kız, zelzelenin bu tepesinde sallanan sismoğrafını görmüştü.

Korkuyla kapının sürgüsüne yapıştı. Kendini ataacaktı dışarı.

Can, yataktan fırlayıp yapıştı omuzlarından:

«Dur, nereye?» dedi.

«Kaçalım, nerdeyse yıkılacak apartman!»

«Bu kılıkla mı?»

Bulundukları oda sip sivri bir apartmanın altıncı katıydı. Gerçekten duvarlar da, tavan da çatırdıyordu

Can bir anda apartmanın, yanındaki boş arsaya devrildiğini düşündü. İki çırıl çıplak vücudun sarmaş dolaş enkazın altından çıkarıldığı geldi gözlerinin önüne... Kaçmayı düşündü. Merdiveni kaç dakikada ineceklerdi. Hadi şokağa indiler... Nereye gideceklerdi bu kılıkla... Kepaze olmak vardı Kadıköylülere...

«Dur. Sevgi» dedi «böyle bir yere gidemeyiz!»

«Neden?»

«Nedeni var mı? Baksana üstüne başına!..»

«Çok mu dağınık saçlarım!»

«Saçların fena değil ama.. Dudakların boyasız!»
«Bırak alayı da kaçalım!»
«Kaçamayız!»
«Neden canım?»
«Önce giyinmemiz lâzım da ondan!»
Depremin şiddeti artmıştı. Kandilli Rasathanesinde yerli ipliği ile bağlı sismoğraf kalemi fırlamıştı âletten. Sismoğraf artık bir şey göstermiyordu ama nerdeyse rasathane, Kandilli tepelerinden kalkıp vapur iskelesine doğru inecekti.
Sevgi eline geçirdiği naylon çamaşırı kolundan geçirmeğe çalışıyordu şaşkınlıktan. Can:
«Ters!» dedi.
Sevgi «ters» in mânasını ters anlamıştı çamaşırın içini dışına çevirdi Yine geçirmeğe başladı kolundan.. Can:
«Ters diyorum sana!» dedi «kolundan değil, bacağından geçireceksin!»
Sevgi, dediğini yaptı. Vücudunun en önemli yeri kapanmıştı. Şimdi sıra gelmişti üst kısmına... Can sandalyesinin üstünde Blucinle sarmaş dolaş olmuş bir kombinezonu çekti eteğinden. Birbirinden güç belâ ayırabildi onları.
«Al» dedi «Bunu da giy!»
Elinde kalan blucini ne yapacağını düşündü. Bu mavi pantalon heyecan arayan Amerikan gençliğinin sembolüydü. Bunu giyen, 24 yaşındaki bir delikanlı ölümden korkmazdı artık. «Asi gençlik» i düşündü. «Cennet yolu» nu düşündü.
«Gel Pier Angeli'm benim!» dedi.
«Balkona çıkalım! İsteri krizleri içinde kıvranan İstanbulu seyredelim balkondan!»
«Hadi ordan! Karşı apartmanda oturduğumuzu unutuyorsun! Ya babam görürse bizi!»
«Ne olur görürse...»
«Ben bu gece Maçkadaki teyzemdeyim anladın mı? Babamın James Dean'ı, Elvis Peresley'i Marlon Brando'yu anladığını mı sanıyorsun?»

«Ne mutaassıp ailen var, acıyorum sana!..»

«Babam hâlâ Charles Boyer de. Annem de Greta Garbo'dan bir adım atmış değil!»

«Yazık...»

«Neler çekiyorum bütün gün!»

«Ama gecelerimiz için bir diyeceğin yok, değil mi canım?»

Can, kızın giymeğe çalıştığı kombinezonu elinden çektiği gibi bir tarafa fırlattı. Sevgilisini teselli için çekti yatağın üstüne. Kızın köpek tüyü saçlarına geçirdi parmaklarını... Başladı karıştırmağa...

Kandilli Rasathanesindeki memur, ancak günde bir saat uğrardı. Sismoğrafın kalemini yerine geçirmek için tam 8 saat geçecekti aradan.

Artık bu saatten sonra deprem, resmen devam etmiyordu ama tabiat bu memuru bekliyecek değildi. Deprem bütün gece fasılalarla sürüp gitti. Lâmba yine söndürüldüğü için abajurun sallandığını da göremiyorlardı. Yatağın ayak ucundaki havlu, zaten ilk depremde düşmüştü yere. Bir daha düşecek hâli de yoktu ya!

GÜZELLİK KRALİÇESİ

Önce kendimi tanıtayım size. Ben 25 yaşlarında, lisenin dokuzuncu sınıfından kaytarmış, okumaya yazmaya meraklı bir delikanlıyım. «Meraklıydın da neye kaytardın?» diyebilirsiniz. Ben ister okuma olsun ister yazma.. hürriyet taraflısıyım. Ders adı altında öğüt de verseler dinlemeğe mizacım elverişli değil. Bu yüzden lise diplomasından da oldum. Ama içimde bir düğüm kaldı. Nerde bir okula giriş şartı görsem hemen incelerim. Gazeteyi elime alır almaz ilk işim bir giriş şartı aramak... Eğer okul için bir ilân göremezsem, meselâ bir muhasebecilik, bir daktiloluk giriş şartı bulur, yaşımın, bilgimin bu şartlara uyup uymadığını kontrol ederim. Gireceğimden mi? Yoook işimden de, yarım kalmış tahsilimden de hiç şikâyetim yok. Geçinip gidiyoruz. Hâlâ içimde boş bir yer, bir düğüm var, dedim ya!

Geçen gün elime bir gazete geçti. Tabiî ilk işim bir giriş şartı aramak oldu. Nafile. İyi daktilo bilir, güzel bir bayan arayan bir ticarethane ilânı bile yoktu.

Verdiğim on beş kuruşa tam acımak üzereydim ki madde madde sıralanmış giriş şartları gördüm. Türkiye güzellik müsabakasının giriş, şartlarıydı bu, tam 8 maddelik... Hemen incelemeye koyuldum:

Madde bir : 18 — 27 yaş arasmda bekâr, evli veya dul olmak.

Yaşım tam 25, bekârdım, evlendim, şimdi de dulum. Bu maddede, erkek veya dişi diye bir kayıt olmadığına göre tıpatıp uyuyordum.

Madde iki : Türkiye vatandaşı olmak.

Çok güzel! Ağzım var dilim yok. Benden iyi vatandaş mı bulacaklar.

Madde üç Seçilirse Kaliforniyaya gitmeyi kabul etmek.

Kaliforniyaya değil daha öteye, hattâ cehenneme kadar gidebilirim. Üstelik yeme içme de onlardan. Eğer

bize ufak tefek zahmetler düşerse ister istemez sineye çekeriz.

Madde dört : Hüsnü ahlâk sahibi olmak.

Bugüne kadar ahlâkımız iyiydi, seçildikten sonra bozulursa o başka.

Madde beş : Müsabakaya mayolu veya tuvaletli çıkmak.

İyi yüzme bilirim, yaz gelince mayo çıkmaz şeyimden... Tuvalete gelince, şimdiye kadar böyle bir şey giymedimse fırsat düşmediğindendir. Bu vesile ile onu da giyeriz. Hem yakışır da bana, uzun boyluyumdur.

Madde altı : Belden yukarı fotoğraf...

İsterlerse belden aşağısını da çeksinler.

Madde yedi Arzu edenler fotoğrafını gazetede çektirebilirler.

Kim çekerse çeksin, bence hava hoş! Döviz kaçakçısı değilim ki aksilik edeyim.

Gelelim son maddeye : Resimler gazetenin verdiği numarayla neşrolunacak.

İsterlerse adımı da yazsınlar. Saklımız, gizlimiz yok. Numarayı ister gazete versin, ister okuyucu. Ar yılında değiliz çok şükür.

Bugüne kadar çok giriş şartı okudum, böyle tıpatıp bana uyanına hiç rastlamadım. Bu yaşa kadar çok fırsatlar kaçırdım. Ama artık benden paso! Bu fırsatı kaçıracak değilim.

Bugünden tezi yok, bir resim çektirip göndereceğim. Olur a... bakarsınız, kazanıvermişim.

sukutuna uğrarlarsa bana ne! Kraliçe değilmişiz de kral

Hacıağalar, karaborsacılar, parti kodamanları hayal olmuşuz: Her zaman onların istediği olacak değil ya! Bakın İngilizlere, ha Kral olmuş, ha Kraliçe, ayırt ediyorlar mı hiç!

YAŞ YÜZÜNDEN

Şunu açıklamak zorundayım önce. Ben otuz yedisinden tam altı ay almış durumdayım. Yani yerine göre otuz yedi, yerine göre otuz sekiz yaşında... Hattâ bana bu kritik durum şu avantajı da kazandırabilir: Ben işime geldiği zaman otuz beş, işime geldiği veya gelmediği zaman kırkındayım.

Kırk beşinde, otuzunda da olabilirim, keyfim bilir!

Bu hesaplar ilk önce bana çok yerinde gibi geldi. Fakat olaylar en kısa zamanda yalanladı düşüncelerimi. Yeni tanıştıklarımdan birine deneme olsun diye:

«Otuz!» dedim.

«Hadi oradan... bal gibi kırk yaşındasın!» diye tersledi beni.

Bir başkasına:

«Kırk!» dedim.

«Eh! Otuz... Otuzbeş, fazla değil!»

Diye, beni okşayarak yalanımı vurdu yüzüme.

Geçen gün bir koltuk meyhanesinde, sol dirseğimdeki müşteri öksürüğümden bizâr olarak: (Küfür edemediği için) «Çok öksürüyorsun!» diye tersledi beni.

«Evet!» dedim. «Çok öksürüyorum!»

«Neden?» diye suçlandırmak istedi.

«Neden olacak, geceleri çalışıyorum, işten çıkınca hava da rutubetli bu aylarda... Uykusuzluk, yorgunluk...»

«Ne işi bu böyle?...»

«Ne işi olur gece yarısından sonra?...»

«Garsonluk!» dedi.

«Aşağı yukarı... Matbaalarda çalışırım.»

«Ya... Demek çok yorucu iş..»

Alıcı gözüyle dipten doruğa bir süzdükten sonra:

«Kaç yaşındasın sen?» diye sordu. Adamı şaşırtmak için:

«Kırk beş.» dedim.

«Kırk beş mi?»

«Evet! Çok mu genç gösteriyorum?»

«Yoo... Kırkbeş, elli. İşte o kadar...»

Ne içmek isteği kaldı bende... Ne yaşamak.

O günden sonra kim sorarsa sorsun yaşımı dosdoğru söylemeğe karar vermiştim. O günlerde bir genç kızla ilerletmiştim dostluğu. Âşıklık bu ya.. Giyinişime dikkat ediyor. Beni pek genç gösteren spor elbiseler, spor gömlekler giyiyordum.

Bir iki defa, ustalıklı sorularla yaşımı öğrenmeğe kalktı, ben daha usta davranarak atlattım.

Keyifli olduğum bir gün nihayet yeni prensip icabı dosdoğru söyledim yaşımı:

«Otuz yedi!» dedim.

«Ya!» dedi. «Ben daha az sanıyordum.»

«Meselâ?»

«Otuz falan...»

«Yine otuz falan sayılırım.»

Kaşları çatıldı:

«Canım, otuz başka... Otuz falan başka.. Arada kimbilir kaç yaş fark var? İkimizin yaşı arasında ise...»

Bu sefer de onun yaşına ben merak sarmıştım:

«Ne kadar fark var?»

Nezaket olsun diye:

«Kaç yaşındasın?» demiyordum.

«İkimizin yaşının arasında...»

Durdu:

«Çok fark var!»

«Meselâ ne kadar?»

«Var işte... Yirmi yaş falan!»

«Falansız?»

«On dokuz!»

«Şekerim!» dedim, «Farzet ki ondokuz değil. otuz fark olsun. Ne olacak yâni... Bir kusurumu mu gördün?»

«Görmedimse de görebilirim. Böyle kalacak değilsin ki...»

«Canım sen de hep on dokuzunda demirliyecek değilsin ya...»

«Baksana bana» dedi. «Senin emekli aylıkların için evlenmiyorum ben...»

Az sonra giyinip çıktı. Bir daha da yüzünü görmedim. Ama ben kim sorarsa sorsun yaşımın doğrusunu söylemeğe karar vermiştim bir kere.

Kadınsız kalacak değildim ya. Yaşlıca bir bayanla tanıştım bir çayda... Sonra bir kahvede buluştuk. Bir meyhanede içtik. Herhalde bir otelde de sabahladığımızı anlamışsınızdır.

Sabaha doğru konuşacak bir şey kalmayınca iş benim yaşıma geldi dayandı. Karşımdaki, yaşımdan ürkecek kadar küçük olmadığı için cesaretle:

«Otuz yedi!» dedim.

«Ne, otuz yedi mi?» diye sordu.

«Ne var ürkecek, otuz yedi işte!»

Telâşla kalktı, giyindi:

«Bana jigololuk edecek yaşta erkek istemiyorum! Allahaısmarladık!»

İki tarafın yaşları denk olmalıydı demek.

Ben kendi yaşımdaki kadını nasıl bulacaktım? Nüfus cüzdanları asılı değildi ki boyunlarında. Yaşlarını bildiğim kadınlarla... yâni... çocukluk arkadaşlarımla tanışsam!

Bu düşüncem fena değildi. Hemen araştırmalara başladım. Buldum da... Ama kimi buldumsa kaçıyordu benden. Bana yaş üzerinde söyleyecekleri yalanları yoktu çünkü... Yallah yallah sallıyabilecekleri iki, nihayet üç sene onları tatmin etmiyordu. Otuzbeş, otuzyedi yaşındaki kadın, genç görünmek, küçük görünmek zorunda olan kadın demekti. Otuz yedi yaşında olduğumu söylemem onların bayağı dilini bağlıyordu. Aşağıya doğru da sallayamıyorlardı, yukarı doğru da... Haklı olarak kaçıyorlardı benden...

Onlar haklıydı ama ben de kadınsız kalamazdım ya...

Yeniden yaş hususunda bir prensip kararı almam lâzımdı. Vakit kaybetmeden aldım da:

Tanıştığım kadına göre yaşımı âyarlamak... O, yirmi beş mi, ben otuz. O kırk mı, ben elli... O onbeş mi, ben yirmi yirmi beş... Oh, çok rahattı böyle...

Ama bu işin bir zorluğu vardı. Siz «kadının yaşını öğrenmek!» diyeceksiniz değil mi? Hayır!

Kadının yaşı yoktur ki, neyi öğreneceksiniz? Kadının arzuladığı yaş vardır, o kadar.

İşin hem güçlüğü, hem de kolaylığı burada. Ama ne olursa olsun biraz zekânı kullanmakla çıkıyorsun işinden. Zaten işin zevkli tarafı da burada ya!

İMTİYAZ SAHİBİ

Paralı, itibarlı, imtiyazlı bir insan olamadığımı anladığım günlerde şöyle düşünmüştüm:

«Oğlum Hüdai! Para sahibi olamazsın, para sahibi olamadığın için de itibar sahibi olamazsın! Geriye bir iyi niyet sahibi olmakla, imtiyaz sahibi olmak kalıyor. İyi niyet sahibi olsan bile, kimseyi inandıramıyacağın için, ha olmuşsun, ha olamamışsın, hepsi bir! Kala kala bir imtiyaz sahibi olmak mı kalıyor? Bir on altı kuruşluk pulun başına gelir. Yaz dilekçeni, git tütüncüden dört adet de beyanname al... O kadar. Meserret kahvesinde doldur, iliştir dilekçene! Dayan valiliğe oldun bir gazetenin imtiyaz sahibi...»

Bir şeye sahip olduktan sonra gerisi kolay, karıştın demektir insan arasına. Artık yuvarlanır gidersin.

O zamanlar kâğıdın topu sekiz lira. Şimdiki gibi karaborsada kırk liraya değil... İmtiyaz sahipliğini yürürlüğe koyabilmek için iki top kâğıt attın mı matbaaya, tamamdır. Ama gazeten, satmıyormuş, satmasın. Kese kâğıtçılık öldü mü? ver kiloya, yine gazeten gazete!

«Muhalif» olduğum müddetçe kese kâğıtçılara düşmedi gazetem. Hiç bir gün üzüm alırken bastığım gazeteyi manavın elinden kınalı yapıncak fiyatına satın almadım.

Babıâlide bobin patlağını top kâğıt haline getiren Niğdeliler beni ne kadar tanıdı ise, basın savcısı ile de o kadar içli dışlı oldum. İmtiyaz sahipliğim, nihayet dosya sahibi tanınmış bir adam haline getirdi beni. Adım duyuldu. Tütüncüsünden, taksitçi terzilere kadar tanıdılar beni. Bu memlekette, kendimi polisinden tut mahalle bekçisine kadar tanıttım., bir şu bankacılar hariç.

Anlatayım, siz de hak verin bana. Kâğıt toplarının sayısı her hafta beş on kabardığı sıralarda idi. Gazetemin pek az kilo tutan iadelerini kesekâğıtçılara kaptırıp çavuş üzümü fiyatına tekrar satın almaktansa postalayıp Anadolunun kuş uçmaz kasabalarına göndermeyi da-

ha kârlı buldum. Ama günü geçmiş gazetelermiş, olsun. Oralara hiç gazete gitmediğine göre isterse ayı geçmiş olsun!

Bu arada Kıbrısa da bol bol gazete gönderiyordum. Her hafta gönderdiğimin iki mislini istiyorlardı. Satış iyiydi ama parasını göndermiyorlardı bir türlü. «Göndermesinler» dedim «okusunlar da. «Bir gün Kıbrıs bizim olur da hesabı o zaman görürüz.» Meğer onların göndermemeleri, döviz meselesinden ileri geliyormuş. Nasılsa o meseleyi de çözümlemek yolunu bulmuşlar. Bankadan bizim idarehaneye bir «ihbarname» geldi. Şu kadar dolarını gel de al diyorlardı.

Bankanın başlığını mühürünü taşıyan ihbarnameyi memura uzattım:

«Buyurun, verin bizim 5 doları!» dedim.

«İhbarname» yi eline aldı. Hayatında hiç ihbarname görmemiş gibi okudu. Evirdi, çevirdi, altına üstüne baktı, tekrardan uzattı bana:

«Bu «Hak Yolu» isimli gazetenin sahibi kim?» dedi.

«Ben!» dedim, «Ben, Hüdai Haktanır!»

«Bu para Hak Yolu isimli gazetenin sahibine geldiğine göre... Önce gazetenin sahibi olduğunuzu gazetede bize göstermeniz lâzım!»

«Kolay!»

Dedim, doğru tütüncüye... On kuruş verip bir gazete aldım. Uzattım bankacının gözünün içine:

«İşte!» dedim. «İmtiyaz sahibi Hüdai Haktanır!»

Parmağımı bastığım sütundaki yeri okudu:

«Tamam!» dedi. «İmtiyaz sahibi Hüdai Haktanır... Gazetenin imtiyaz sahibi Hüdai Haktanır olduğu için bu Kıbrıstan gelen beş dolar da Hüdai Haktanıra geliyor demektir.»

«Tabiî... Size gelecek değildi ya!»

«Yalnız gazetenin imtiyazını bir görmemiz lâzım! İmtiyaz gerçekten bu Hüdai Haktanır'ın üzerine mi?»

«Doğru ama, yanımda değil!...»

«Nerede ise getirin!»

Ne olur ne olmaz diye Erenköyünde büyük annemin sandığına kilitlemiştim.

«İyi ama!» dedim «İmtiyaz sahibi Hüdai Haktanır olmasaydı, gazeteye imtiyaz sahibi Hüdai Haktanır diye yazılır mıydı?»

«Haklısınız ama burası banka... Müsbet vesika göstermeniz lâzım!»

«Beni şimdi Erenköyüne kadar yollamayın!...»

Daha da ötede olsaydı yine de yollıyacaktı. Bankanın, rüzgârımla açılan kapısından geçerken karşıda bir adamın beni beklediğini gördüm. Ben bankadan çıkınca o adamcağız da düştü peşime... Vapura bindim, o da benimle... Öyle ya... Bankadan beş dolar çekecek bir gazeteciyi hiç boş bırakırlar mıydı! Bana verdikleri önemi anlayınca büsbütün göğsüm kabardı, şu memlekette, kim ne derse desin, bir gazetenin imtiyaz sahibi olmak başka şeydi. Benim gibi beş dolarlık bir imtiyaz sahibi de olsa...

Yolculuk biraz uzun sürdüğü için kapı kadar imtiyaznameyi ancak ertesi gün getirebilmiştim. Göğsümü gere gere uzattım memura:

«İşte» dedim, «İmtiyaz sahibi Hüdai Haktanır, gördünüz mü?»

Bir bana baktı, bir imtiyaza... İkisi arasında pek uygunluk görmedi ama, nihayet, kapı kadar vesika idi bu:

«Tamam!» dedi «Kıbrıstan gelen beş doları şu imtiyaznamede adı yazılı Hüdai Haktanır alacak!»

«Yani ben!»

«Siz mi?»

«Evet ben!»

Beni ilk defa görüyormuş gibi tepeden tırnağa yeniden süzdü:

«Ama bu beş doları alacak olan Hüdai Haktanırın bizzat siz olduğunuzu nasıl isbat edeceksiniz?»

«Yalan mı söylüyorum ben!»

«Estağfurullah!»

«Vesika lâzım.»

«Ne vesikası?»

«Yâni Hûdai Haktanırın siz olduğunuzu isbat edecek vesika...»

«Buna lüzum var mı?»

«Var ki istiyorum. Şu elinizde imtiyazı herhangi bir adam tutup getirse, ihbarnameyi de müvezziin elinden alıp gelse, verin parayı bana dese... verebilir miyim?»

«Hayır veremezsiniz!»

«Öyle ise size de veremem, mazur görün!»

«Şimdi ne olacak?»

«Çok basit... Hüviyet cüzdanınızı göstereceksiniz!»

«Yok!»

«Oldu mu ya!»

«Beni polisinden mahalle bekçisine kadar herkes tanır. Muhalif bir gazetenin sahibiyim ben!»

«Biz tanımayız... Hüviyet cüzdanı lâzım!»

«Yok!»

«Nüfus cüzdanın da mı yok?»

«Var.. O var ama Erenköyde...»

«Getireceksiniz. Başka çare yok!»

Ben önde, bankanın kapısında bekleyen yeni arkadaş arkada tuttuk Erenköyün yolunu... Ancak banka kapanırken nefes nefese uzatabildim memura İkinci dünya harbinde dış kapağından içindeki boş sayfalarına kadar ekmek karnesi, basma fişi damgası yemiş nüfus kâğıdını evirdi, çevirdi:

«Bu sizin mi?» dedi.

«Kimin olacaktı?» dedim.

«Yani?»

«Hûdai Haktanırın nüfus cüzdanı...»

«Bu cüzdanın Hûdai Haktanır'ın nüfus cüzdanı olduğunda hiç şüphem yok!»

«Şu halde?»

«Benim öğrenmek istediğim. Bay Hûdai Haktanırın kim olduğu... Siz misiniz, başkası mı?»

Artık kızmıştım:

«Memur Bey!» dedim «Siz hakaret ediyorsunuz! Diyelim ki şu ihbarnameyi postacının elinden ben aldım. Hüdai Haktanıra ait olan imtiyaznameyi de buldum getirdim. Bu nüfus cüzdanını da Haktanırın cebinden çalmadım ya!»

«Bütün bunları herhangi biri tutup getiremez mi? Bu üç vesikayı da getiren adamın Bay Hüdai Haktanır olduğuna dair bir vesika sorarsam haksız mıyım?»

Galiba memur haksız da değildi. Ben ki «Hak Yolu» gazetesinin sahibi, «Hak Tanır» dım:

«Ne yapmam lâzımdı?» Diye yelkenleri suya indirdim.

«Ne mi yapmanız lâzımdı? Nüfus cüzdanınıza bir fotoğrafçık yapıştırıp mühürletseydiniz bütün bu zorluklar halledilliverirdi.

Nüfus cüzdanımı tekrar elimden aldı, fotoğraf yerini soktu gözümün içine:

«Görüyorsunuz ya fotoğraf yok! Bay Hüdai Haktanırın bizzat siz olduğunuzu isbat etmek zorundasınız!»

Biraz daha yumuşadım.

«Efendim!» dedim. «Bir kolaylık gösterin de şu beş doları alalım artık!»

Güldü:

«Bir kolaylık mı?» dedi. «Şu bankanın içinde bir tanıdığınız var mı, bir bakın!»

Bir salon dolusu memuru gözden geçirdim, şu aksiliğe bakın ki tek bir tanıdığım yoktu, ama kapının önünde dikilen memuru hatırlayınca biraz ferahladım:

«Efendim!» dedim. «Şu karşıdaki memur?...»

Ben parmakla gösterirken benim yeni arkadaş kayboluvermişti.

«Kim o memur?» dedi, «Bizden mi?»

«Hayır, bizden!»

«Sizden olmaz, bizden olacak!»

Centilmence bir selâm verip uzaklaşmaktan başka yapılacak bir iş kalmıyordu bana.

Bir hafta sonra matbaaya gitmek için tramvaydan inmiştim. Karşıma biri çıktı:

«Sizi ikinci şubeye kadar götüreceğim!» dedi.

«Ne var ikinci şubede» dedim.

«Sizin için bir basın dâvasından ötürü tevkif müzekkeresi var da...»

«Sakın yanlışlık olmasın. Ben Hüdai...»

«Evet Hüdai Haktanır... Yanlışlık yok...»

«Memnun oldum beni tanıdığınıza..»

«Buyurun bizim adlî kaleme kadar gidelim!»

Adlî kaleme kadar gittik. Komiser:

«Hüdai Bey!» diye başladı söze...

Oh! Komiser de tanıyordu beni. Ne imtiyazname sordu, ne nüfus cüzdanı, ne nüfus cüzdanında fotoğraf:

«Bir basın dâvası... 153 inci, 159 uncu maddelerden... Dâva mevkufen görüleceği için... Sizin için kesilmiş bir tevkif müzekkeresi var da...»

Sonra arkamda dikilen memura:

«Hüdai Beyi savcılığa kadar götürüver!»

Deftere bir şeyler yazdıktan sonra:

«Buyurun!» dedi.

Ben önde, memur arkada, girdik savcının odasına:

«İşte efendim...» dedi «Hüdai Haktanır?»

«Bu mu?»

«Evet bu!»

«Tamam!»

Ne imtiyazname sordu, ne nüfus kâğıdı... Ne nüfus kâğıdında fotoğraf aradı:

«Götürün!» dedi.

Ben önde, memur arkada tuttuk cezaevinin yolunu. Çift kanatlı demir kapı, ziline dokunur dokunmaz açıldı, nöbetçi gardiyan:

«Kim bu?» dedi.

«Hüdai Haktanır, teslim!»

«Tamam!» diye imzaladı teslim kâğıdını.

Ne imtiyazname aradı, ne nüfus cüzdanı, ne nüfus cüzdanında fotoğraf.

Bu gibi vesikalar, ancak bankadan namıma gelen beş doları almak için sorulurdu. Cezaevine girmek için ne lüzum vardı bütün bu zırvır zırvır şeylere.

Mercemek Fahri, nefes nefese koğuşa girdi. Benzi kül gibi olmuştu:

«Oturaklılar koğuşunda ölü var!» dedi.

Her yataktan bir ses yükseldi:

«Ölen kim, kanamalı mı?»

«Ameliyatlı mı yoksa?»

«Bir oturak eksik oldu!»

«Ulan kıyak ziyaretcisi vardı kanamalının.»

«Ebe mektebinde... Bebek gibi kız!»

Altıncı yataktaki Tahir Tutuk:

«Su dökemez bizim hemşirenin eline!» dedi.

«Hangi işde? Ebelikte mi?»

«Güzellikte!»

«Sen ne anlarsın güzelden. Bir göz var, bakamazsın bebeğine! çarpılırsın.»

«Gözün, kaşın modası çoktan geçti. Sen aşağılara bak.»

Nebil efendi gözlerinin önüne çektiği gazetesini indirdi:

«Doktor gelir şimdi, herkes yatağına!» dedi.

«Saat üç! Bu saate kadar doktor mu kalır. Çoktan tuttu Cağaloğlundaki muayenehanesinin yolunu!»

Tahir Tutuk yatağında doğrulmağa çalışarak:

«Hemşirede mi gelmedi?» diye sordu.

«O da mı gelmesin, uğurlamaya!»

Rizeli Zeki, terliklerinin üstüne düşmüş pijamasını çekiştirerek:

«Onu önceden söylesene!»

Dedi. Çıktı dışarı. Peşinden kekeme Kemal, Deve Recep de fırladılar yataklarından...

Fidan çavuş arkalarından söyleniyordu:

«Ulan, hiç mi karı görmediniz be?. Ölecekler hemşirenin yoluna!»

Tahir Tutuk, aralık kalan kapıdan dışarısını kolluyordu:

«Baba yaşın kaç senin?»

«Ben diyeyim altmış, sen de yetmiş.»

«Gördün mü ya!»

«Ulan sen yaşa ne bakıyorsun. Benim gönlüm sultanî... Dönüp bakmam bile böyle sürtüklere!»

«Sultanisi mi kalmış... Yarı belinden aşağısı ölmüş senin babalık!.»

Hiç beklenmedik bir zamanda hemşire giriverdi koğuşa:

«Hiç mi ölü görmediniz be! Herkes yatağına!»

Diye bastı yaygarayı. Başında kep yoktu, dağınıktı saçları, bu saatte ikindi uykusuna yatarlardı hemşireler... Yataktan kaldırıldığına içerlemişti adam akıllı. Şimdi yeniden ellerini lizolleyecek, sabunlayacaktı.

Koğuşun ortasına kadar geldi, kapıya döndü:

«Gel oğlum!» dedi. «Hemen soyun, gönder elbiselerini karantinaya!»

On sekiz yaşlarında bir delikanlıydı kapıda dikilen. Biçimsiz bir valiz vardı sağ elinde. Yeni hastaya benziyordu, elindeki valizi sallaya sallaya girdi içeri. Hemşire:

«Balkondan sana kür yatağı getirecekler. Şimdilik bu yatakta yatacaksın!» dedi.

«Peki efendim!»

Efendiden birşeydi bu yeni hasta. Mektepliye benziyordu. Hemşire onu temiz, terbiyeli görünce, okuldaki günlerini hatırladı galiba:

«Nerede oturuyorsunuz?» dedi. «İstanbulluya benziyorsunuz?»

«Karagümrükte!»

«Sıradan yatıyorsunuz değil mi? Adresinize kâğıt geldi her halde!»

«Geldi efendim!»

«Hastahaneye getireceğiniz şeylerin listesi de vardı tabii!»

«Evet efendim, vardı!»

Bu efendimler, pek hoşuna gidiyordu. Kimse de her zamanki gibi lâfa karışmadığı için, boyuna soruyordu:

«Bardak getirdiniz mi?»

«Getirdim!»

«Havlu?»

«Havlu da getirdim.»

«Derece... Yâni termometre?»

«Termometre de getirdim efendim!»

Nalbant Şevketle Ali Tetik, kür yatağını koydular koğuşun ortasına...

Tahir Tutuk, hayran hayran bakıyordu hemşireye. Bu konuşmanın uzayıp gitmesini istediği her halinden belliydi. Dayanamadı:

«Diş fırçasını da sorun hemşire hanım!» dedi. «Diş fırçası, macun?»

Yeni gelen, hemşirenin sormasına vakit bırakmadan verdi cevabını:

«Onları da getirdim, hepsi tamam!»

«Pijamanız yoksa, göndereyim.»

«Var efendim, teşekkür ederim!»

«Haydi geçmiş olsun!»

Saçlarını savura savura çıktı. Tahir Tutuk:

«Ah!» dedi. «Verem edecek bu hemşire beni!»

Buna yeni gelen hasta bile güldü.

«Ayağımın üstüne dikildiğim gün, evlenme teklif edeceğim!»

Köşeden Yengeç Ali karşılık verdi:

«Bekâr gideceksin bu gidişle!»

Sonra yeni gelene seslendi:

«Hoş geldin arkadaş! Geçmiş olsun.»

Mercemek Fahri dalgasını geçmek için:

«Geçmiş olsun!» dedi. «Nedir hastalığın?»

Çocuk yutkundu. Ters birşey söyleyecekti, tuttu kendini. Eğer eski hastalardan olsaydı, cevabı hazırdı:

Ama o, toyca bir karşılık verdi:

«Ciğer nezlesi. Üşütmüşüm de... Bir haftada geçer dedi, doktor!»

«Belki de iki günde. Bir aspirin, bir ılhamur... Çe-

kersin yorganı başına. Terledin mi, birşeyciğin kalmaz!»

«Peki, siz neden yatıyorsunuz?»

«Ben mi? Belsoğukluğundan!»

«Ya! Vah yah, geçmiş olsun!»

İnanmış mıydı, yoksa o da Mercemek Fahriyle mi dalga geçiyordu.

Yengeç Kemal lâfa karıştı:

«Ben de frengiden!»

Mercemekle ikisine dönerek:

«Yataklarınız yanyana...» dedi. «Sakın mikrop geçmesin!»

Öyle kızara kızara konuşuyordu ki bunun bir alay olacağı kimsenin aklının kenarından bile geçmiyordu. Yeni hasta soyunmuş, pazen pijamasını giyip daracık yatağına bile girmişti.

Saat beş olmuştu tam derece zamanı... Derecesi olanlar teker teker çıkarıp dillerinin altına yerleştiriyorlardı. Mercemek Fahri:

«Sen de koy dereceni!» dedi.

Çantasını karıştırıp derecesini buldu yeni gelen.

Fahri, yakasını bırakmıyordu:

«Biliyor musun derece almasını?» dedi.

«Derece almak mı? Ne demek o?»

«Ne demek olur mu? Sokacaksın küçük diline kadar... On dakika durdurup bakacaksın?»

«Neresine bakacağım?»

«Üzerindeki yazılara!»

«Yazılar değişiyor mu ağıza sokunca?»

«Canım içinde cıva var, cıvaya bakacaksın!»

«Baktık, sonra?»

«Nalbant Şevket gelip, şu ayak ucumuzdaki kâğıtlara yazacak!»

«Zahmetli iş bu... Günde kaç kere bakılacak dereceye?»

«Sabah... öğle... akşam! Bir de gece yarısı!»

«Gece yarısı mı?»

«Gece yarısı... Uykun ağır mıdır senin?»

«Hem de nasıl... Top atılsa duymam!»

«Sen yapamazsın hastahanede arkadaş! Gece uyanıp derece almadın mı, ne ciğer nezlesi tedavi edilir, ne de belsoğukluğu!»

«Uyanamam ben!»

«Uyanmadın mı ertesi gün taburcusun! Baba Şükrü düğümler kuyruğunu!»

«Çok kötü!»

«Kötü ya! Ama sen hiç merak etme. Biz uyandırırız seni!. Nasıl olsa kalkıyoruz dereceye!»

«Zahmet olacak size!»

Koğuşa eğlence çıkmıştı. Akşam yemeği yine derece almanın faydaları üzerine uzun konuşmalarla geçti. Yeni gelen delikanlı, her sorulana saf saf cevaplar veriyor, yatalakları bile güldürüyordu. Fahri tam kendi yaşında olan bu yeni hastayı, beş dakika boş bırakmıyordu. Yeni gelen — adı Naciydi, Naci Elitemiz — dişlerini yıkayıp yatağına girerken:

«Aman beni uyandırmayı unutmayın!» dedi. «Hayırlı geceler!»

Çok geçmeden de horul horul uyumağa başladı. Biz daha lâmbayı söndürüp gece lâmbasını bile yakmamıştık. Onun yüzde yüz uyuduğuna aklı yatan Mercemek Fahri:

«Yuttu enayi!» dedi. «Bulduk eğlenceyi!»

«İstanbul çocuğu, bu kadar da saf olsun!»

«Yeni hasta... Onun da açılır gözü! Kimleri adam etmedik bu yataklarda...»

«Ne asistanları...»

Köşedeki Yengeç Ali:

«Ben Hasekide yatarken...»

Diye bir hikâyeye başladı. Zaten bütün hikâyeleri:

«Ben Hasekideyken... Ben Cerrahpaşada yatarken...»

Diye başlardı. Yatmadığı verem hastahanesi yoktu:

«Ben Hasekide yatarken, bizi doktor olacakların imtihanına soktular!»

Diye başladı. Mercemek:

«Profesör olarak mı girdin?» dedi.

«Ulan Mercemek! Beni de mi işleteceksin? Bildiririm haddini kalkarsam! Beni doktor olacak bir kızın önüne oturttular. Öksür, nefes al!.. Öksür, nefes al, canımı çıkardı yavru... Hocaları soruyor, sağda mı, solda mı diye... Kız terliyor, kızarıyor, iş yok... Öksür, nefes al, öksür, nefes al... Gene ne oluyorsa bana oluyor arada... Yavaştan sağda dedim, kulağına, sağda, zirvede kavern. Kız bir rahatladı. Hemen verdi cevabı nı sağda zirvede kavern... Baktılar filmlerime, tamam!.. Aferin kızım, dedi profesörler... Ertesi gün bir kutu lokum, Hacı Bekirden... Ya! İşte böyle!.. Biz kaç senedir ne asistanlar, ne doktorlar yetiştirmedik. Bu İstanbullu da yetişir aramızda... Yaşı musait!»

Kimsenin gözüne uyku girmiyordu. Hele Mercemek, yatak yatak dolaşıyor, bir İzmirliye Nümune Hastanesinde yaptığı oyunları anlatıyordu. Saat bir olmuş, en uykucumuz Yengeç bile çekmemişti başına battaniyeyi:

«Ulan Fahri» dedi, «uyandır da alsın derecesini enayi!»

Herkes başını Nacinin kür yatağına çevirmişti. Mercemek, herkesin kendisine bakmasından memnun, Nacinin yatağını bir iki kere sarstı:

«Kalk!» dedi. «Derece zamanı!»

Gözlerini oğuşturarak uyandı, yatağının içinde oturdu:

«Ne var, ne oluyor?» dedi.

«Derece...»

«Saat kaç!»

«Siz daha uyumadınız mı be?»

«Derece almağa kalktık!»

Sıradan hepimizi gözden geçirdi. Katıla katıla gülmeğe başladı:

«Yahu bir hıyar taraması yapalım dedik. Bütün koğuş hıyar çıktı. Verem koğuşu değil, Langa bostanı be!»

Sonra Mercemek Fahriye döndü:

«Sen de oğlum, çişini yap da yat artık... Bak, uyku gözlerinden akıyor.»

KARIN HAVASI

Tophaneli! Niyazi karyolalara tutuna tutuna yatakları dolaşıyordu. Hüseyin Kazma'ya asılmağa başladı:

«Bir kalem pirzola, iki kodein... Nasıl işine geliyor mu?»

«Çek arabanı. İştahım yok bugünlerde.»

«Sen kodeinleri tosla da pirzolayı iştahın olduğu zaman alırsın!»

«Ulan, Baba Şükrü ile mukavelen mi var...»

«Var tabii... Öksürük hapını kesti, kayıntıyı da makas edecek değil ya!»

«Yelkenle bakalım, kodeinleri ikinci pavyon yirmi beşten topluyor...»

Yengeç Ali, pazarlığı duymuştu:

«Ulan topal bit!» dedi. «Cerre mi çıktın?»

«Bırak âbi Allasen! Baba Şükrünün altına da harman harman yatılır mı?»

Bugün hava günü mü yoksa...»

«Senin umurunda mı, havanın acısı daha üç gün önceden çöküyor içime.»

«Ben yedi kaburgayı babamın hayrına mı aldırdım. İnsan bir kere yatar bıçağın altına. Ya masada kalır. ya Baba Şükrünün hava iğnesinden kurtulur... Bırakalım boş lâfları. Sen kaçtan aşağı olmaz diyorsun?»

«Üç patlıcan bi çeyrek, nasıl?»

«Yâni?»

«Canım üç kodeine bir kalem pirzola!»

«Hadi oradan, demin iki kodeine bir kalem pirzola diyordun ya!»

«Pekiii, gene öyle olsun!»

«Olmaz, iki kalem pirzola, üç kodein...»

«Dört yap âbi!»

Dördünü bir kâğıda ikinci pavyon topluyor!»

«Hay toplayamaz olsunlar. Tükürdüler piyasanın içine.»

«Haydi sökül kodeinleri... Öğleye pirzolalar senin!»

«Üç kodein!»

«Anladık, üç kodein! Bize yaşamak yok bu hastanede...»

Yengeç Ali, Streptomisin şişesinin içinden üç kodein çıkardı. Niyazi kodeinleri görünce dayanamadı:

«Ver!» dedi. «Afiyetle ye benim pirzolaları...»

Eline alır almaz önce burnuna götürdü, kokladı. Yengeç Aliydi bu, güven olmazdı. Kodein yerine balmumunu bile yuttururdu adama. Ama mis gibi afyon kokusunu almıştı ki, pijamasının cebindeki, kibrit kutusuna yerleştirdi. Bu üç kodein onun dişinin kovuğuna bile gitmezdi. Gitti, yeni gelen Konyalının kür yatağına oturdu:

«Merhaba âbi!» dedi.

«Merhaba!»

«Nasılsın?»

«Çok şükür!»

«İyisin değil mi? Bu gece uykum kaçtı, ortalığı dinledim. Maşallah gık bile demedin sabaha kadar... Bir kere bile öksürmedin!»

«Çok şükür, öksürüğüm yok... Kesildi gibi birşey...»

«Allah versin, Baba Şükrüyle aranız iyi. Boyuna öksürük hapları geliyor...»

«Geliyor kara kara bir şeyler ama, ben içmiyorum ki...»

«Neden içmiyorsun? Ne halt ediyorsun içmiyorsun da hapları?»

«Hiiiiiç!»

«Sakın atmayasın?»

«İlk gün yutacak oldum, zehir gibi, geçmedi boğazımdan... Ben de attım pencereden.»

«Attın mı Tuhhh!.. Günah be!»

«Oldu bir kere. Ama atmam bundan sonra! Yirmi beşten topluyorlarmış öbür koğuşlar!»

«Kimden öğrendin?»

«Siz konuşuyordunuz ya!»

«Hiç yok mu şimdi sende?»

«Dün akşam gelen haplar var!»

«Bir göreyim.»

Konyalı etajerin gözünü çekti. Bir kutunun içinden üç tane hap çıkardı. Niyaziye uzattı:

«Nasıl, yirmi beşlik haplardan değil mi?»

Niyazi kokladı, parmaklarının arasına aldı. Bal gibi öksürük hapıydı.

«Hayır!» dedi. «Sürgün hapı bunlar. Peklik varmış sende...»

«Neeee? Bende mi?»

«Peklik olmasa doktor sürgün hapı yazar mı?»

«Yok bende öyle şey!»

«Sus be, sen doktor kadar mı bileceksin? Al da iç!»

«Yok bende peklik, daha bu sabah çıktım dışarı!»

«Ben bir haftadır çıkamıyorum.»

Üç kodeini kaldırdığı gibi attı ağzına. Susuz musuz yuvarladı:

«Hadi eyvallah!» dedi. «Sen hiç seslenme, doktor boyuna yazsın... Bende peklik bir başladı mı, dinamit atsan çözülmez. Bakalım Baba Şükrünün sürgün hapları ne halt edecek!»

«Söyliyeceğim doktora!»

«Sen doktoru bırak da, havaya hazırlan. İlk havayı alacaksın. Karın havasına başlıyanlar ne yaparlar, sor da öğren!»

Bir ayağını sürüye sürüye geçti yatağına. Bir ay kadar önce Nalbant Şevketin Streptomisin iğnesi bu hale getirmişti onu. İğne, sinirinin üstüne oturunca basmıştı yaygarayı «Sağlık Müdürüne gidiyorum!» diye... Baba Şükrünün etekleri tutuşmuştu.

«Gel vaz geç şikâyetten bir ay fazla yatırayım seni!» diye yalvarmağa başlamıştı

Üç ay zaten hakkıydı. Bir ay daha dört eder. Hoşuna gitmişti ama.

«Olmaz, gidiyorum!» diye dayatmıştı...

«Pirzola yazayım sana!»

«Olmaz!»

«Yoğurt da yazayım.»

«Olmaz!»

«Peki, ne yapalım da vaz geçesin?»

Sözün kuyruğu buraya gelince Niyazi daha fazla ileri gitmemişti. Bu hastalık bizdeyken, nasıl olsa yüz yüze bakacağız, diye düşünmüştü:

«Söylediklerinizin hepsi kabul doktor bey!» demişti. «Bir de kodeinle uyku hapı yazdın mı, şurdan şuraya adımımı bile atmam... Zaten bu topal bacakla nerden nereye gidilir?»

Hangi topal bacak!. Hepsi numaraydı. Uyku hapı bir gün sürdü, kodein bir hafta... Yoğurtla pirzola hâlâ çıkıyordu. Bir aylık «temcid» e gelince tam yirmi beş gündür bu temditten yatıyordu. Bir hafta sonra ne yapacak, nerelere gidecekti...

Niyazi yatağına oturunca, üç kodeini kibrit kutusundan çıkardı. Kuru kuru onları da yuttu. Altı kodein olmuştu yuttuğu... Tam kafayı tutup Baba Şükrünün altına yatabilmesi için iki üç kodein daha lâzımdı. Üç kodein, yahut bir uyku hapı... Bunları çekti mi gözünü kırpmadan kuzu gibi gidebilirdi hava odasına!

Hava iğnesi değil ya, şiş soksaalr göğsüne, vız gelirdi.

Kapıdan Nalbant Şevket:

«Havacılar!» diye seslendi. Yatak sırası girilecek hava odasına!»

Tahir Tutuk:

«Kim yazacak havaları? Asistan mı?» diye sordu.

«Hayır hemşire!»

«Beni içerde o soyacak anladın mı? Elini sürmeyeceksin bana!»

«Doktor beyin emri, herkes yatağında soyunacak! tabelâsını alıp girecek içeri!»

«Peki, ya bizim gibiler?»

Yengeç Ali:

«Seni de Mezarcı Mahmut soysun!» dedi.

«Hangimizi?»

«Hangimiz kolayına giderse...»

Mercemek Fahri, soyunmağa başlamıştı bile:

«Şevket» dedi. «Konyalı için doktor bir şey söylemedi mi? Bugün havaya başlayacak da...»

Şevket bunun karşılığını verecek kadar akıllıydı:

«Tıkasın deliklerini...» dedi.

Her kafadan bir ses çıkmağa başladı:

«Tıkamazsa akşama kadar yatar altında... Baba Şükrü, bir taraftan verir havayı, bir taraftan patlak lâstik gibi hava kaçırır!»

«En iyisi pamuk... Başlasın kulak deliklerini tıkamağa...»

Altı kodein vız gelmişti Tophaneli Niyaziye...

Kodein kimlere çıkabilirdi bu koğuşta? Öksürenlere tabiî... Kimdi bu öksürenler? Etrafa kulak kabartmağa başladı. Hele hava başlasın, gereğini düşünürdü o zaman.

1 numaralı yatak, hava almıyordu. 2 numaralı yatak soyundu, tabelâsını ayak ucundan çözüp eline aldı. 3 numarada Kekeme Kemal yatıyordu. Gidip geliyor, hiç yerinde duramıyordu. Sıkıntıdan öksürüyordu boyuna!

Niyazi yattığı yerden göz hapsine almıştı onu. Dayanamadı:

«Git!» dedi. «Hava odasının kapısında bekle!»

Kekeme kızmıştı. Bir iki kere acı acı öksürdü:

«Sssss... a... a... a..... a... na ne?»

«Bana ne olur mu? Kızdıracaksın Baba Şükrüyü!»

«K... kı... kı... kız... sssssın... Sssssa a..... a... a... a na ne?»

«Ben de yatacak değil miyim Baba Şükrünün altına. Sana kızsın da iğnenin gâvurunu bana mı dehlesin? Hem sen, öksürüyorsun! Hava alırken öksürük iyi değildir... İğne yanlış yerine saplanır sonra!»

İşte bu doğruydu. Kekeme Kemal, ister istemez sustu. Yavaşça etajerin gözünü çekti. Bir kuvvet şurubu kutusuna yapıştı. Onu da açtı, bir streptomisin şi-

şesi çıkardı içinden. Lâstik tıpasını çekti. Kodeinle doluydu içi... Birini düşürdü avucuna... Hooop! susuz dayandı.

Bütün bunlar Tophaneli Niyazinin gözünden kaçmamıştı.

2 Numaralı yatak girmişti hava odasına. Kekeme Kemal tabelâsını aldı eline, kapıda dikilmek için çıktı dışarı.

Niyazi, daha fazla bekleyemezdi, fırladı yerinden, kekemenin etajerine yanaştı... Biraz önce onun yaptığı gibi, çekmeceyi çekti, kutuyu açtı, şişeden kodeinleri boşalttı avucuna... Üç mü, beş mi, bakmadan attı ağzına. Geldi, tekrardan yerine uzandı. Ah, bir de çay olsaydı bunların üstüne zehir gibi demli çay...

Dur, bunun da vardı kolayı... Bardağına yapıştı. Kekeme Kemalin etajerinin üstünde Baba Şükrünün yazdığı kınakınalı iştah şurubuna yanaştı. Halis şaraptı bu... Yarıya kadar bardağına boşalttı, üstünü de suyla tamamladı... Bir dikişte sonuna kadar yuvarladı... Uyan Baba kahvesinin çayı. Baba Şükrünün şurubundan daha mı sertti sanki? Afyon dediğin böyle de patlardı işte. Kafasını demire dayayıp afyonun patlamasını bekledi.

Aradan beş dakika mı geçti, bir saat mı, artık farkında değildi Niyazi... Afyon, Ramazan topu gibi patlamıştı. Şu verem hastahanelerinde uyku haplariyle kodein de olmasa, yatılır mıydı sırtı sıra üç ay!

Mercemek Fahri:

«Kalk!» diye salladı karyolasını. «Sızdın mı be, sıra sende!»

Niyazi, göz kapaklarını araladı:

«Ne sırası?» dedi.

«Aş ocağında kepçe sırası.»

«Benimkini sen al!»

«Kalk, Baba Şükrü seni bekliyor.»

Baba Şükrü sözü ona bir şeyler hatırlatmış olacak ki, kıçının üstüne otururdu

«Ulan!» dedi. «Hava alacaksın, hava sırası!»

Hava almak ona Gülhane parkına çıkmak gibi gelmişti.

«Gir koluma gidelim!» dedi.

Mercemek Fahriye eğlence çıkmıştı:

«Giy papuçlarını gidelim!»

Bir koluna da Deve Recep girdi, peşinden ayağa kalkabilen koğuşun bütün piyadeleri hürya dışarı...

Tam hava odasına dayanacakları sırada, birinin aklına geldi:

«Hani bunun tahtası?»

«Çözün getirin yatağından!»

«Canım ne yapacak tabelâyı...»

Olmaz, tahtasız olmaz!»

İçerden Baba Şükrünün sesi duyuldu:

«Sıra kimdeyse gelsin!»

Fahri, kendi tabelâsını tutuşturuverdi eline... Kapıyı açtık, dayandık Niyaziyi içeri

Kapının deliğinden gözetleyen Deve Recep:

«Uzandı yatağa!» dedi.

«Yattı sırt üstü... Baba Şükrü aldı iğneyi eline... Tabelâya bir göz attı, dayandı karnına iğneyi...»

Mercemek Fahri:

«Ne? Dayandı mı?» diye telâşlandı.

«Ne yapacaktı ya?»

«Yahu, Niyazi karın havası almıyor ki...»

Bütün koğuş:

«Sağdan göğüs havası alıyor!» diye ekledi.

«Yahu söyleyin Baba Şükrüye, kessin havayı... İlkten 1000 havayı dayandı mı iflâhı kesilir Niyazinin!»

Fahri, Deve Recep'i pijamasının kuyruğundan çekip anahtar deliğine kendi yanaştı.

«Tamam!» dedi. «Kesti havayı!»

Az sonra Hemşire koluna girmiş, çıkardı Niyaziyi dışarı.

«Alın bunu... yatırın yerine!» dedi. «Galiba biraz fenalaştı...»

Tabelâyı da uzattı Deve Recep'e:

Baktık:

«P. P. 1000.»

«Dayanmış 1000 karın havasını!»

Ama Niyazi hiç oralı değildi. Bir eli karnında, bir eli pijamasının uçkurundaydı.

«Sen karın havası almışsın be?» dedik.

«Aldım!»

«Yanlış değil mi?»

«Yanlış!»

«Olur mu böyle şey?»

Dili dolaşıyordu:

«Bana ne!» dedi. «Baba Şükrü düşünsün!»

Geniş geniş güldü. Tam dalgadaydı:

«Çocuksunuz be... Bir ay daha «temcit» var ucunda... Kodeini haftasında kessin de görsün bu sefer... Gitmezsem Sağlık Müdürlüğüne bu bıyıklar...»

Koltukta gidiyordu ama ne sendeliyor, ne topallıyordu...

TUZA ÖVGÜ

Sen her çorbada bulunmasını istediğimiz nesne! Ne kadar övsek azdır seni!

Sen, kuru ekmeğimizi banarak yediğimiz mübarek şey! Sen olmasan ne domatesin domatesliği kalırdı, ne hıyarın hıyarlığı.

Şeker, başını alıp gidebilir, kahve uzaklaşır kapımızdan, yağ mutbağımızdan eksilebilir, ama sen, yüzünün akıyla soframızda demirbaş olur, kalırsın!

Ne ekmek gibi vesikalı, ne gaz gibi fişli, ne benzin gibi karnelisin. Ne kahve gibi nohut kılığına girecek kadar kalleşsin, ne peynir gibi durup dururken kaybolacak kadar cilveli, ne koyun eti gibi soyunu sopunu inkâra kalkışacak soysuzsun!.

Nerde ararsak orda buluruz seni. Karalarımız da varsın, denizlerimizde de. Ne evimizi terk eder gidersin, ne mahallemizi. Köylümüzün gazından sonra gelirsin ama, köylümüzü çıra isinde bırakıp gaz gibi kaybolmazsın ortadan.

Karımız tuz deyince yüreğimiz «cız» dediğine bakma sen. Seni ne yapar yapar bulur buluşturur karımızın tutuştururuz eline.

Ne sirke gibi sulanır, ne terkos gibi kurursun. Değerin fiyatça düşüktür ama içlisin, alıngansın, şair huylusun. Esen rüzgârdan bile nem kaptığın olur, vurdum duymaz değilsin sabun kalıbı gibi...

İşi yolunda olan kodamanların tuzu kurudur derler ama bizimki yaşlıktan kurtulamaz bir türlü.. Havalar ne kadar sıcak gitse bizim tuzumuz yine aynı tuzdur. N'etsek kurumaz.

Sen bizim etimizde, kemiğimizde iliğimizdesin. Alın terimizde, göz yaşımızda bile sen varsın. Bir sen kaldın bize dost, bir sen kaldın bize vefalı! Her şey birer birer bizi bırakıp gitti, bir sen kaldın kapımızda...

Fakirin dağarcığında sen, zenginin ziyafet masasın-

da yine sen varsın. Zengin fakir ayırd etmezsin. Ne havyar gibi türedisin, ne de fasulye gibi nimetten sayarsın kendini. Oysa bütün nimetlerde tadsın, bereketsin! Sen olmasan ne dilin dilliği kalırdı, ne dudağın dudaklığı.

Ne parti bilirsin, ne politika... Sen seçim nutuklarına girmeyecek kadar tarafsız, karaborsaya düşmiyecek kadar halktansın, halkın malısın!

Etliye karışsan bile sütlüye karışma! Ne iktidara dalkavukluk et, ne muhalefete yardakçılık. Ne döviz gibi dış ticarete gir, ne şeker gibi iç politikaya sokul. Ne çimento gibi nutukların harcına karış! Kömür gibi yüz karası da olma!

— S O N —

AKBABA YAYINEVİNİN NEŞRETTİĞİ KİTAPLAR

İSİM	Fiatı
Mizah Hikâyeleri Antolojisi Cilt: 1	1.00
» » » » 2	1.00
» » » » 3	1.00
» » » 4	1.00
İt Kuyruğu (Kalmamıştır)	1.00
Meşhedinin hikâyeleri (Kalmamıştır)	1.00
Kadın olan Erkeğin Hatıraları	2.00
Meşhurların nükteleri	1.00
Sahtekârsız memleket	1.00
Yedek Parça (Kalmamıştır)	1.00
Bir Dakika	1.00
Kapatma	1.00
Yepetaş	2.00
Sarı Çizmeli Mehmet Ağa	1.00
Sosyete	1.00
Damda Deli Var (Kalmamıştır)	1.00
Macun Hokkası	2.00
Düğün gecesi	2.00
Uçan Daireler	2.00
Vatandaş Ahmet Efendi	1.00
Katır İnadı	1.00
Milletler Gülüyor	2.00

Orhan Mete ve Ortağı, Yayın ve Basın Kol. Şti. Matbaası

İSTANBUL — 1957

Göz Ucu ile Avrupa

Yazan :

Yusuf Ziya Ortaç

Pek yakında çıkıyor!

Fiyatı 2 lira